

INNKALLING TIL ORDINÆRT MØTE I SOLA KIRKELIGE FELLESTRÅD

TID: **ONSDAG 06.NOVEMBER 2019 kl. 19.00**

STED: Menighetssenteret, Soltunveien 6, Sola sentrum

TIL:

Tananger MR	Olav Kylland (leder)
Tananger MR	Helga Frøyland
Ræge MR	Ole Eriksen
Ræge MR	Trine Tjelta
Sørnes MR	Petter Rønnevik (nestleder)
Sørnes MR	Torleif Oftedal
Sola MR	Harald Velde
Sola MR	Trygve Tjora
Sola kommune	Ole Andreas Gundersen (H)
Stavanger biskop	Morten Sandland (sokneprest i Sola)

Sakliste sendes også til orientering til:

Øvrige prester
Daglig ledere i menighetene

Vennligst gi beskjed til kirkevergekontoret snarest dersom du er forhindret fra å møte, slik at vi kan få kalt inn vararepresentant i tide.

E-post: post@solakirkene.no evt Servicetorget tlf 51755370

Eventuelt forfall bes også meldt umiddelbart direkte til respektiv vararepresentant.

Åpningsord:

SAKLISTE:

FR-sak 33/19 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 06.11.2019

FR-sak 34/19 Godkjenning av møtebok fra møte 28.08.19

FR-sak 35/19 Informasjon, skriv og meldinger

FR-sak 36/19 Regnskapsrapport januar – september 2019 for Sola kirkelige fellesråd

FR-sak 37/19 Oppfølging av FR-sak 30/19: Forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene

FR-sak 38/19 Status: Ressurs - og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

FR-sak 39/19 Søknad fra Ræge menighet om prolongering av 2-årig menighetsfinansiert prosjektstilling i 20% til 31.12.2020 (jfr. FR-sak 08/18 Godkjenning av økt stillingsstørrelse for ungdomsleder i Ræge menighet)

FR-sak 40/19 Evaluering av og tilbakeblikk på fellesrådets arbeid 2015-2019

FR-sak 41/19 Eventuelt

FR-sak 33/19 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 06.11.2019

SAKSINFORMASJON

Innkalling og sakliste er utsendt på E-post 22.10.19 til fellesrådets medlemmer og varamedlemmer. Innkalling, sakliste og saksforelegg med vedlegg (så langt de foreligger) er 01.11.19 lagt ut på www.sola.kirken.no

Forslag til
VEDTAK:

Innkalling og sakliste til møte 06.11.2019 godkjennes.

FR-sak 34/19 Godkjenning av møtebok fra møte 28.08.19

SAKSDOKUMENT

Utkast til møtebok fra fellesrådets møte 28.08.19 følger vedlagt sammen med innkalling og saksforelegg. Referat / møtebok fra fellesrådets møter legges ut på www.sola.kirken.no etter at møteboken er formelt godkjent i neste møte.

Forslag til
VEDTAK:

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 28.08.19 godkjennes.

FR-sak 35/19 Informasjon, skriv og meldinger

- a. Nye KA-rundskriv siden forrige fellesrådsmøte:

Ingen nye KA-rundskriv siden forrige FR-møte 28.08.19

KAs rundskriv er tilgjengelige på: <http://www.ka.no/nyheter/rundskriv>

- b. Status på tilsettingssaker og personalsituasjon
c. Status på div. vedlikeholdsarbeider kirkebygg
d. Oppfølging av FR-sak Kirkens sykevaktsordning er blitt til LEDSAGERTJENESTEN: Status pr. oktober 2019 v/soknediakon Lise-Ingeleiv Grunnaleite
e. Tilbudsinvitasjon utsendt 21.02.2019: Rådgiver for ENØK analyse av Tananger kirke – jfr. vedtak i FR-sak 42/18 Revisjon av avtale fra 01.01.2014 mellom Tananger menighet / Tananger menighetsbarnehage og Sola kirkelige fellesråd om barnehagelokalitetene pkt. C.
1. Status for dagens tekniske drift, energibruk og inneklime Tananger kirke
2. Anbefalinger av aktuelle tiltak og forbedringer for energieffektiv og miljøriktig drift Tananger kirke
3. Driftsleders kommentar til: Rapport fra Miljø og Ressursdrift
f. Kort orientering om Sola kommunes forslag til HØP 2020 – 2023 framlagt 22.10.19
g. Kurs for sokneråd i Tungenes prosti Randaberg onsdag 13.november 2019

- h. Rådsledersamling 10.-11.01.2020 i Stavanger – regionen
- i. Skriv 021019 fra Stavanger bispedømme: Tilsetting av prost i Tungenes prosti

Forslag til
VEDTAK:

Fellesrådet tar framlagte skriv og informasjon ellers til orientering.

FR-sak 36/19 Regnskapsrapport januar – september 2019 for Sola kirkelige fellelsråd

SAKSDOKUMENTER

Regnskapsrapport per 30. september 2019

Budsjetttrapport, vedlikehold Sola kirkelige fellelsråd, oktober 2019

Søknad AU Tananger MR vedr flygelreparasjon 11.09.2019

Delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellelsråd vedtatt 31.08.2011

SAKSFORELEGG

Regnskapet per 30. september viser et mindreforbruk på kr 165 000 i forhold til periodisert budsjett. Det er da korrigeret for periodisering av lønnsreservendelen av tilskuddet fra kommunen og for periodisering av tilskudd til diakoni og undervisning.

A. Avdelingsvis regnskapsresymé:

Kirkeadministrasjon:

Kirkeadministrasjon har et mindreforbruk på kr. 63 000 per 30. september og det forventes budsjettbalanse. Merforbruk på lønn kommer av at resultatet av lønnsoppgjøret er iverksatt, mens kompensasjonen for dette ikke kommer før ved årets slutt. Mindreforbruk på kr. 56 000 på Inventar og utstyr kommer av at det hittil i år bare er kjøpt inn inventar og utstyr under Kirker. Både dette og mindreforbruket på kr 46 000 under Avgifter, gebyrer og lisenser dreier seg i all hovedsak om kostnader i forbindelse med bytte av dataleverandør, og kommer også av at ny dataleverandør ennå ikke har kommet i gang med fakturering av tjenestene.

Kirker:

Kirker har et merforbruk per 30. september på kr. 43 000. Lønn har et betydelig mindreforbruk på honorar, som kommer av at honorar til valgfunksjonærer (kr. 82 000) er budsjettet i september, men ennå ikke er utbetalt. Dette veies i rapporten opp mot et betydelig merforbruk på møtegodtgjørelse (kr. 73 000). Begge disse postene forventes å gå i balanse ved utgangen av året etter de vedtak som ble gjort i FR-sak 29/19. Merforbruk på Inventar og utstyr (kr. 42 000) må sees i sammenheng med et mindreforbruk på tilsvarende poster under kirkeadministrasjon. Det er også et merforbruk på vedlikehold på kr. 90 000, mens energi har et mindreforbruk på kr. 75 000. Vedlikeholdsutgiftene blir det gjort nærmere rede for i vedlagte vedlikeholdsrapport. Når det gjelder tilskudd til diakoni og undervisning, er tilskuddet i år kr. 33 000 større enn budsjettet.

Kirkegårder:

Kirkegårder har et mindreforbruk per 30. september på kr. 60 000. Av dette utgjør mindreforbruk på annet forbruksmateriell (kr. 33 000) den største delen, og dette kommer av at det hittil i år har vært færre bisettelser og dermed lavere utgifter til kremasjoner enn forutsatt. Det er også mindreforbruk på lønn på kr. 19 000 og inntekter i forbindelse med seremonier og graver for avdøde som har bodd utenfor kommunen på kr. 18 000.

Sola menighetsblad:

Menighetsbladet har et merforbruk på kr 9 000 per 30. september. Det forventes budsjettbalanse ved utgangen av året. Dette kommer av at periodisering av budsjettet ikke treffer utgivelsen av bladet som kommer ut 5 ganger årlig. Per 30. september er det bokført utgifter til trykking av 4 av 5 blad.

Vielser Ruinkirken:

Et mindreforbruk per 30. september på kr 25 000 skyldes at lønnskostnader her har blitt regnskapsført under kirker pga at det er felles kirketjener for Sola kirke og Ruinkyrkja. I tillegg kommer at det meste av inntektene nå er fakturert og bokført, mens dette er fordelt litt mer utover året budsjettmessig.

Kirkens sykevakt:

Kirkens sykevakt har per 30. september et mindreforbruk på kr. 16 000. Mindreforbruket er på lønn og sosiale kostnader til sykevaktene og kommer av et mindre forbruk enn forutsatt, noe som igjen kommer av at det mangler frivillige til å utføre tjenestene.

B. Mulig budsjettrevisjon

Det er på det nåværende tidspunkt ingen tydelige behov for budsjettjusteringer. Dette vil eventuelt kunne bli tydeligere når budsjettåret går mot slutten. Med henvisning til Delegasjonsreglement for Sola kirkelige fellesråd § 3.2 vil det da kunne gjøres budsjettjusteringer innenfor de rammer som er delegert til kirkevergen. Det vil være aktuelt å disponere lønnsreserve (§ 3.2 A), samt å gjøre omposteringer ifm vakansene i Sola menighet (§ 3.2 C) og disponere eventuelle andre ubenyttede midler (§ 3.2 E) for å dekke f.eks. vedlikeholdsbehov av flygel i Tananger og eventuelt andre presserende vedlikeholdsbehov.

Forslag til
VEDTAK:

Fremlagte driftsrapport per 30. september 2019 for Sola kirkelige fellesråd med kommentarer tas til orientering.

FR-sak 37/19 Oppfølging av FR-sak 30/19: Forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene

TIDLIGERE BEHANDLING

FR-SAK 61/2007: Møtegodtgjørelse for fellesrådets medlemmer og menighetsrådenes medlemmer 2008

FR-sak 13/2009: Ordning med lederhonorar og møtegodtgjørelse for fellesrådet og menighetsrådene

FR-sak 13/2012: Ordning med lederhonorar og møtegodtgjørelse for fellesrådet og menighetsrådene

15/2016: Ordning med lederhonorar og møtegodtgjørelse for Sola kirkelige fellesråd og menighetsrådene

SAKSDOKUMENTER

KA Rundskriv 08/98 Folkevalgtes arbeidskår (vedlagt)

HÅNDBOK FOR MENIGHETSRÅD OG KIRKELIG FELLESRÅD 2019–2023

<https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/for-medarbeidere/handbok-for-menighetsrad-og-kirkelig-fellesrad/>

Sola kommune: Folkevalgtes arbeidsvilkår (gjeldende fra konstituering 17.10.2019):

<https://www.sola.kommune.no/f/p1/i2c9e71a7-a3ab-4c12-a290-79d84ffa029d/folkevalgtes-arbeidsvilkar-vedtatt-version-2019.pdf>

Forslag til *GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023* framlagt til fellesrådets møte 28.08.19.

SAKSFORELEGG:

Kirkevergen la til Sola kirkelige fellesråds forrige møte 28.08.19 fram *FR-sak 30/19: Forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene* til behandling, med følgende forslag til vedtak:

a. Sola kirkelige fellesråd vedtar framlagt forslag for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023», gjeldende fom. 01.12.2019.

b. Sola kirkelige fellesråds regelverk for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023» revideres i løpet av 2023, dvs. før ny fellesrådsperiode.

Etter drøfting gjorde fellesrådet følgende enstemmige vedtak:

Endelig behandling og vedtak i FR-sak 30/19 utsettes til neste møte.

Fellesrådets hensikt med utsettelsen av saken var å få fremlagt en videre utredning av saken i henhold til synspunktene som kom frem på møtet.

I det følgende gjengis saksforelegget i sin helhet slik det ble framlagt til behandlingen av opprinnelig FR-sak **Oppfølging av FR-sak 30/19: Forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene**

.....

(Gjengivelse av saksforelegg til FR-møte 28.08.19 start)

Fellesrådet etablerte under behandling av sak 41/1998 en ordning med godtgjørelse for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og i Ræge, Sola, Sørnes og Tananger menighetsråd, og gav sin tilslutning til KA's rundskriv 08/98 *Folkevalgtes arbeidskår* (vedlagt). Ordningen har stått fast siden og er blitt behandlet og bekreftet i vedtak av senere påtroppende kirkelige fellesråd under

sakene 61/2007, 13/2009; FR-sak 13/2012 og 15/2016. Nylig tiltrådte fellesråd har fått saken til behandling og fastsatt ordning for lederhonorar og møtegodtgjørelse for Sola kirkelige fellesråd og de 4 menighetsrådene for sin periode.

I det følgende gjengis deler av saksforelegget for for ordningen slik den var framstilt ved sist behandling i 2016 (utdrag):

«Under behandling av kirkeloven i Stortinget i 1996 uttalte et flertall i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen følgende (Innst. O. nr 46 (1995-96):

Ein er kjent med at mange tillitsvalde gjer ein stor innsats i kyrkja. Utan denne innsatsen ville mykje av verksemda i kyrkja liggje nede. Som andre demokratiske organisasjonar krev òg den norske folke-kyrkjemodellen at tillitsvalde får arbeidstilhøve som gjer det mogleg å gjera eit godt arbeid. Fleirtalet meiner dette òg må gjelde økonomisk godtgjersle for arbeidet.

Utdrag fra gjeldende ordning for møtegodtgjørelse som ble etablert fra 01.01.1999:

- 3.1 Leder av menighetsråd og fellesråd får en fast årlig godtgjøring tilsvarende 8 % av kirkevergens lønn. Det utbetales ingen møtegodtgjøring i tillegg til den faste godtgjøringen for møter i rådet.
- 3.2 Møtegodtgjøringen for møter i menighetsråd, kirkelig fellesråd, kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg gis uansett møtets varighet etter følgende satser: 0,15 % av kirkevergens lønn. For leder av kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg etter følgende satser: 4 % av kirkevergens lønn. Har lederen forfall, får fungerende leder godtgjøringen. Når nevnte råd / utvalg foretar befaringer regnes dette som møter.

Ledergodtgjørelsene og møtehonorene utbetales av kommunens lønningskontor, og innberettes til skattemyndighetene som lønn på vanlig måte.

Kommunelovens § 42 fastsetter at "den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på godtgjøring for sitt arbeid etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv". Sola kommunestyre har etablert et mer omfattende regelverk: «Folkevalgte arbeidsvilkår». Dette er naturlig nok mer omfattende og omhandler i tillegg til møtegodtgjørelse også ordninger for tapt arbeidsfortjeneste, faste godtgjørelser for ulike verv, telefonordning, gruppestøtte mv. Kirkevergens vurdering er at en god del av kommunens ordninger er uaktuelle og ikke relevante for folkevalgte i fellesrådet og menighetsrådene, i lys av virksomhetens omfang og ansvarsområde. Kommunestyret behandlet og fastsatte revidert ordning på sitt møte 02.09.2015 for det nye kommunestyret som tiltrådte 22.10.2015. Sola kirkelige fellesråd er en svært liten organisasjon i forhold til kommunen og rådet anbefales å ikke etablere tilsvarende ordning.

Ordninger med leder – og møtehonorar for tillitsvalgte i FR og MR varierer mye fra fellesråd til fellesråd og fra bispedømme til bispedømme, og er en del steder uvanlig. Mange fellesråd vil ikke ha økonomiske rammer til å etablere denne type ordning, mens andre steder er det ikke kultur for det. Kirkevergens vurdering er at dette er en tjenlig og godt etablert ordning som fungerer

godt i vår sammenheng, og som verdsetter på en god måte den innsatsen som gjøres i våre lovbestemte kirkelige organ. Ordningen forutsetter imidlertid at kommunens tilskuddsramme gir rom for de kostnadene disse godtgjørelsene medfører, slik det i praksis har vært siden 1998.

Utdelt Håndbok for menighetsråd og kirkelig fellesråd (versjon 2015) gir god veiledning for Den norske kirkes tillitsvalgte. Når det gjelder ordning med møtegodtgjørelse og ledergodtgjørelse ligger det ikke som i kommuneloven noen tilsvarende formelle føringer fra sentralkirkelige organer som fastsetter en slik ordning for Den norske kirkes tillitsvalgte:

8.19 Møtegodtgjersle o.a.

Det er ulik praksis med omsyn til om medlemmer av sokneråd og fellesråd får dekt møteutgifter, utgifter til skyss og anna. Det å sitje i eit råd er eit offentleg verv som ein har plikt til å utføre om ein blir vald. Det er ikkje ei frivillig sak som anna kyrkjelydsarbeid. Spørsmålet om godtgjersle bør takast opp med kyrkjeverja/fellesrådet og avgjerast i fellesrådet, slik at ein får ei felles ordning for alle råda innanfor fellesrådsområdet. Dersom det blir vedteke å gi godtgjersle, er det naturleg å leggje godtgjerslereglementet i kommunen til grunn for utrekninga.

Kirkevergen presiserer at ordningen med møtegodtgjørelse gjelder møtende medlemmer til menighetsråd og fellesråd. Møtegodtgjørelse vil ikke tilkomme eventuelt møtende 1.varamedlem hvis vedkommende ikke er formelt innkalt på grunn av forfall fra et fast medlem i rådet.»

Sola kirkelige fellesråd gjorde under sak **15/2016: Ordning med lederhonorar og møtegodtgjørelse for Sola kirkelige fellesråd og menighetsrådene** følgende vedtak:

Sola kirkelige fellesråd viderefører ordningen med godtgjørelse for folkevalgte i fellesråd og menighetsråd slik det er vedtatt i sak 041/98 og i henhold til KA's rundskriv 08/98 for kommende fellesrådsperiode 01.12.2015 – 30.11.2019 som følger, for inneværende periode:

- 1. Leder av menighetsråd og fellesråd får en fast årlig godtgjøring tilsvarende 8 % av kirkevergens lønn. Det utbetales ingen møtegodtgjøring i tillegg til den faste godtgjøringen for møter i rådet.*
- 2. Møtegodtgjøringen for møter i menighetsråd, kirkelig fellesråd, kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg gis uansett møtets varighet etterfølgende satser: 0,15 % av kirkevergens lønn. For leder av kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg etter følgende satser: 4 % av kirkevergens lønn. Har lederen forfall, får fungerende leder godtgjøringen. Når nevnte råd / utvalg foretar befaringer regnes dette som møter.*

I forbindelse med behandlingen av FR-sak 05/19 Forslag til driftsbudsjett 2019 for Sola kirkelige fellesråd 30.01.19 gjorde fellesrådet videre følgende vedtak under pkt. d:

Sola kirkelige fellesråd vedtar at gjeldende ordning med møtegodtgjørelse og lederhonorar for FR's og MR's ledere, nestledere og øvrige medlemmer som ble fastsatt i møte 27.01.16 under Sak 15/2016 Ordning med lederhonorar og møtegodtgjørelse for fellesrådet og menighetsrådene reduseres med 50% for 2019.

Det regelverket som ble etablert i 1998 av Sola kirkelige fellesråd var – slik kirkevergen oppfatter saken – tenkt å være tilsvarende Sola kommune sitt daværende regelverk for folkevalgtes arbeidsvilkår. Utviklingen i kirkelig sektor generelt økonomisk sett og for Sola kirkelige fellesråd spesifikt viser at kommunale satser for folkevalgtgodtgjørelser i den kirkelige økonomiske virkeligheten er umulig å opprettholde over tid. Fellesrådet mottar rammebevilgning fra Sola kommune fra år til år, regulert av kirkeloven, og må innrette seg med stillingsrammer og driftsbudsjett som balanserer med dette. Det er ikke lovhjemmel for å hevde at kommunen er pliktig til å bevilge denne type midler for å dekke fellesrådets ønskede behov for folkevalgtordning, selv om en prinsipielt ser behovet for å godtgjøre folkevalgtinnsatsen som utføres. Sola kirkelige fellesråd sin gjeldende ordning tom. 2018 er ikke lenger økonomisk bærekraftig, fordi virksomheten da vil være nødt til å redusere nærmere ett årsverk. Det er utenkelig for den kirkelige virksomheten i Sola. Denne ordningen har antakelig vært på «norgestoppen» for kirkelige fellesråd og menighetsråd, uten at det er foretatt en formell undersøkelse av saken.

Fast ledergodtgjørelse samt møtegodtgjørelse var for 2018 budsjettert til kr. 575 000. Disse kostnadene har i foregående år vært som følger:

År	Møtegodtgj./verv	Inkl. sos. utg.
2013	506 184	652 638
2014	500 532	645 351
2015	453 409	584 594
2016	674 000	869 008
2017	557 000	718 157
2018	602 646	777 010

Fellesrådet er godt kjent fra sist behandling av driftsbudsjett 2019 med at bakgrunnen og begrunnelsen for denne foreslåtte reduksjonen er virksomhetens behov for å redusere kostnader for å kunne ivareta nåværende aktivitetsnivå i fellesrådet og for stillingene i menighetene som fellesrådet er arbeidsgiver for.

I framlagt forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene er det 4 viktige forhold som endres i forhold til tidligere ordning:

1. Ordningen vil ikke lenger være knyttet til daglig leders (kirkevergens) lønn
2. Sola kirkelige fellesråd vil med ny, foreslått ordning ikke lenger skille seg ut med høyt gasjerte ordninger for folkevalgte i kirkelig sektor sammenliknet med andre kirkelige fellesråd i landet
3. Møtegodtgjørelse for menighetsrådsmedlemmer utgår
4. Det er avtroppende kirkelige fellesråd som fastsetter regelverket og satsene for folkevalgtgodtgjørelse for neste / påtroppende råd, på samme måte som f.eks. Sola kommune, som sist reviderte sitt «Arbeidsvilkår for folkevalgte» 20.06.2019.

Ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene foreslås igangsatt fom. ny funksjonsperiode (01.11.2019 for menighetsråd og 01.12.2019 for fellesråd).

Fellesrådets kostnad med ny godtgjøringsordning for folkevalgte stipuleres til kr. 65 – 70 000 kr., avhengig av hvordan bl.a. hvordan kostnadene ifm. pkt. 2 kan, mot ca. kr. 390 000 med 2019 – ordningen.

Alle godtgjørelser som er omfattet av gjeldende «GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023» vil bli innberettet til skattemyndighetene etter det til enhver tid gjeldende regelverk.

Forslag til
VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd vedtar framlagt forslag for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023», gjeldende fom. 01.12.2019.*
- b. *Sola kirkelige fellesråds regelverk for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023» revideres i løpet av 2023, dvs. før ny fellesrådsperiode.*

.....
(Gjengivelse av saksforelegg til FR-møte 28.08.19 slutt)

I sin foreløpige drøfting av saken 28.08.19 i fellesrådet vektla flere innlegg den store verdien av den frivillig innsatsen og tidsbruken menighetsrådsmedlemmene yter i sine respektive menigheter. Dette ønsker fellesrådet å vektlegge gjennom sin reviderte ordning for godtgjørelse til de folkevalgte i rådene.

Ut fra fellesrådets signaler i forrige møte legger administrasjonen med dette fram 3 alternative forslag til godtgjørelse for de folkevalgte representantene til Sola kirkelige fellesråd:

I det følgende presenteres talloversikt med følgende 3 alternativer for godtgjørelse:

1. Ordning som foreslått til møtet 28.08.19: møtegodtgjørelse til medlemmer og ledere i FR og adm.utv. og i tillegg fast godtgjørelse til ledere i MR og FR.
2. Ordning med møtegodtgjørelse til MR-medlemmer og fast godtgjørelse til ledere i MR, FR.
3. Ordning med møtegodtgjørelse til MR-medlemmer og ledere i MR, FR og adm.utv.

	Per møte, medl			Per møte, leder			Fast per år, leder			Total kostnad
	MR	FR	adm.utv	MR	FR	adm.utv	MR	FR	adm.utv	
Forslag 1	0	500	300	0	500	600	3 000	6 000	0	63 048
Forslag 2	500	0	0	0	0	0	10 000	10 000	5 000	215 318
Forslag 3	300	0	0	300	300	300	0	0	0	102 502

Totalkostnaden er beregnet ut fra 8 møter per år i MR, 5 møter i FR og 4 møter i adm.utv. Dette vil selvsagt variere noe og gir noe større uforutsigbarhet i de faktiske totale kostnadene til møtegodtgjørelse.

Fellesrådet har for 2019 budsjettet med kr. 335 000 i leder – og møtegodtgjørelse, og det forventes et regnskapsresultat i tråd med budsjettet.

De framlagte konkrete tallforslagene kan selvsagt drøftes i møtet, og konsekvensen av alternative beløpsforslag kan i møtet legges inn i exceloversikten for å synliggjøre fellesrådets kostnader og endringer av disse.

Fellesrådet anbefales med dette å velge en ordning for godtgjørelse som vektlegger å godtgjøre menighetsrådsmedlemmenes og rådsledernes innsats og tidsbruk, innenfor tilgjengelige økonomiske rammer, så langt disse erfaringsmessig er kjent.

Vedlagt utkast til *GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023* framlagt til fellesrådets møte 28.08.2019 må omarbeides og formuleres i tråd med det alternativet fellesrådet velger.

Forslag til
VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd fastsetter ny ordning for godtgjørelse for folkevalgte «Forslag XX» framstilt i saksforelegget, med en stipulert årlig kostnad på om lag kr. XXX XXX.*
- b. *Ny ordning gjøres gjeldende fom. 01.11.2019 for menighetsrådene og 01.12.2019 for fellesrådet, og avløser tidligere vedtatt ordning for godtgjørelse for folkevalgte fra samme dato.*

FR-sak 38/19 Status: Ressurs - og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

TIDLIGERE BEHANDLING OG SAKSHISTORIKK

FR-sak 43/2001: Evaluering av stillingene i Sola kirkelig fellesråd

FR-sak 72/2002: Organisasjonsutvalgets rapport – forslag til organisering

FR-sak 60/2004: Fordeling av ressurser / stillinger til menighetene

FR-sak 08/2007: stillingsfordeling i menighetene med henv. til FR-sak 36/2004 Årsmelding 2003

FR-sak 14/2007: Stillingsfordeling i menighetene – jfr. FR-sak 08/2007

FR-sak 38/2009: Forslag til organisering av fellesrådets administrative tjenester – kirkelig servicetorg (pkt. e).

FR-sak 33/2011 Ressurs- og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøftning

FR-sak 42/2013 Oppfølging av sak vedr *Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd (FR sak 33/2011)*

FR-sak 26/2015: Oppfølging: Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

SAKSDOKUMENTER

Saksforelegg FR-sak 53/16 Plan for fellesrådets ressurs – og stillingsutvalg sitt arbeid 2017 – 2018

Stillingsmatrise Sola kirkelige fellesråd pr. oktober 2019

SAKSFORELEGG

Kirkevergen finner det naturlig å gi det avtroppende fellesrådet en kort status vedrørende rådets arbeid med ressurs – og stillingsfordelingen i virksomheten.

Sola kirkelige fellesråd behandlet formelt sak vedr. ressurs – og stillingsfordeling sist gang i FR-sak 53/16 Plan for fellesrådets ressurs – og stillingsutvalg sitt arbeid 2017 – 2018, og gjorde følgende vedtak:

Sola kirkelige fellesråd legger følgende tiltak til grunn for ressurs – og stillingsutvalgets arbeid i 2017 – 2018:

- 1. Forbedring og videreutvikling av fellesrådets personell – og fordelingsmatrise for menighetene med utgangspunkt i en definert grunnbemanning i menighetene.*
- 2. Årlige oppfølgings – og drøftingsmøter mellom ressurs – og stillingsutvalget og menighetenes daglige ledere, det ene møtet også sammen med MR-lederne.*
- 3. Solakirkenes servicetorg: Videre overføring av administrative oppgaver fra menighetene og utvikling og optimalisering av tjenestene og bruk av nye digitale løsninger.*
- 4. Ressursutvalget bør overfor fellesrådet vurdere fordelingen av trosopplæringsmidler, også i forhold til stillinger, med tanke på best mulig utnyttelse av ressurser, aktiviteter, kompetanse og økonomiske midler i samarbeid mellom alle menighetene og om nødvendig på tvers av menighetenes tradisjonelle arbeidsmåter.*
- 5. Menighetenes staber utfordres til konkret samarbeid og ressursutnyttelse mellom Solamenighetene på flest mulig fagområder, inkludert trosopplæring; jfr. samtaler om dette ifm stabsturen juni 2016.*
- 6. Fellesrådet ønsker å bruke det årlige dialogmøtet / fellesmøtet mellom fellesrådet og menighetsrådene som en viktig og utfordrende arena for både strategisk og praktisk samarbeid.*

Fellesrådets ressursutvalg har de siste 4 årene bestått av leder og nestleder i fellesrådet samt kirkeverge og assisterende kirkeverge, jfr. FR-sak 14/2016.

Kirkevergen peker på at det for ressursutvalget på vegne av fellesrådet ble gjort et nokså omfattende vedtak i saken i slutten av 2016, og bekrefter samtidig at en god del er forsøkt fulgt opp:

- a. Vedlagt personellmatrise synliggjør fellesrådets og menighetenes personalressurser og fordelingen av disse.
- b. Administrasjonen vurderer og drøfter, på vegne av fellesrådet og den totale virksomhet at virksomheten fra år til år ikke har særlig spillerom til å flytte særlig på stillingsressurser mellom de ulike menighetene. Dette henger først og fremst sammen med at det er stor enighet om at menighetene bør og må ha sin grunnbemanning med nøkkelstillinger som daglig leder, kantor/organist mv.

- c. Når det fra tid til annen har oppstått situasjoner som gir mulighet til reell vurdering og drøfting av stillingsressurser, har ressurs – og stillingsutvalget vært involvert i drøftninger i forkant av følgende vedtak i fellesrådet / administrasjonseutvalget om endringer i stab. Det gjelder i hovedsak følgende saker:
1. Vinteren 2018: Vakanse i 80 % stilling tilknyttet Solakirkenes servicetorg / kirkevergekontoret vinteren 2018: Ledig stilling av kostnadmessige årsaker redusert til 50% og utlyst internt. Tilsetting av nåværende medarbeider som med det gikk opp fra 50 til 100% stilling totalt.
  2. Våren 2019: Omprioritering av 20% stillingsressurs fra Sykevaktordningen til økt stillingsressurs fra 20 til 40% kirkemusikalsk leder i Ræge menighet
- d. De daglige lederne koordinerer og samhandler mellom menighetenes virksomheter i større grad enn for noen år siden, og tar stadig initiativ til felles arrangementer, invitasjon til ulike kurs, temasamlinger mv. Det er også etablert felles planleggingsmøter mellom menighetenes prester og daglige ledere. Dette gjelder i tillegg til vanlig gudstjenesteplanlegging i de 4 menighetene også koordinering av forordnede tjenester i ferier og høytider. Dette har ført til bedre ressursutnyttelse av fellesrådets ansatte som har ført til mindre bruk av innleide vikarer.
- e. Det er av forskjellige grunner de siste årene ikke vært avholdt dialogmøter mellom fellesrådet og menighetsrådene, og det har heller ikke vært gjennomført årlige drøftings – og drøftingsmøter mellom ressurs – og stillingsutvalget og menighetenes daglige ledere. Dette vil administrasjonen ta nytt initiativ til ved oppstart av ny fellesrådsperiode. Fellesrådet legger i løpet av sin periode en del av sine møter til de 4 menighetene / kirkene, og møtene mellom rådet og menighetenes ledelse inneholder vanligvis også drøftinger omkring ressursbruk og personalbehov.
- f. Fellesrådets drøfter årlig i budsjettprosessen ønsker og behov fra menighetsrådenes budsjettinnspill. Disse innehar også konkrete ønsker og behov for økt personalbehov. Rådet foretar prioriteringer i disse, og har gjennom flere år meldt behov for en ny, felles ungdomsdiakon / ungdomsarbeider overfor Sola kommune, uten at det så langt har utløst økt rammetilskudd til ny stilling. Tidligere års meldte behov om økte ressurser til vaktmester / driftsleder løste i sin tid ut kr. 300 000 i økt årlig tilskudd til dette formålet. Erfaringsmessig gjennom mange år må fellesrådet påregne at det kun i sjeldne tilfeller kan forvente støtte til nye stillinger.
- g. Det pågår en kontinuerlig vurdering og tilrettelegging av administrative ytelser fra Solakirkenes servicetorg overfor menighetene, samt i administrasjonen. Dette er iblant prosesser som tar noe tid, men som til sammen øker servicenivået, øker effektiviteten og bidrar til enklere arbeidsutførelser. Alle nye, relevante digitale løsninger anskaffes og tas i bruk både for servicetorget og medarbeiderne generelt, for at flest mulig administrative gjøremål og prosedyrer kan utføres så enkelt og effektivt som mulig. Sentrale eksempler på dette er: VISMA Expense (reiseregning og utlegg), Visma Lønn, TID (arbeidstidsregistrering og - planlegging), Gudstjenestepanlegger (Agrado) m.v

Fellelsrådet og menighetene må i dagens ressursituasjon forvente at det ikke i særlig grad vil komme nye, friske tilskuddsressurser til nye stillingshjemler. Nye stillinger vil kunne opprettes av egeninnsamlede midler. Ny, framtidig kirkeordning som Kirkemøtet i 2021 skal ta stilling til skal både drive kostnadseffektivt og frigi mest mulig ressurser til kirkens kjernevirksomhet.

Jfr. <https://kirken.no/nb-NO/om-kirken/aktuelt/arbeidsgrupper%20i%20kirkelig%20organisering/> og https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/kirkemotet/2019/vedtak/km_06_19_kirkeordning_dnk_vedtak.pdf

Det vil derfor uansett være svært viktig også for Sola kirkelige fellelsråd å våke over og forvalte tilgjengelige ressurser til det som er menighetenes viktigste oppgaver, og at nødvendige administrative ressurser utnyttes på best mulig og tjenlig måte.

Forslag til
VEDTAK:

Sola kirkelige fellelsråd tar informasjonen til orientering, og forutsetter at det nye fellelsrådet følger opp de viktige anliggender knyttet til ressurs – og personalsituasjonen og - utnyttelsen i kommende fellelsrådsperiode.

FR-sak 39/19: Søknad fra Ræge menighet om prolongering av 2-årig menighetsfinansiert prosjektstilling i 20% til 31.12.2020 (jfr. FR-sak 08/18 Godkjenning av økt stillingsstørrelse for ungdomsleder i Ræge menighet)

SAKSDOKUMENTER

Saksforelegg fra Ræge MR datert 23.05.19. (unntatt offentlighet)

Vedtak fra Ræge MR datert 26.09.19. (unntatt offentlighet)

Saksforelegg med vedtak Sola kirkelige fellelsråd 24.01.18

SAKSFORELEGG

Det er kirkelig fellelsråd som ihht. kirkelovens § 14 pkt. c) oppretter og nedlegger stillinger som lønnes over fellelsrådets budsjett. Ifm gjeldende regelverk og etablerte ordninger opptrer også fellelsrådet som arbeidsgiver på vegne av menighetsrådene i de tilfellene menighetene selv ønsker å opprette stillinger og ta ansvar for lønns – og personalutgifter.

Saksforelegg fra Ræge MR er unntatt offentlighet jfr. personopplysningsloven, og vil bli gjort rede for i møtet ut over det som kommer frem i utdrag fra Ræge MRs saksforelegg gjengitt under:

Sak 023/19 Prosjektstilling 20 %

Menighetsrådet må innen 01.09.19 ta stilling til en eventuell videreføring av stillingsmidlene som nå brukes til 20 % prosjektmidler inn mot Trosopplæringen. Prosjektet med revisjon av planen samt utprøving av nye tiltak går ut 31.12.19.

...

Økonomi:

I dag utbetales kr 42 630,- pr måned fra givertjenesten. Vi får pr mai 2019 inn kr 31 700,- Siden september 2018 har givermidlene økt med 8 900,-

Det betyr at for å dekke opp dagens stillinger trenger vi kr 10 930,- pr måned

De 20 % prosjektmidlene utgjør kr 8 400,- pr måned, 4 200,- statlig og 4 200,- givermidler.

...

Regelverk:

Midlertidige ansettelser er regulert i arbeidsmiljøloven (aml), og det er strenge krav til arbeidsgiver vedrørende dette. Alle stillingsressurser skal i utgangspunktet være faste, men aml åpner for midlertidighet ved noen tilfeller. Aml § 14-9, pkt 2a sier at avtale om midlertidig ansettelse kan inngås når arbeidet er av midlertidig karakter.

Stillingsressursen er i dag en prosjektstilling som er opprettet for å revidere trosopplæringsplanen (2018 og delvis 2019) og igangsette og teste ut nye tiltak i planen (2019).

Denne paragrafen kan vi ikke bruke lenge. Personer som ansettes på denne måten i mer enn 4 år har krav på fast stilling.

I det videre skisseres 3 ulike alternativer som menighetsrådet tar stilling til. Alternativene som skisseres forutsetter at dette er noe arbeidstager ønsker å ta imot:

Alternativ 1: Ny prosjektstilling

Stillingsressursene på 20 % som etter planen utgår 31.12.19 forlenges med inntil to år, frem mot 31.12 2021. Det må fortsatt være en prosjektstilling, altså et arbeid som er av midlertidig karakter. Det konkrete forslaget er at den ansatte får ansvar for å lede arbeidet med finansieringskomite til Byggetrinn 2. Dermed får vi dekket to behov menigheten har. En foreløpig skisse til hvordan dette kan løses blir presentert i møtet.

I tillegg flytter vi de 10 % midlertidige stillingsmidlene fra statlig tilskudd til den faste delen av stillingen slik at fordelingen på fast stilling blir 30 % stat og 20 % givermidler.

Dette vil tappe lønnsfondet helt på de 2 årene, dersom ikke givermidlene øker. Det har økt bra de siste månedene, men det går tregt, og det vil kreve et kontinuerlig fokus.

Alternativ 2: Fast ansettelse

Stillingsressursene omgjøres til fast stilling. Det betyr at vi forplikter oss på disse midlene i uoverskuelig fremtid, frem til en oppsigelse.

Dette er det mest gunstige for arbeidstager og gjerne den beste personalpolitiske løsningen, men setter oss og fellesrådet som arbeidsgiver i en mer usikker posisjon.

Vi er også da frie til å legge inn arbeidsoppgaver som er kontinuerlige. Vi må i tilfelle vurdere hvilket arbeid vi ønsker å styrke eller satse på. Det kan være frivillighetskoordinator, øvrig administrasjon, trosopplæring, undervisning eller annet.

Alternativ 1 og 2 forutsetter fellestrådets godkjenning.

*Alternativ 3: Opphør av stillingsmidlene
Stillingsressursene opphører 01.01.20.*

Forslag til vedtak:

Menighetsrådet velger å gå for alternativ x/ velger en annen variant av alternativ x.

Vedtak 26.09.19:

Menighetsrådet vedtar at de 20 % midlertidige stillingsmidler ... forlenges med inntil 1 år, til 31.12.2020.

Midlene omgjøres imidlertid til fast stilling så snart økonomien tillater dette.

...

Stillingsinnholdet vil måtte være av en midlertidig karakter så lenge stillingen er midlertidig. Innholdet vil derfor kunne endres når stillingen eventuelt omgjøres til fast stilling.

...

Ræge MR redegjør for sin givertjeneste og har en forsvarlig og gjennomarbeidet plan for finansiering av ønsket utvidelse av stilling. Menighetsrådet er innforstått med sitt økonomiske ansvar for sin andel av stillingen.

Det vil for fellestrådet alltid være viktig å peke på at menighetsrådene ved slik godkjenning vil ha ansvar for sin andel av det økonomiske ansvaret for en stilling for prosjektperioden. Som arbeidsgiver på vegne av menighetsrådene er fellestrådet forpliktet til å følge arbeidslivets regelverk og tariffbestemmelser, også når en menighets givertjeneste eventuelt skulle svikte eller ikke innbringe nødvendige midler. Fellestrådet må derfor være veldig tydelig overfor menighetsrådene på at den forpliktelsen gjelder uansett, og at fellestrådet ikke kan «overta» et økonomisk ansvar for en stilling eller deler av en stilling av slike årsaker.

Lønnsutbetaling og personaladministrasjon vil bli håndtert som for øvrige andre fellestrådsansatte gjennom gjeldende ordning for regnskap og lønnsadministrasjon regulert i tjenesteytingsavtalen mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellestråd.

Forslag til
VEDTAK:

- a. Sola kirkelige fellestråd godkjenner en prolongering av den menighetsfinansierte prosjektstillingen på 20% i Ræge menighet for perioden 01.01.2020 – 31.12.2020.*
- b. Ræge menighet er økonomisk ansvarlig for alle relaterte personalutgifter knyttet til egenfinansierte stillinger, inkludert tariffmessige justeringer, løpende og framtidige pensjonsforpliktelser, telefongodtgjørelse, reisegodtgjørelse mv.*

FR-sak 40/19 Evaluering av og tilbakeblikk på fellesrådets arbeid 2015-2019

TIDLIGERE BEBEHANDLING

16.10.2011: 42/2011 Evaluering og tilbakeblikk på fellesrådets arbeid 2009-2011

14.10.2015: FR-sak 30/15 Evaluering og tilbakeblikk på fellesrådets arbeid 2011-2015

SAKSFORELEGG

Avtroppende fellesråd har hatt en ordinær funksjonstid på 4 år. Avtroppende fellesråd tiltrådte 01.12.2015 og fratrer 30.11.2019. Nytt kirkelig fellesråd har konstituerende møte 20.11.19 og trer formelt i funksjon 01.12. d.å., med funksjonstid fram til 30.11.2023.

Kirkelig fellesråds hovedoppgaver er ihht. kirkelovens § 14 som følger:

1 Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen.

2 Kirkelig fellesråd er ansvarlig for:

- a) bygging, drift og vedlikehold av kirker,*
- b) anlegg, drift og forvaltning av gravplasser,*
- c) opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett,*
- d) anskaffelse og drift av menighets- og prestekontor,*
- e) administrativ hjelp for prostens når staten yter tilskudd til det,*
- f) — — —*
- g) anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.*

I fellesrådets daglige administrasjon og saksforberedelse overfor rådets møter består dette sagt med andre ord av følgende ansvarsområder:

- Sørge for rammebetingelser for menighetene
- Ivareta arbeidsgiveransvaret
- Forvalte kirkebyggene (drift og vedlikehold)
- Gravplassadministrasjon og forvaltning av kirkegårder
- Samarbeid med kommunen, dvs. forvalte og videreutvikle gode relasjoner og ryddige samarbeidsrutiner i forhold til egen kommune, som har rammetilskuddsansvaret for den lokale kirke ihht. kirkelovens § 15.
- Styre virksomhetens planprosesser

God økonomiforvaltning henger tett sammen med alt dette, og fellesrådet har en viktig oppgave å forvalte de samlede ressursene på en forsvarlig og rettferdig måte i forhold til menighetene. Dette gjelder selvsagt også de ressursene som tilsatte medarbeidere representerer, samt menighetenes egeninnsamlede midler til opprettede stillinger i menighetene.

Relevante stikkord i fellesrådets egenevaluering vil være:

1. Er det de rette og viktige sakene rådet har oppe på møtene?
2. Prioriterer rådet rett med hensyn til hvor mye tid det bruker på de ulike sakene?
3. Hvordan fungerer møtene, er det god tone / takhøyde, er det god kultur for debatt og saklig uenighet i sakene?
4. Hvordan tenker FR medlemmene ift sakspapirer, er det passelig, for mye / for lite?

5. Hvordan klarer rådet balansegangen mellom å representere den enkelte menighet og det å jobbe som et samlet FR?
6. Hvordan er balansegangen og tidsbruken i møtene mellom det som er løpende saksbehandling og - forelegg til behandling og det som er av mer langsiktig strategisk tenkning / visjoner?
7. Samarbeidet med og relasjon / rollefordeling mellom fellesrådets valgte ledelse og fellesrådets administrasjon
8. Andre aktuelle og relevante forhold fellesrådet ønsker å drøfte

Fellesrådets medlemmer inviteres med dette til å gi innspill, kommentarer og evaluerende vurderinger av fellesrådets arbeid de siste 4 årene.

Det er verdifullt for fellesrådets administrasjon og nytt fellesråd å lytte til avtroppende fellesråds erfaringer fra og evaluering av rådsperioden som nå avsluttes. Hensikten med dette arbeidet er å lære av og forbedre fellesrådets saksbehandling og forvaltning i årene som kommer. Administrasjonen ønsker å overlevere et evalueringsreferat fra drøftningen til nytt fellesråd.

Forslag til
VEDTAK:

Fellesrådet og kirkevergeadministrasjonen tar innspill og kommentarer til orientering og videre oppfølging i kommende fellesrådsperiode.

FR-sak 41/19 Eventuelt

Vel møtt!

Sola, 22.10.2019 / 01.11.2019

Olav Kylland (sign.)
Leder Sola kirkelige fellesråd

Trygve Torgersen (sign.)
Kirkeverge

***Neste ordinære møte i Sola kirkelige fellesråd blir konstituerende møte for nyvalgt fellesråd :
Onsdag 20.november 2019 kl. 19:00 i Sørnes kirke***

Møtebok

Blad 1

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Sola menighetssenter 28.august 2019

		Møtedato 28.08.2019	Fra kl. 1900	Til kl. 2110

Til stede på møtet:

Medlemmer	Tananger MR Tananger MR Ræge MR Ræge MR Sørnes MR Sola MR Sola MR Sola kommune Stavanger biskop	Olav Kylland (leder) Helga Frøyland Trine Tjelta Ole Eriksen Torleif Oftedal Trygve Tjora Harald Velde Ole Andreas Gundersen (H) Morten Sandland
Vara-medlemmer		
Andre	Kirkeverge Assisterende kirkeverge	Trygve Torgersen Kai Rune Byberg

Behandlede saker

Sak 25/19 – 32/19

Underskrift

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Utskrifter

Signatur:

Åpningsord ved Olav Kylland

Møtebok

Blad 2

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Sola menighetssenter 28.august 2019

SAKLISTE:

FR-sak 25/19 Godkjenning av innkalling og sakliste til møte 28.08.2019

VEDTAK:

Innkalling og sakliste til møte 28.08.2019 godkjennes.

FR-sak 26/19 Godkjenning av møtebok fra møte 22.05.19

VEDTAK:

Framlagt forslag til Møtebok fra fellesrådets møte 22.05.19 godkjennes.

FR-sak 27/19 Informasjon, skriv og meldinger

- a. Nye KA-rundskriv siden forrige fellesrådsmøte:
2/19: Ansvarsforsikring og ulykkesforsikring 2019
3/19: Tariffrevisjonen for Den norske kirke pr. 01.05.2019 – resultatet kan iverksettes
4/19: Tariffrevisjonen for KAs organisasjonsmedlemmer pr. 01.05.2019 – resultatet kan iverksettes
- b. Status på tilsettingssaker og personalsituasjon
- c. Status på div. vedlikeholdsarbeider kirkebygg
- d. Sørnes kirke – fornying av kirkerom: Nytt golv lagt juli 2019. Søknad Stavanger biskop sendt 10.april 2019 – purret på svar 03.juni 2019: Ingen tilbakemelding foreligger fra Stavanger bispedømmekontor pr. 21.08.2019
- e. Status juni 2019 på HMS-sak vedr. inneklimateforandringer på Menighetssenteret, Soltunveien 6: Kort orientering
- f. Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) Prop. 130 L (2018–2019)
- g. Tilråding fra Barne- og familiedepartementet 21. juni 2019, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Solberg):
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-130-l-20182019/id2660940/>
- h. August 2019: Driftsplan for gravlundene i Sola kommune. Kvalitetsbeskrivelse for drift og vedlikehold. Utarbeidet august 2019 av driftsleder Roar Kopperstad, Park og Gravlund, Sola kommune
- i. Nytt varamedlem i Sola kirkelige fellesråd 20.08. – 30.11.2019: Sokneprest med sete i Sørnes MR: Silje Barkved Fossan; jfr. skriv fra Stavanger biskop 03.02.2016
- j. Kort orientering om status: Ny drifts – og digital arkivløsning for Sola kirkelige fellesråd fom. 2019 (jfr. FR-sak 33/18)

Møtebok

Blad 3

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Sola menighetssenter 28.august 2019

- k. Grunnsteinsnedleggelse ny kirke i Sola sentrum søndag 1.september 2019 kl. 13:00.
- l. Kort orientering om vedtatt trosopplæringsbudsjett 2019.

VEDTAK:

Fellesrådet tar framlagte skriv og informasjon ellers til orientering.

FR-sak 28/19 Regnskapsrapport januar – juli 2019 for Sola kirkelige fellesråd

VEDTAK:

Fremlagte driftsrapport per 31. juli 2019 for Sola kirkelige fellesråd med kommentarer tas til orientering.

FR-sak 29/19 Forslag til revidert driftsbudsjett 2019 for Sola kirkelige fellesråd

Forslag til
VEDTAK:

- a. *Framlagt forslag til revidert detaljbudsjett 2019 for Sola kirkelige fellesråd vedtas med en tilskuddsramme fra Sola kommune på kr. 13 148 000. I tillegg kommer lønns – og pensjonsreserve på kr. 1 180 000, ihht. budsjettsskriv 18.12.18 fra Sola kommune. Bruk av disposisjonsfond er i revidert budsjett redusert til kr. 124 000.*
- b. *Møtegodtgjørelse for menighetsråd og fellesråd økes med kr. 68 000 inkl. sosiale kostnader.*
- c. *Øvrige justeringer i budsjettet vedtas som de framkommer i vedlagte detaljbudsjett.*

ENSTEMMIG VEDTAK:

- a. *Framlagt forslag til revidert detaljbudsjett 2019 for Sola kirkelige fellesråd vedtas med en tilskuddsramme fra Sola kommune på kr. 13 148 000. I tillegg kommer lønns – og pensjonsreserve på kr. 1 180 000, ihht. budsjettsskriv 18.12.18 fra Sola kommune.*
- b. *Sola kirkelige fellesråd vedtar at det ikke utbetales møtegodtgjørelse for fellesråds – og menighetsrådsmedlemmer for resten av inneværende funksjonsperiode. Møtende vararepresentanter fom. 01.07.2019 som ikke har møtt som*

Møtebok

Blad 4

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Sola menighetssenter 28.august 2019

vararepresentanter 1.halvår 2019 vil få utbetalt møtegodtgjørelse som vedtatt i FR-sak 05/19 pkt. d.

- c. Kirkevergeadministrasjonen gis fullmakt til å beregne nødvendig justering i budsjettposten for møtegodtgjørelse inkl. sosiale kostnader ihht. vedtakets pkt. b inkludert bruk av disposisjonsfond.*
- d. Øvrige justeringer i budsjettet vedtas som de framkommer i vedlagte detaljbudsjett.*

FR-sak 30/19 Forslag om ny godtgjøringsordning for folkevalgte i Sola kirkelige fellesråd og menighetene

Forslag til
VEDTAK:

- a. Sola kirkelige fellesråd vedtar framlagt forslag for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023», gjeldende fom. 01.12.2019.*
- b. Sola kirkelige fellesråds regelverk for «Godtgjørelse for arbeid i kirkelige råd 2019 – 2023» revideres i løpet av 2023, dvs. før ny fellesrådsperiode.*

ENSTEMMIG VEDTAK:

Endelig behandling og vedtak i FR-sak 30/19 utsettes til neste møte.

FR-sak 31/19 Overføring av areal ved Sørnes kirke

VEDTAK:

- a. Sola kirkelig fellesråd godkjenner forslag til areal som i dette skriv er foreslått overført fra Sola kommune til Sørnes sokn, med de eventuelle anmerkninger som fremkommer fra juridisk rådgiver.*
- b. Fellesrådet delegerer til kirkevergen i samråd med KAs advokat å gi formell tilbakemelding til Sola kommune på saken.*

Møtebok

Blad 5

Kommune Sola kommune	Styre, råd, utvalg mv. Sola kirkelige fellesråd	Møtested Sola menighetssenter 28.august 2019

FR-sak 32/19 Forslag til endring av møteplan 2019

VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd fastsetter sitt siste, ordinære møte til onsdag 6.november 2019.*
- b. *Møter i administrasjonsutvalget fastsettes i utgangspunktet til samme datoer som fellesrådets møter (møtetidspunkt vanligvis kl. 18:00) og innkalles når det er saker til behandling.*
- c. *Konstituerende møte for nytt Sola kirkelige fellesråd som tiltrer 01.12.2019 fastsettes til onsdag 20.november 2019 kl.19:00 på Sola menighetssenter.*

FR-sak 33/19 Eventuelt – ingen saker meldt.

Neste ordinære møte i Sola kirkelige fellesråd: Onsdag 06.11.19 på Sola menighetssenter

Kirkens sykevaksordning er blitt til LEDSAGERTJENESTEN

Litt historie:

Sola kommune 2006 bevilget kr. 150,000 Henny Lie Sandved 35% stilling, som ble 20% stilling i 2007, da Jodi Niday begynte som sykevakskoordinator.

Tilbud til kommunens beboere var: avlastning for pårørende, tilstedeværelse hos syke, tilrettelegging for de som ønsker å bo hjemme.

Sola kommunen ønsket hjelp til å bruke den ressurs som de frivillige i kommunen representerer, i meningsfylte oppgaver, som avlastet kommunens hjelpetjenester.

Kirken sykevaksordning skulle ikke erstatte kommunens hjemmebaserte tjenester, men være ett supplement.

Det er noen år siden det øremerkedet tilskuddet kom fra kommunen, -nå ligger alt i en pott, som fellesråd og kirkeverge i sammen må fordele. Da Jodi Niday ønsket å bli pensjonist, var det på tide å se på ordningen på ny.

En arbeidsgruppe med sykevakskoordinator, soknediakon, kirkeverge og ass. kirkeverge, så på ulike muligheter våren 2019. Det ble bestemt å skifte navn til Ledsagertjenesten, siden det er å ledsage brukere til avtaler som er den største delen av oppdragene. Det ble funnet kapasitet på Solakirkens servicetorg til å ta seg av henvendelsene til tjenesten, og formidle videre til de frivillige. Oppfølging, samtaler og samlinger med frivillige ble lagt til sognediakonen.

De siste årene har det vært vanskeligere å rekruttere nye frivillige. Det har vært to frivillige + sykevakskoordinatoren selv som har tatt oppdrag. Det har ført til at en har måttet si nei til en rekke oppdrag, i mangel på frivillige å bruke. Dette har videre har ført til nedgang i henvendelser, særlig fra Soltun og Sola sjukehem. Om en får nei flere ganger, slutter en gjerne å spørre. Noen av de frivillige har begrensninger på dager de er ledige, eller tar bare oppdrag fra «faste» brukere.

I sommer og tidlig høst ble det kjørt en informasjonskampanje i alle menighetene, i forsøk på å rekruttere frivillige. Det har så langt bare ført til en ny frivillig. Vi har ikke gitt opp, men trenger å lege dette innover alle menighetene under fellesrådet: Uten flere frivillige, må vi avslutte ledsagertjenesten.

Rekruttering kan ikke ligge bare på soknediakonen, men også på menighetsråd, diakoniutvalg, og på daglig ledere i alle menighetene under Sola Fellersråd.

Ledsagertjenesten i kortform:

- Henvendelser kommer via telefon direkte fra private mennesker eller Bestillerkontoret, Soltun, TABO, sykehjemmet og hjemmetjenesten.
- Frivillige medarbeider, kjører ikke på oppdraget, møte opp hjemme eller på institusjon, tar drosje sammen med brukeren.
- De fleste henvendelser går ut på å ta følge til sykehuset, lege, tannlege, røntgen. Det er godt å ha en arm å holde i.
- Brukeren betaler 30,-kr.per time. Faktura basert på ledsagernes sin timeliste blir sendt.
- Sykevakten er en frivillig som får 100,- kr..time pluss kjøre godtgjørelse.

- 4 medarbeidere nå som står fritt å si ja eller nei.

Fortsatt har vi med dette: Ledsagertjenesten bygger på det kristne verdisynet. Hvert menneske skal møtes med respekt, varme, omsorg og empati uavhengig av alder, kjønn, religion og nasjonalitetsbakgrunn.

Videre ligger ett statestikkark for Sykevaksordningen 2009-2018.

Det er dessverre ikke laget statistikk for 2019, da jeg ikke finner statistikk for våren.

I høst har henvendelsers en ikke har funnet frivillige til, ikke har blitt registrert av Servictorget. Dette bør endres fra nå av.

Sola 21.10.2019

Lise-Ingeleiv Grunnaleite
soknediakon

Oversikt Solakirkenes sykevaktordning 2009 - 2018

(oppdatert 120219)

	Henvend elser	Herav innstilte henv.	Timer til brukere	Frivillige	Total kostnad	Herav 20% stilling	Bruker- betaling	Følge- tjeneste	Faste avtaler	Avlastning / besøk / handling	Snittpris pr. brukertime
2018	101	25	219	3	138 683	106 970	4 380	76	3	0	633
2017	83	18	350	4	158 331	105 648	7 120	79	2	0	452
2016	66	16	540	5	177 630	104 332	10 600	62	2	4	329
2015	72	9	544	6	149 068	102 404	4 560	70	2	5	274
2014	74	12	557	6	175 217	108 269	7 840	69	4	7	315
2013	117	6	514	7	263 103	192 443	6 748	87	3	6	512
2012	85	12	492	6	185 984	139 895	8 060	78	6	15	378
2011	60	5	488	7	130 184	89 514	7 300	36	5	23	267
2010	55	11	417	6	133 036	85 461	8 420	44	9	8	319
2009	31	6	257	7	107 639	78 556	4 220	13	11	4	419
Snitt/år	74	12	438	6	161 888	111 349	6 925	61	5	7	390

Status for dagens tekniske drift, energibruk og inneklima

Tananger kirke

og menighetsbarnehage med fellesareal

Dokumentasjon av oppnådde resultater fra utført arbeid

Oktober 2019

Innhold

	<u>Side</u>
Hensikt og til senere bruk	3
Kort om kirken og tilliggende barnehage med felles bruksareal	3
Byggenes størrelse, tekniske tilstand og drift	4
Byggenes form og størrelse	4
Teknisk og funksjonell tilstand	4
• Bygningsmessig	4
• Oppvarmingen	5
• Ventilasjonen	7
• Belysningen	9
• De øvrige elektriske anleggene	9
Byggenes bruk, energibruk og inneklime	10
• Bruk og aktivitetsnivå	10
• Samlet årlig energibruk	10
• Beregnet energibalanse kalibrert mot byggenes registrerte energibruk	11
• Termisk inneklime	13
• Rask mulighet for godkjent energiattest for byggene i dagens tilstand	14
Vedlegg 1a/b Oppmålt bruksareal og netto volum for kirken og barnehagen	15
Vedlegg 2a/b Ytre bygningsmessige areal og ytterflater for kirken og barnehagen	22
Vedlegg 3 Kirkens registrerte bruk og aktivitet i 2018	28
Vedlegg 4a/b Nærmere fastleggelse av gjeldende kostnader for elektrisk energi	30

Dette skriftlige underlaget er oppsummering av oppnådde resultater fra grundig kartlegging av kirkens bygningsmessige og funksjonelle tilstand sammen med bruk og drift basert på gjennomført befaring og fra mottatte opplysninger og underlag fra Sola kirkelige fellestråd.

Miljø & RessursDrift er engasjert med ansvar for å gi faglig konkrete råd og anbefalinger for å bidra til mer energieffektiv og miljøriktig drift av kirken og barnehagen fremover.

Dette er et viktig underlag i den videre konkretisering av anbefalte forbedringer og tiltak for å oppnå dette fremover. Samtidig som riktig bruk av enkelte deler av dette underlaget kan bidra til forenklinger i det videre arbeid fra daglig drift til periodisk vedlikehold og større rehabilitering.

Hensikt og til senere bruk

Fornuftige og riktige anbefalinger med konkrete forbedringer og tiltak for å oppnå energieffektiv og inneklimaliktig drift fremover krever en grundig kartlegging av en rekke fakta om denne kirken med hensyn til fysisk størrelse, bruk, drift og vedlikehold. En oppsummering av viktige innsamlede data og oppnådde resultater som viser kirkens tilstand i dag og hva som kreves for å oppnå en energi- og inneklimaliktig drift fremover er vist nedenfor.

I tillegg til å være et nødvendig underlag til den skriftlige tiltaksplan og beslutningsunderlag vil det være en rekke områder - hvor dette skriftlige underlaget kan komme til stor nytte under kirkens videre fremtidige drift og periodisk vedlikehold som eksempelvis:

- **Vedlegg 1 med fastleggelse av kirkens bruksareal og netto volum** kan benyttes direkte til angivelse av gulvareal ved inngåelse av rengjøringsavtaler og annet vedlikehold av gulv
- **Vedlegg 2 med oppmålt ytre bygningsareal og ytterflater** kan selvsagt brukes til mange bygningsmessige vedlikeholds- og rehabiliteringsoppgaver (eksempelvis angivelse av areal til maling av himlinger, innvendig vegger og fasader eller rehabilitering og utskifting av vinduer og dører uten å foreta oppmåling på nytt etc.)

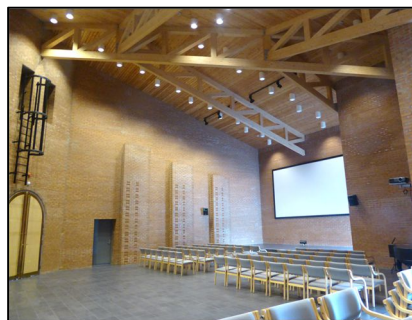
Dette er bare noen eksempler på hva dette underlaget konkret kan benyttes til som vil kunne forenkle arbeidet i den praktiske gjennomføringen av aktuelle oppgaver for kirken fremover.

Kort om kirken og tilliggende barnehage med felles bruksareal

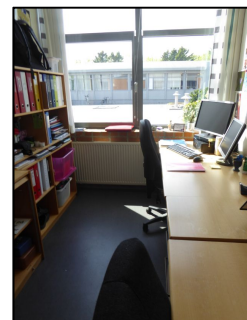
Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke bestående av stor kirkesal, menighetssal, administrasjonslokaler/kontorer og kirketorg med tilliggende kirketue, garderobe/WC og kjøkken i hovedetasje, se foto nedenfor av de viktigste brukerområdene.

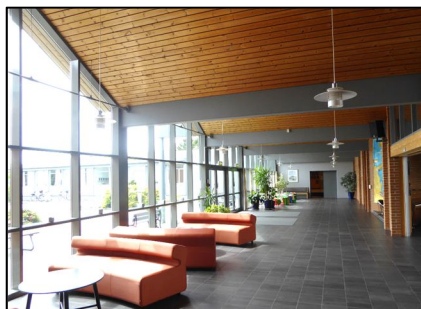
Kirkesal med kor/alter og skip

Menighetssal

Administrasjon - kontor

Kirketorg med kirketue til høyre

Kirketue med kirketorg til venstre

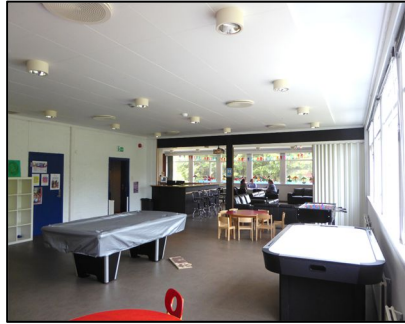
Kjøkkenavdeling

I tillegg er det en mindre mesaninetasje for lydmessig teknisk drift i kirkesal. Under kirketorget er det full kjelleretasje for teknisk drift av system for oppvarming, ventilasjon og elektrisk inntak/fordeling. Kirken har ingen vernestatus.

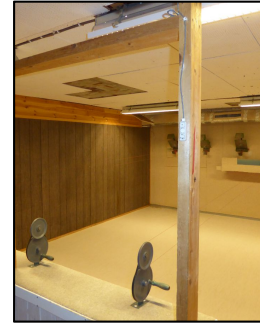
Tilliggende menighetsbarnehagen og fellesareal var tidligere et skolebygg (tidligere Haga skole). Dette består av en barnehagedel og et felles areal som en naturlig forlengelse av kirketorget med fritidskafe og aktivitetsrom, se foto øverst på neste side. I tillegg er det noen mindre bruksareal til kontor, lagerrom, korridorer/ganger og trapper ned til underetasjen med fellesarealer og tekniske rom.

Aktivitetsrom i barnehagen

Fritidskafe og aktivitetsrom

Skytebane i underetasje

I kjeller/underetasjen under fellesarealene er tidligere tilfluktsrom tatt i bruk og ominnredet til en gymsal og skytebane, se foto ovenfor til høyre. Videre består underetasjen av mindre lagerrom og gangareal blant annet inntil tekniske rom og lagerrom under kirketorg og kirkestue.

Byggenes størrelse, tekniske tilstand og drift

Byggenes form og størrelse

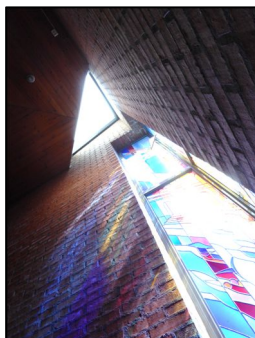
Kirken består hovedsakelig av en høy bygning med integrert klokketårn i en tilnærmet lik kubisk form dog med skrånende tak over kirkesal, menighetssal og adm./kontorlokaler med en nærliggende lavere bygning med tversgående saltak over kirketorg og kirkesal med garderobe/WC. Barnehage med fellesareal er en ombygget skole - et langbygg med saltak over aktivitetsrom, spiserom, kontorer, garderobe/WC-avdeling, lagerrom og mindre tekniske rom.

Det er utført en fastleggelse av byggenes størrelse basert på tegninger og utførte kontrollmålinger under befaringen. Kirken har et samlet bruksareal på **1 864 m²**, hvorav **1 465 m²** er oppvarmet. Samlet netto volum utgjør **10 130 m³**, hvorav **8 980 m³** er oppvarmet. Barnehagen med felles brukerområder har et samlet bruksareal på **1 131 m²**, hvorav **995 m²** er oppvarmet. Samlet netto volum utgjør **2 940 m³**, hvorav **2 570 m³** er oppvarmet, se nærmere detaljer i vedlegg 1a og b.

Teknisk og funksjonell tilstand

Bygningsmessig fremstår kirken og barnehagen energimessig på det normale for denne type bygninger og alder.

Kirken er oppført med yttervegger over terreng og fasader i en skallmurskonstruksjon av tegl/betong med varmeisolasjon med en isolasjonstykkelse rundt 10-15 cm. Vinduer består av 2-lags isolerglass. Det lavere bygget for kirketorg og kirkestue er oppført i en isolert veggkonstruksjon i stål/aluminium med store glassareal med 2-lags forseglet isolerglass. Ytterdører i aluminium rammeverk og dørbblad med store glassarealer i begge bygninger. Kirkens bygning for kirkesal, menighetssal og adm./kontorer er bygget på terreng med godt fundamentert betongdekke og markisolering. Den lavere bygning over kirketorg og kirkestue har kjeller med grunnmur og gulv i betong med markisolering. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av et svakt skrånende tak antagelig i en tre/aluminium konstruksjon isolert med 20 cm mineralull med luftet tekket yttertak med beslag av metall over murvegger. Yttertak over kirketorg/-stue og garderobeavdeling er utformet som tversgående saltak med antagelig samme varmeisolasjons type og tykkelse.

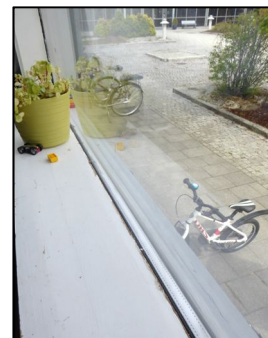
Vindu m/overlys i kirkesal

Vindu i kirketorg/gard/WC

Dør i barnehage/fritidskafe

Typisk vindu i barnehage

Barnehagen med fellesområder er oppført med yttervegger over terreng i bindingsverk antagelig isolert med 10 cm mineralull utvendig kledd med malt liggende panel og innvendig stort sett plateslått med gips/trefiberplater. Vinduene består av 2-lags isolerglass forseglet i teramme/karm samt noen vinduer (på fasade mot nord) i aluminiumsprofiler. Ytterdører i tre/aluminium med større glassareal uten nevneverdig varmeisolasjon. Saltak i tre kaldt kryploft antagelig isolert med 10-15 cm mineralull. Det meste av barnehagens lokaler er oppført med en tregulvkonstruksjon over en lav krypkjeller. Fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom har en delvis oppvarmet underetasje bestående skytebane og gymsal med ganger og mindre lagerrom. Grunnmuren består av støpt betong innvendig kledd med gassbetong delvis over/under terreng.

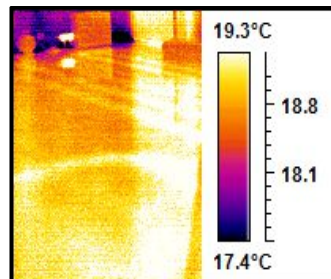
Alle ytterflater for ovennevnte bygninger er også målt opp og benyttet videre i etablert beregningsmodell for energi og inneklima for både kirken og barnehagen, se nærmere detaljer i vedlegg 2 a og b.

Oppvarmingen i kirken og barnehagen med fellesareal er kun elektrisk basert i dag.

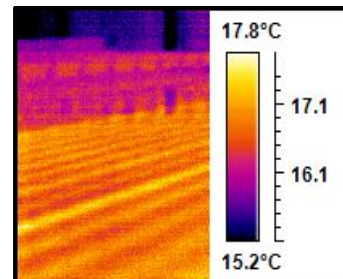
Kirken blir primært varmet opp av vannbåren gulvvarme i de fleste lokaler, se foto og termofoto på gulvvarme i drift i kirkesal og menighetssal nedenfor.

Gulvvarme kirkesal

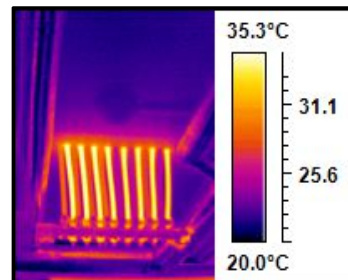
Gulvvarme men.sal

Gulvvarme fordeler

Gulvvarme rørdeling innvendig

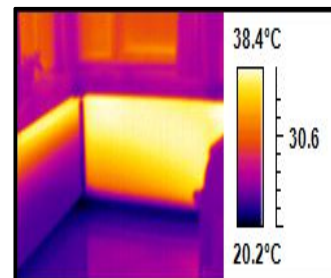

I tillegg er det også vannbåren gulvvarme i kirketorg, kirkestue og i garderobe/WC-avdeling.

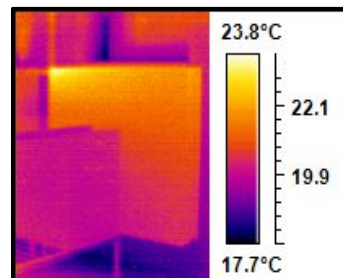
I kontorer/administrasjon og kjøkken er det i tillegg radiatorer installert som eksempelvis vist av foto og termofoto nedenfor.

Radiatorer sakristi

Radiatorer i kjøkken

Termograferingen av de to radiatorene under vindushjørne i sakristi/møterom viser at den ene radiatoren i nederste del ikke får tilført varmtvann. De har begge en felles termostatventil – derfor er det sannsynlig at det er en fysisk hindring/tilstopping i den nederste rørtilkopling mellom radiatorene der. **Dette bør undersøkes nærmere av en rørlegger.**

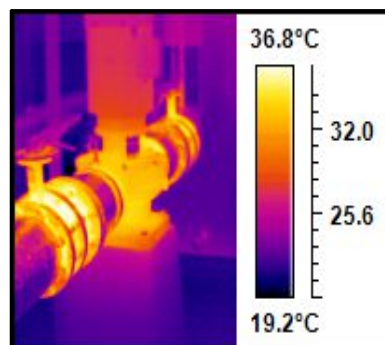
Produsert varmtvann besørges kun av en el-kjel med en kapasitet på 175 kW med egen elektrisk kurs på 3x400volt, se foto helt til venstre øverst på neste side. Den vannbårne oppvarmingen har en varmfordeling med shuntgrupper og egne varmekurser for kirkesal, menighetssal, kontorer/administrasjon, kirketorg med garderobe/WC, kirkestue og kjøkken og for felles ventilasjon, se foto av samlestokk og termofoto av hoved sirkulasjonspumpe under full drift til høyre på neste side.

El-kjel – kapasitet 175 kW

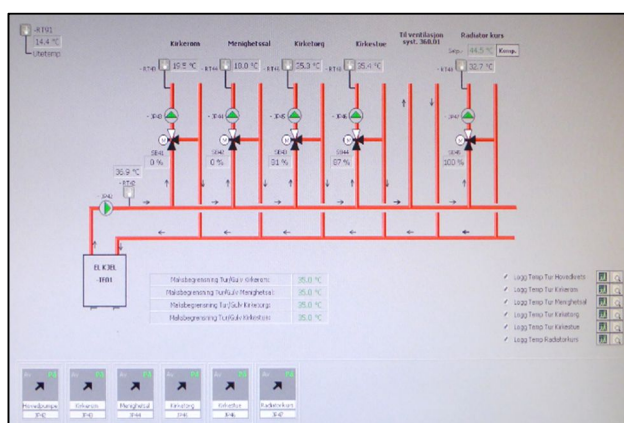
Samlestokk m/varmekurser

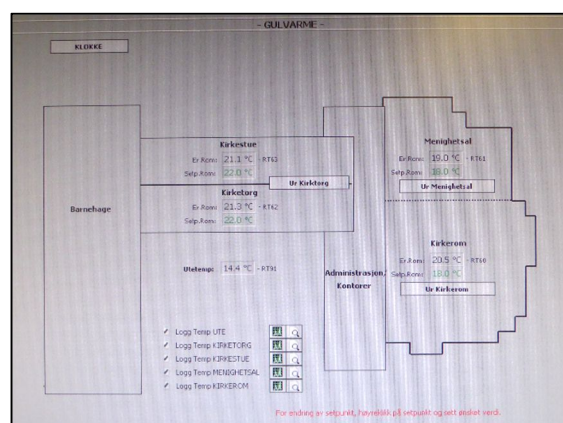
Hovedsirkulasjonspumpe i full drift

Dette er plassert og installert i et eget stort teknisk rom i underetasjen under kirketorg og kirkestue sammen med et stort felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehage med fellesareal.

Kirkens er også utstyrt av et sentralisert helautomatisk styringssystem (såkalt sentral driftskontroll eller SD-system) for både den vannbårne oppvarming og felles ventilasjon med riktig kapasitet og til rett tid etter de enkelte lokalers behov og funksjon, se eksempler på systembilder med drifts- og funksjons-oversikt for de enkelte varmekurser og registrert temperatur i de enkelte av kirkens lokaler nedenfor.

Systembilde over drift/funksjon av de enkelte varmekurser

Systembilde av oppvarming og temperatur i øyeblikket

Dette systemet skal normalt riktig satt opp gi muligheter for aktiv oppfølging av de aktuelle byggenes energibruk og innneklima i de viktigste lokaler over tid. Gjennom dette skal det være mulig å reagere raskt på eventuelle avvik og utbedre feil som oppstår.

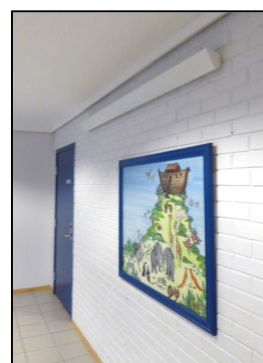
Barnehagen har direkte elektrisk oppvarming av elektriske oljefylte panelovner på vegg og ofte plassert under vinduer, se foto under mot venstre.

El-panelovner aktivitetsrom

Elektrisk panelovn

Lavtemperatur strålepanel

I noen av felles- og gangarealer er det installert smale og lange paneler for lavtemperatur strålevarme på vegg nær himling, se foto til høyre ovenfor. De fleste elektriske varmekilder er utstyrt med egen termostat. Det er i dag ingen felles varmestyring eller automatisk styringssystem for barnehagen og fellesarealene.

Basert på erfaringstall og etablerte beregningsmodeller for oppvarming og termisk inneklima for både kirken og barnehagen med fellesarealer er det anslått følgende tilgjengelig kapasitet til oppvarming.

Rom og lokaler	Oppvarmet areal/volum		Anslått oppvarmingskapasitet		
	m ²	m ³	W/m ²	W/m ³	kW
Kirkesal	510	5 033	80	8,1	30,8
Menighetsal + stollager/AV-rom	299	1 962	80	9,1	17,9
Kontorer/adm.	207	516	80	32,1	16,6
Kirketorg/WC+gard./kirkestue/kjøkken	450	1 467	80	18,4	27,0
SUM kirke	1 466	8 978	63	10,3	92,1
Barnehage	532	1 331	70	28,0	37,2
Fellesareal + u.etc.	463	1 243	80	22,3	27,8
SUM barnehage	995	2 574	65	25,3	65,0
SAMLET	2 461	11 552	64	13,6	157,1

Oversikt over anslått installert/tilgjengelig kapasitet til oppvarming i kirken og barnehagen med fellesareal

Kirkens samlede anslåtte tilgjengelige kapasitet til oppvarming utgjør rundt **92 kW** lik **63 W/m²** eller **10 W/m³**. Dette er erfaringsvis samlet sett lavt og gir ingen mulighet for å gjennomføre effektiv brukstilpasset oppvarming i kaldere vinterperioder. Spesielt gjelder dette kirkesalen og menighets-salen med stor takhøyde og oppvarmet volum. Barnehagen med fellesarealer har direkte elektrisk oppvarming med frittstående varmekilder stort sett på vegg under vinduer. Basert på en grov optelling av varmekilder og bruk av erfaringstall er samlet tilgjengelig kapasitet til oppvarming på **65 kW** lik **65 W/m²** eller **25 W/m³**. Dette viser at barnehagen med fellesarealer stort sett har tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre effektiv brukstilpasset i de fleste rom og lokaler i kalde vinterperioder.

På grunn av dårlig kapasitet og relativt stor aktivitet og bruk av kirkens rom og lokaler gjennomføres derfor i stor grad jevn og stabil oppvarming opp mot ønsket brukstemperatur. Det samme gjøres i barnehagen med fellesarealer gjennom hele fyringssesongen.

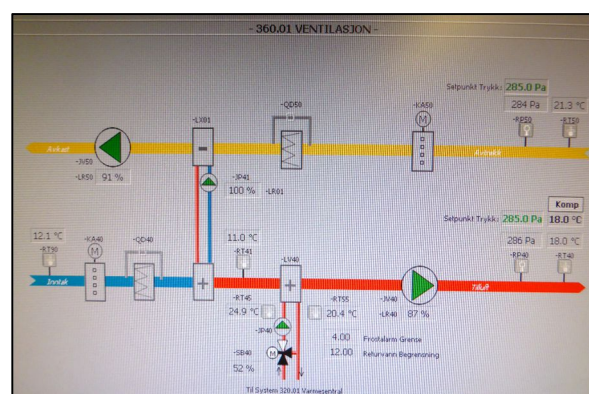
Ventilasjonen i kirken og barnehagen med fellesarealer gjennomføres av et stort felles aggregat og kanalsystem plassert og installert i teknisk rom under kirketorg/-stue. Ventilasjonsluften blir forvarmet gjennom en egen kurs fra den vannbårne oppvarming og el-kjel i dag. I tillegg er ventilasjonssystemet utstyrt med såkalt batterigjenvinning basert på eget rørsystem for relativt effektiv tilbakeføring av varme fra avtrekksluften til tilført ventilasjonsluft, se foto nedenfor.

System for tilluft og avtrekk

Rør for «batterigjenvinning»

Systembilde for ventilasjonssystem for kirke og barnehage

Dette felles system for ventilasjon for både kirkens og barnehagens ble installert - når kirken ble oppført. Gjennom et kanal- og spjeldsystem fordeles ventilasjonsluften til de enkelte rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer. Det ble utført innregulering for oppnåelse de ønskede ventilasjonsluftmengder under idriftsettelsen av dette anlegget.

I kirken blir ventilasjonsluften primært tilført gjennom såkalt *fortrengningsprinsippet* med lav hastighet og helst med noe lavere temperatur enn luften i de enkelte rom og lokaler. I kirkesal og menighetsal tilføres ventilasjonsluften via bygningsmessig integrerte kanal- og ventilløsninger som vist av foto mot venstre på neste side. Riktignok i kontorer og i kjøkken blir ventilasjonsluften tilført gjennom det såkalte *omrøringsprinsippet* med ventiler plassert høyt på vegg eller i himling, se foto neste side.

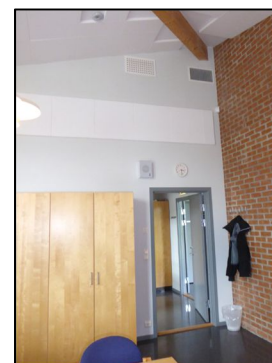
Integrert tilluft i kirkesal

Tilluft gjennom hull i teglstein

Alt. tilluft via hull i teglstein

Tilluftventiler høyt på vegg

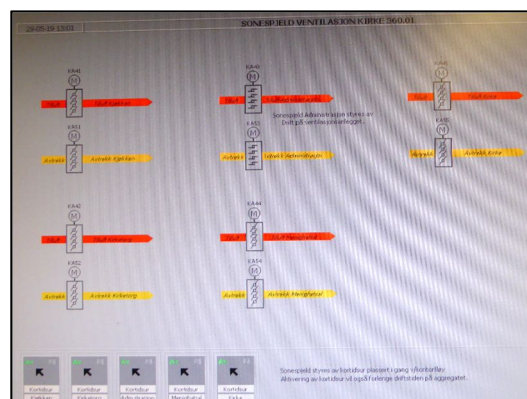
Felles ventilasjonssystem for kirken og barnehage med fellesareal har et hoved luftinntak og -avkast som er plassert høyt i taknivå med luftavkastet en del høyere enn luftinntaket for å unngå innsug av avtrekksluft (såkalt «kortslutning» og innblanding av ventilasjonsluft). Videre er det installert kanal- og spjeldsystem for å oppnå mest mulig riktig tilførsel og fordeling av ventilasjonsluften til kirkens og barnehagens rom og lokaler via byggenes styringssystem (SD-anlegg), se systembilde for styring og aktiv overvåking av deres funksjon og kapasitet nedenfor til høyre

Hoved luftinntak og -avkast

Fordelingskanal med spjeld

Systembilde spjeldstyring for fordeling av ventilasjon

Basert på mottatt tilgjengelig underlag fra prosjektering og installasjon av felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehagen med fellesarealer er det laget en tabelloversikt over mulig fordeling av tilførte ventilasjonsmengder til de enkelte rom og lokaler, som vist nedenfor.

Rom og lokale	Oppvart bruksareal m ²	Prosjektert kapasitet for ventilasjon Samlet luftmengde m ³ luft/time	Ventilasjonsgrad m ³ luft/m ² time
Kirkesal	510	7 500	14,7
Menighetssal + stollager/AV.rom	299	4 500	15,1
Kontorer/administrasjon	207	2 400	11,6
Kirketorg med garderobe/WC	284	4 570	16,1
Kirkestue og kjøkken	165	1 500	9,1
SUM kirken	1465	20 470	14,0
Barnehage med fellesareal	995	15 550	15,6
Samlet for kirken og barnehage	2460	36 020	14,6

Oversikt over samlede prosjekterte ventilasjonsmengder fordelt på de viktigste rom og lokaler

Felles ventilasjonssystem ble prosjektert med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time som vil gi en såkalt ventilasjonsgrad mellom **14-15 m³ luft/m² time**. Under befaringen og ved nærmere gjennomgang av diverse teknisk underlag ble det avdekket at det installerte ventilasjonsaggregat har en samlet kapasitet på kun **24.000 m³ luft/time**. Dette vil med samme fordeling som prosjektert gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad for både kirken og barnehage rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt til de enkelte rom og lokaler etter bruk og personbelastning ville dette langt på vei gi akseptabel luftkvalitet til de som oppholder seg i de enkelte lokaler. **Likevel mottas det klager fra brukerne i barnehagen om dårlig luftkvalitet i enkelte rom og lokaler – særlig i rom og lokaler mot sørøst** (lengst unna felles ventilasjonsaggregat i teknisk rom under kirketorget).

Belysningen i kirken og barnehagen med fellesarealer har både almen- og plassbelysning via armaturer i pendel, utenpåliggende eller innfelt i himling og armaturer på vegg eller nær arbeidsplass.

I kirken og kirkesal består belysningen av armaturer i pendel og såkalte utenpåliggende «downlights» montert i himling. Menighetssalen har omtrent samme type belysning, se foto mot venstre nedenfor.

Belysning i himling kirkesal

Belysning i menighetssal

Belysning i sakristi/møterom

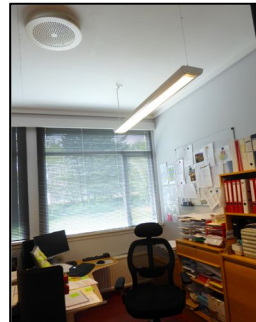
Lysrør i himling i kjøkken

Kirkens kontorer og administrasjon har en blanding av lysarmaturer i himling (lysrør) og hengende i pendel fra himling. I enkelte rom er det også installert utenpåliggende armaturer på vegg, som eksempelvis i sakristi og møterom, se foto ovenfor mot høyre. Kirketorget med garderobe/WC og kirkestue har stort sett lysarmaturer i pendel fra himling og noen veggarmaturer. Kjøkkenet har lysrørarmaturer i himling, se foto ovenfor helt til høyre.

Barnehagen med fellesarealer har hovedsakelig belysning med lysrør enten utenpåliggende eller i pendel sammen med en såkalte «downlights» i himling og noe «spotbelysning», se eksempler på dette av foto nedenfor.

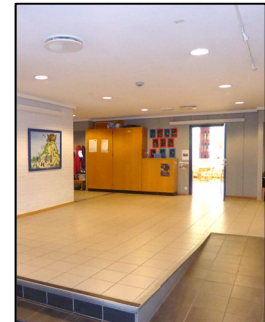
Belysning i aktivitetsrom

Belysning i kontor

Belysning i fritidskafe

Belysning i kjøkken

Belysningen i dag er stort sett basert på kompaktlysrør og vanlige lysrør i både kirken og barnehagen som erfaringsvis vil kreve 6-8 W/m² bruksareal under drift. Belysningen blir stort sett manuelt betjent av kirkens og barnehagens ansatte og brukere.

Øvrige elektriske anlegg består av to separate elektriske hovedinntak for kirken og barnehagen.

El-hovedinntak/-fordeling

Hoved elektrisk tilførsel

Elektrisk hovedbryter

Fjernavlest hovedmåler

Kirkens elektriske hoved inntak og fordeling er plassert i teknisk rom under kirketorget med tidsriktig utstyr, komponenter og tavler/skap. Kirkens elektriske hoved inntak er på 4x500A. Kirken har et elektrisk abonnement basert på avregning etter både energi og uttatt effekt. Alle fordelingstavler er fra da kirken ble oppført i 2002 med tidsriktig utstyr og komponenter. Barnehagens elektriske hoved inntak og fordeling er på 4x100A med et abonnement med avregning kun etter levert energi.

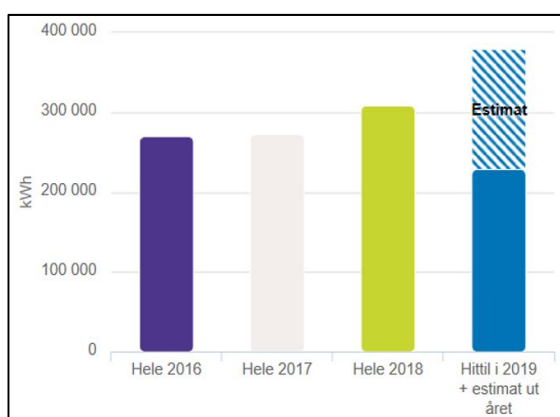
Byggenes bruk, energibruk og inneklima

Bruk og aktivitetsnivå opplyses normalt å være relativt høyt både i kirken og i barnehagen.

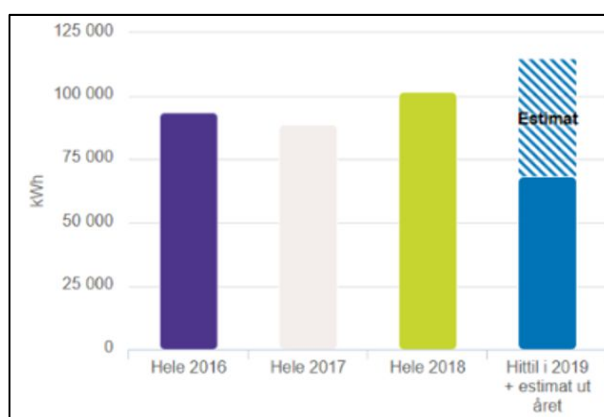
Kirken er i bruk over **3 800 timer** i løpet av året ved daglig drift og aktivitet gjennom kontorvirksomheten til administrasjon av kirken og menigheten. Denne virksomheten foregår stort sett på hverdager innenfor normal arbeidstid. Videre gjennomføres det både mer faste og sporadiske aktiviteter med over **600 ganger i året** som utgjør mellom **1 700-1800 timer/år** lik **40 timer i uken**. Det er kirkesal, menighetssal og kirkestue som blir mest brukt i denne sammenheng, se nærmere detaljert oversikt i vedlegg 3. **Til tross for mange aktiviteter og høy bruk er ikke alle oppvarmede areal i bruk samtidig til enhver tid.**

Barnehagen med fellesareal er også i bruk 8-10 timer 5 dager i en normaluke. Fellesarealene med fritidskafe og tilleggende aktivitetsrom og i underetasje er også ganske mye i bruk både på arbeidsdager og i helger.

Samlet årlig energibruk i kirken og barnehagen med fellesarealer er hentet fra opplysninger mottatt fra det regionale nettselskapet (lysenett.no) for de siste årene fra 2016 til og med 2018, som vist i oversikten nedenfor.

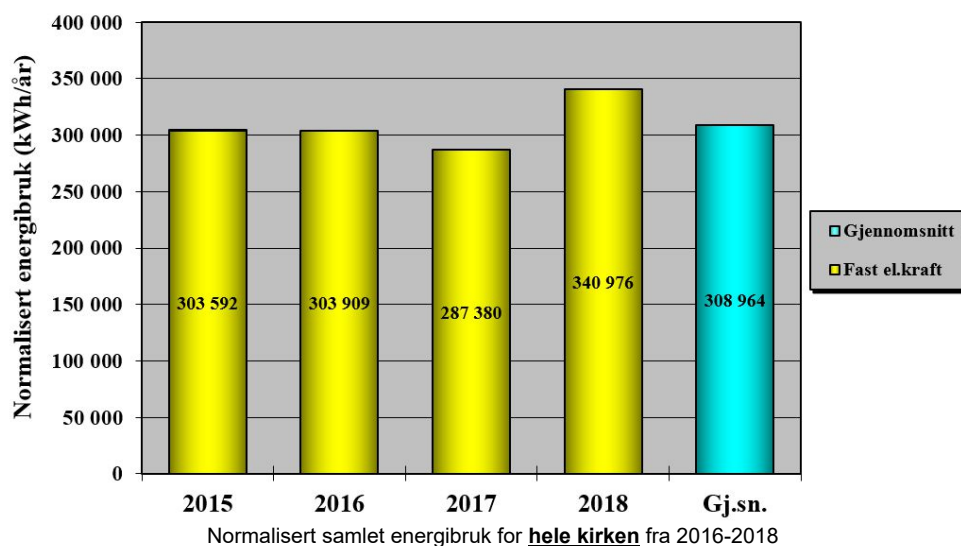

Levert/avregnet energibruk for **kirken** fr 2016 og til i dag

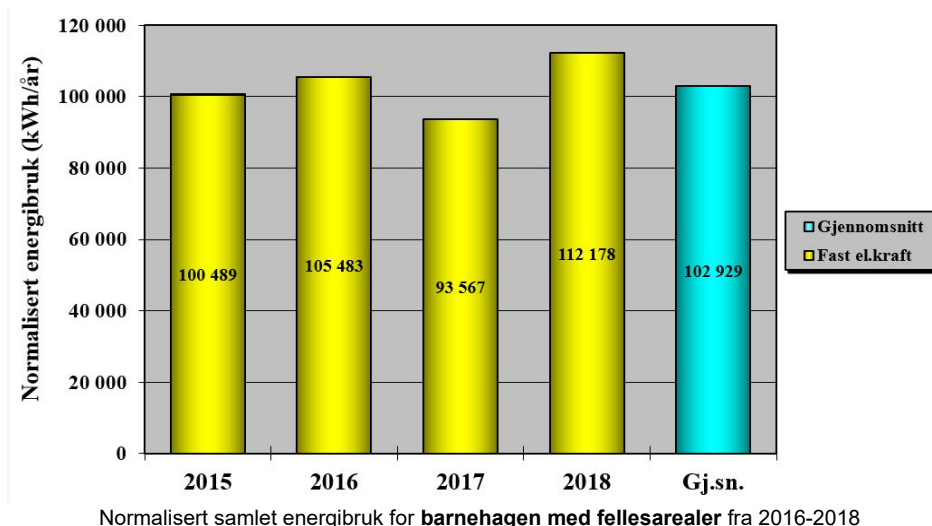

Levert/avregnet energi til **barnehagen** fra 2016 og frem til i dag

I den forbindelse er det gjennomført en såkalt graddagskorrigering eller normalisering av disse registrerte årlige energibruk for å ta hensyn til kalde og varme år. Dette er basert på tilgjengelige klimadata (graddagstall) fra databasen klima til Meteorologiske Institutt registrert for Sola lufthavn. Det er kun energibruken til oppvarming og forvarming av ventilasjon, vist i diagrammene nedenfor.

Kirken har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på hele **309 000 kWh/år** lik henholdsvis **211 kWh/m² år** eller **34 kWh/m³ år** som må betraktes som **høyt sammenlignet mot samme type kirker med omtrent samme alder, bruk og klima som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming**. Kirken har et abonnement med avregning av såkalt maksimal effektuttak månedlig. Gjennom mottatte oversikter de siste årene fra nettleverandøren viser det seg at uttatt maksimaleffekt har variert mellom 145-185 kW månedlig gjennom fyringssesongen og variert mellom 50-90 kW i sommermånedene. Med dagens gjeldende priser fra både levert elektrisk kraft og nettleie med avregning etter både energi og uttatt maksimaleffekt utgjør de årlige energikostnader for kirken mellom **300.-310.000 kr. ekskl. mva.** (se nærmere detaljer i utført beregning av gjeldende energiutgifter i vedlegg 4a).

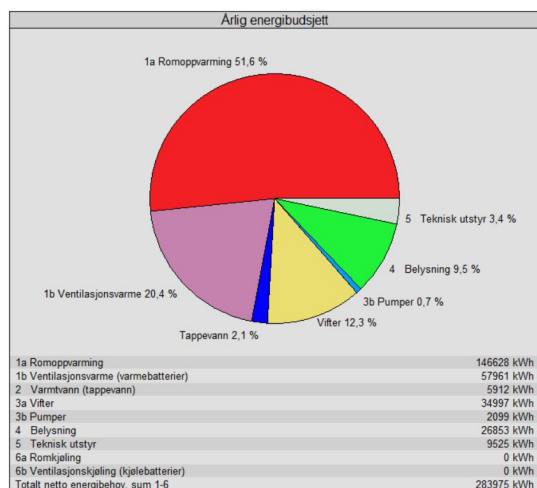

Barnehagen med fellesarealer har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på **102 900 kWh/år** lik henholdsvis **103 kWh/m² år** eller **40 kWh/m³ år** som må betraktes som **middels høyt sammenlignet mot samme type barnehager med omtrent samme bruk og alder som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming**. Barnehagen har et elektrisk abonnement som avregnes etter kun levert energi. Med dagens gjeldende priser på både levert elektrisk kraft (fra Lyse kraft) og nettleie med avregning etter kun energi utgjør de årlige energikostnader for barnehagen med fellesarealer mellom **90.-95.000 kr. ekskl. mva.** (se nærmere detaljer i utført beregning av gjeldende energiutgifter i vedlegg 4b).

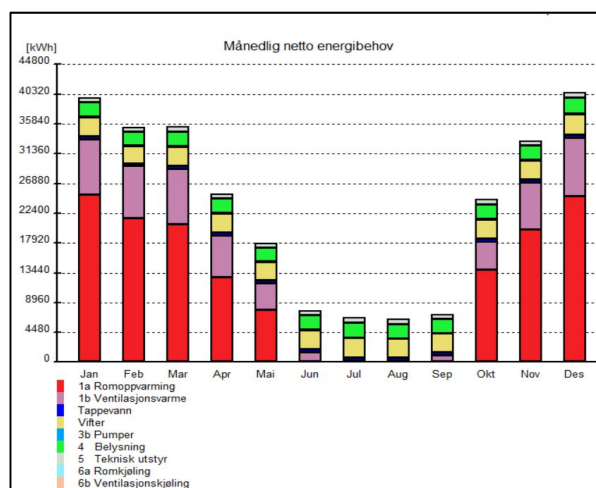
Beregnet energibalanse kalibrert mot byggenes registrerte energibruk er basert på ovennevnte opplysninger og forutsetninger om teknisk og funksjonell tilstand sammen byggenes bruk, temperaturnivå og rutiner for oppvarming gjennom det anerkjente energiberegningsprogrammet **Simien**. Alle innsamlede og relevante opplysninger sammen med resultater fra utførte målinger fra befaring er benyttet som viktige inngangsdata for å synliggjøre byggenes tilstand og drift i dag. Etter noen runder med mindre justeringer av inndata ble det oppnådd samsvar mellom registret og beregnet samlet energibruk for kirken og barnehagen. Beregningsresultatet er vist i diagrammene på neste side.

Beregningsresultat for kirken

Diagrammet til venstre rett øverst på neste side viser at energibruken til romoppvarming og ventilasjonsvarme rundt 72%, mens energibruken til belysning utgjør rundt 9-10%, tap til viftedrift ventilasjon mellom 12-13% og drift av annet elektrisk utstyr rundt 3-4% og varmtvann rundt 2%, som vist i diagrammet til venstre øverst på neste side.. Videre viser beregningene at kirkens samlede energibruk varierer som forventet en del gjennom året fra 35.-40.000 kWh/måned i de kaldere perioder i fyringssesongen, mens den samlede energibruken varierer rundt 7.-9.000 kWh/måned om sommeren, se diagrammet øverst til høyre på neste side.

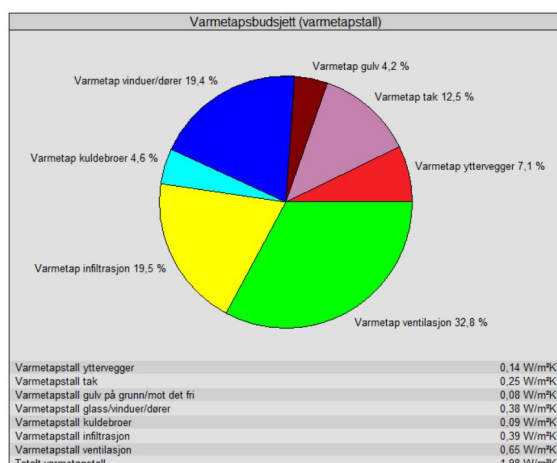

Kirkens beregnede årlige energibruk samlet og fordelt

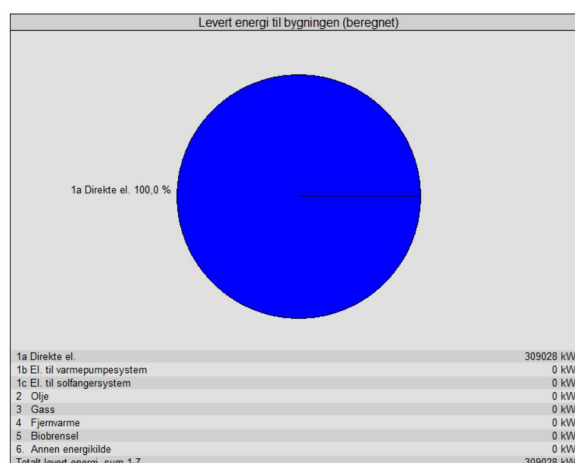

Energibruken samlet/fordelt for hver måned sett over året

Videre viser beregningene også at oppvarmingen selvsagt går med til å dekke varmetapene gjennom de forskjellige utvendige bygningsareal (transmisjonstap), utettheter/lekkasjer i bygningskonstruksjon og mellom bygningsdeler (infiltrasjonstap) og gjennom kirkens ventilasjonssystem. De største varmetapene skjer gjennom yttervegger med vinduer og ytterdører som utgjør rundt 26-27%, himling og tak rundt 12-13%, gulv i underetasje både på og under terreng rundt 4% og kuldebroer rundt 4-5%, mens infiltrasjonstapet utgjør 19-20% og ventilasjonstapet hele 33%, se diagrammet nedenfor til venstre.

Beregnet fordeling av de forskjellige varmetap i kirken

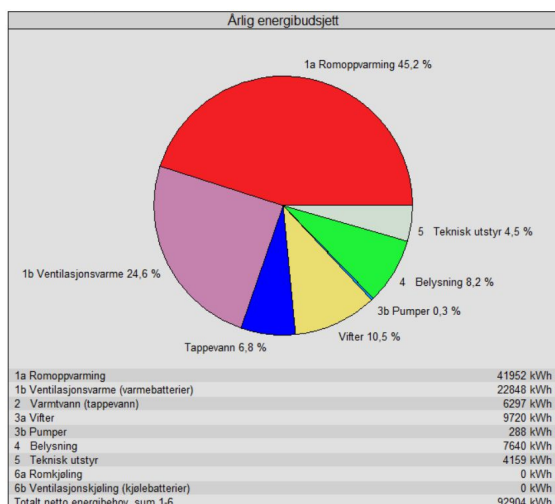

Beregnet elektrisk energibruk samlet for kirken

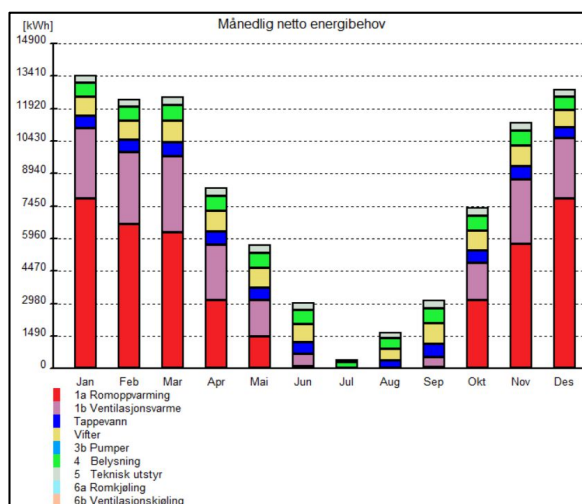
Diagrammet til høyre ovenfor bekrefter at beregningsresultatet er i godt samsvar med normalisert gjennomsnittlig energibruk samlet for kirken. ***Dette er en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre beregninger og simuleringer for riktig fastleggelse av både nødvendig kapasitet for å kunne gjennomføre effektiv brukstilpasset drift og for å beregne riktig forventet energibesparelse ved gjennomføring av alle aktuelle tiltak.***

Beregningsresultat for barnehagen med fellesarealer

Diagrammet til venstre rett øverst på neste side viser at energibruken til romoppvarming og ventilasjonsvarme rundt 70%, mens energibruken til belysning utgjør rundt 8-9%, tap til viftedrift ventilasjon mellom 10-11% og drift av annet elektrisk utstyr rundt 4-5% og varmt tappevann rundt 7%, som vist i diagrammet til venstre øverst på neste side.. Videre viser beregningene at kirkens samlede energibruk varierer som forventet en del gjennom året fra 11.-14.000 kWh/måned i de kaldere perioder i fyringssesongen, mens den samlede energibruken varierer rundt 2.-3.000 kWh/måned om sommeren, se diagrammet øverst til høyre på neste side.

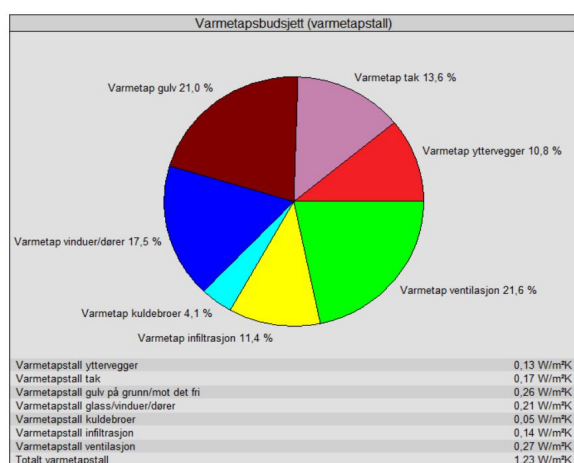

Barnehagens beregnede energibruk samlet og fordelt

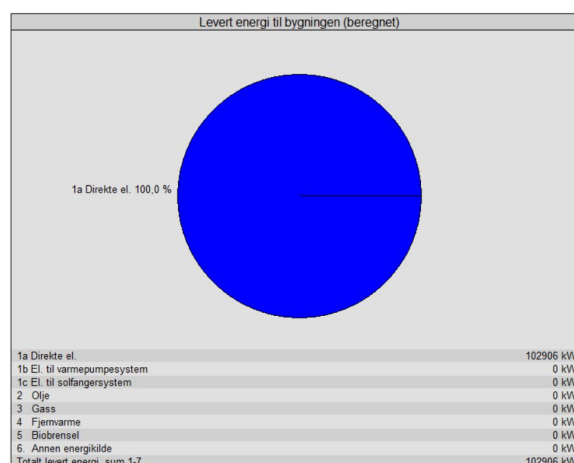

Energibruken samlet/fordelt for hver måned sett over året

Videre viser beregningene også at oppvarmingen selvsagt går med til å dekke varmetapene gjennom de forskjellige utvendige bygningsareal (transmisjonstap), utettheter/lekkasjer i bygningskonstruksjon og mellom bygningsdeler (infiltrasjonstap) og gjennom kirkens ventilasjonssystem. De største varmetapene skjer gjennom yttervegger med vinduer og ytterdører som utgjør rundt 28-29%, himling og tak rundt 13-14%, gulv i underetasje både på og under terreng rundt 21% og kuldebroer rundt 4%, mens infiltrasjonstapet utgjør 11-12% og ventilasjonstapet hele 21-22%, se diagrammet nedenfor til venstre.

Beregnet fordeling av de forskjellige varmetap i barnehagen

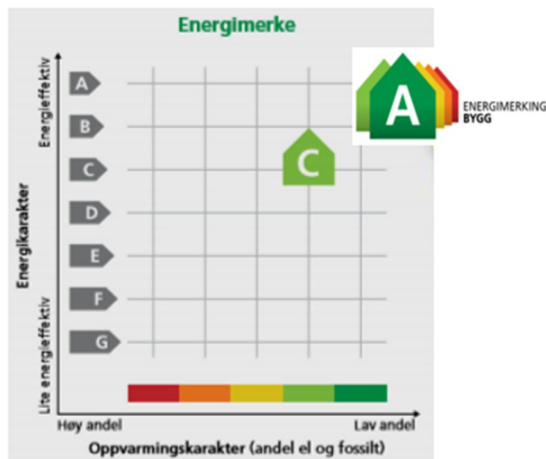
Beregnet elektrisk energibruk samlet for barnehagen

Diagrammet til høyre ovenfor bekrefter at beregningsresultatet er i godt samsvar med normalisert gjennomsnittlig energibruk samlet for barnehagen med fellesarealer. **Dette er en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre beregninger og simuleringer for riktig fastleggelse av både nødvendig kapasitet for å kunne gjennomføre effektiv brukstilpasset drift og for å beregne riktig forventet energibesparelse ved gjennomføring av alle aktuelle tiltak.**

Termisk inneklima påvirkes i meget stor grad av hvordan oppvarmingen gjennomføres gjennom store deler av fyringssesongen i de aktuelle bygninger. Basert på mottatte opplysninger gjennomføres det stort sett oppvarming ved jevn temperatur mellom 20-21°C i de fleste rom og lokaler både i kirken og barnehagen med fellesarealer. **Det er relativt få og lite klager på de termiske forhold i de aktuelle bygninger og oppvarmet bruksareal.**

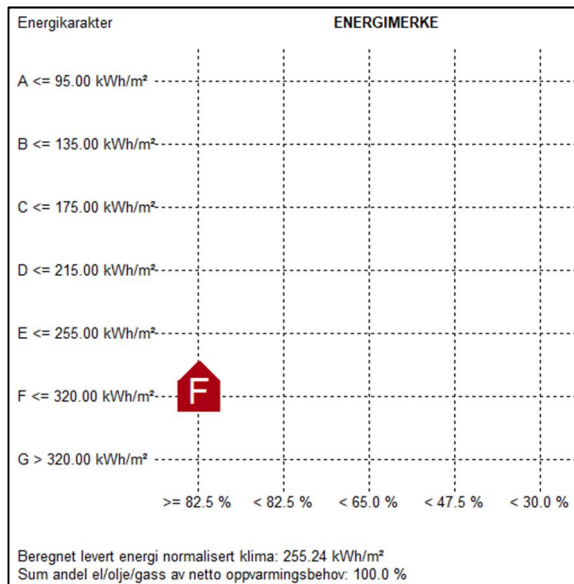
Derimot er det mottatt en del klager på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens rom og lokaler ved full drift og levering av full kapasitet av ventilasjonsluft til alle kirkens lokaler. Dette til tross for at prosjekterte og installert kapasitet samlet og fordelt fra felles ventilasjonsanlegg burde kunne levere tilstrekkelige luftmengder for å oppnå stort sett akseptabel luftkvalitet til alle rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Rask mulighet for godkjent energiattest for byggene i dagens tilstand

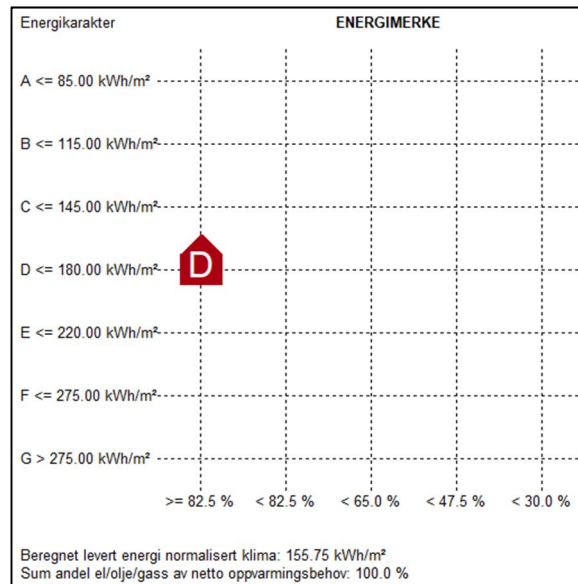

Videre kan det utførte arbeidet og ovennevnte beregning av byggenes energimessige tilstand i dag benyttes direkte til å oppnå en godkjent energiattest gjennom statens gjeldende energimerkeordning. Alle større bygninger med et oppvarmet bruksareal større enn 1000 m² som ikke har høy vernestatus er pålagt å ha en godkjent energiattest gjennom denne energimerkeordningen. Kirkebygg er foreløpig fritatt fra dette ordningen, mens barnehager er pålagt godkjent energiattest. Det er fortsatt mange byggeiere som ennå ikke har utført dette for sine bygg. Ved godkjent energiattest må det foreligge en beregning med fastleggelse av kirkens energi- og oppvarmingskarakter som tar hensyn til dagens tilstand av bygget både bygningsmessig og energiteknisk med dagens krav blant annet til

innelima (luftkvalitet, temperatur og belysning etc.) og standardiserte driftstider for de tekniske anlegg. Utførte beregninger med dataprogrammet Simien med dens spesialtilpassede beregningsmodul for energimerking av bygg har gitt følgende resultat for de aktuelle bygg, vist av diagrammene nedenfor.

Energi- og oppvarmingskarakter for kirken i dag

Energi- og oppvarmingskarakter for barnehagen i dag

Diagrammene viser at byggene oppnår i dagens situasjon en energi- og oppvarmingskarakter lik **F** for kirken og lik **D** for barnehagen med fellesarealer. **Miljømessig er det selvsagt ønskelig at størst mulig andel av oppvarmingen i begge disse byggene skjer gjennom mindre bruk av høyverdig elektrisk energi.**

Vedlegg 1a/b Oppmålt bruksareal og netto volum for kirken og barnehagen**Samlet for kirken****Oppmålt areal**Type: Bruksareal og netto volum

Navn	Oppmålt areal (m ²)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Underetasje	0	0	0	396	396
Hovedetasje	1 031	390	1 420	2	1 423
Mesaninetasje	0	45	45	0	45
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	1 031	435	1 465	398	1 864

Oppmålt volum

Navn	Oppmålt volum (m ³)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Underetasje	0	0	0	1 148	1 148
Hovedetasje	7 869	997	8 866	6	8 872
Mesaninetasje	0	112	112	0	112
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	7 869	1 109	8 978	1 154	10 132

Samlet for barnehagen med fellesarealer**Oppmålt areal**Type: Bruksareal og netto volum

Navn	Oppmålt areal (m ²)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Barnehage	307	226	532	6	538
Fellesareal - hovedetasje	214	30	244	61	305
Fellesareal - u.etasje	218	0	218	69	287
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	739	255	995	136	1 131

Oppmålt volum

Navn	Oppmålt volum (m ³)				
Plan - område	Større felles rom	Øvrige rom og lokaler	SUM oppvarmet	SUM ikke oppvarmet	SAMLET
Barnehage	767	564	1 331	14	1 345
Fellesareal - hovedetasje	535	75	610	153	763
Fellesareal - u.etasje	633	0	633	200	833
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
SAMLET	1 936	639	2 574	367	2 941

a) Kirken - fordelt på enkelte etasjer, rom og lokaler**Hovedetasje:**

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Kirkesal	E01	21,00	5,70	=	119,7	7,80	=	934
	E02	22,70	17,20	=	390,4	10,50	=	4 100
	E03			=	0,0		=	0
Menighetssal	E04	15,20	10,20	=	155,0	8,20	=	1 271
	E05	5,30	10,20	=	54,1	8,20	=	443
	E06			=	0,0		=	0
Kirketorg	E07	33,10	6,00	=	198,6	3,60	=	715
	E08	3,00	4,40	=	13,2	3,60	=	48
Kirkestue	E09	16,60	6,00	=	99,6	3,60	=	359
	E010			=	0,0		=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	1 031	oppvarmet volum = 7 869	
Øvrige rom og lokaler								
Adm. og kontorer	E011	18,60	8,80	=	163,7	2,50	=	409
	E012	6,60	6,50	=	42,9	2,50	=	107
Kjøkken	E013	8,90	5,10	=	45,4	2,50	=	113
	E014	4,40	4,60	=	20,2	2,50	=	51
Garderobe/WC-avd.	E015	12,10	6,00	=	72,6	2,50	=	182
	E016			=	0,0		=	0
Stollager/div.	E017	10,20	4,40	=	44,9	3,00	=	135
	E018			=	0,0		=	0
	E019			=	0,0		=	0
	E020			=	0,0		=	0
	E021			=	0,0		=	0
	E022			=	0,0		=	0
	E023			=	0,0		=	0
	E024			=	0,0		=	0
	E025			=	0,0		=	0
	E026			=	0,0		=	0
	E027			=	0,0		=	0
	E028			=	0,0		=	0
	E029			=	0,0		=	0
	E030			=	0,0		=	0
	E031			=	0,0		=	0
	E032			=	0,0		=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	390	oppvarmet volum = 997	
SAMLET - oppvarmet areal					=	1 420	oppvarm. volum = 8 866	
Ikke oppvarmet								
Vindfang kontorinnng.	E033	2,00	1,20	=	2,4	2,50	=	6
	E034			=	0,0		=	0
	E035			=	0,0		=	0
	E036			=	0,0		=	0
	E037			=	0,0		=	0
	E038			=	0,0		=	0
SUM - ikke oppvarmet areal					=	2	ikke oppvarmet volum = 6	
SAMLET - areal for bygget					=	1 423	volum for bygget = 8 872	

Mesaninetasjen:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)		
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet	
Større felles rom og saler									
	E01			=	0,0		=	0	
	E02			=	0,0		=	0	
	E03			=	0,0		=	0	
	E04			=	0,0		=	0	
	E05			=	0,0		=	0	
	E06			=	0,0		=	0	
	E07			=	0,0		=	0	
	E08			=	0,0		=	0	
	E09			=	0,0		=	0	
	E010			=	0,0		=	0	
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum =		0
Øvrige rom og lokaler									
Lyd- og AV-rom	E011	10,20	4,40	=	44,9		2,50	=	112
	E012			=	0,0		=	0	=
	E013			=	0,0		=	0	
	E014			=	0,0		=	0	
	E015			=	0,0		=	0	
	E016			=	0,0		=	0	
	E017			=	0,0		=	0	
	E018			=	0,0		=	0	
	E019			=	0,0		=	0	
	E020			=	0,0		=	0	
	E021			=	0,0		=	0	
	E022			=	0,0		=	0	
	E023			=	0,0		=	0	
	E024			=	0,0		=	0	
	E025			=	0,0		=	0	
	E026			=	0,0		=	0	
	E027			=	0,0		=	0	
	E028			=	0,0		=	0	
	E029			=	0,0		=	0	
	E030			=	0,0		=	0	
	E031			=	0,0		=	0	
	E032			=	0,0		=	0	
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	45	oppvarmet volum =		112
SAMLET - oppvarmet areal					=	45	oppvarm. volum =		112
Ikke oppvarmet									
(Tekniske rom)	E033			=	0,0		=	0	
	E034			=	0,0		=	0	
	E035			=	0,0		=	0	
	E036			=	0,0		=	0	
	E037			=	0,0		=	0	
	E038			=	0,0		=	0	
SUM - ikke oppvarmet areal					=	0	ikke oppvarmet volum =		0
SAMLET - areal for bygget					=	45	volum for bygget =		112

Underetasje:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)		
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet	
Større felles rom og saler									
	E01			=	0,0		=	0	
	E02			=	0,0		=	0	
	E03			=	0,0		=	0	
	E04			=	0,0		=	0	
	E05			=	0,0		=	0	
	E06			=	0,0		=	0	
	E07			=	0,0		=	0	
	E08			=	0,0		=	0	
	E09			=	0,0		=	0	
	E010			=	0,0		=	0	
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum =		0
Øvrige rom og lokaler									
	E011			=	0,0		=	0	
	E012			=	0,0		=	0	
	E013			=	0,0		=	0	
	E014			=	0,0		=	0	
	E015			=	0,0		=	0	
	E016			=	0,0		=	0	
	E017			=	0,0		=	0	
	E018			=	0,0		=	0	
	E019			=	0,0		=	0	
	E020			=	0,0		=	0	
	E021			=	0,0		=	0	
	E022			=	0,0		=	0	
	E023			=	0,0		=	0	
	E024			=	0,0		=	0	
	E025			=	0,0		=	0	
	E026			=	0,0		=	0	
	E027			=	0,0		=	0	
	E028			=	0,0		=	0	
	E029			=	0,0		=	0	
	E030			=	0,0		=	0	
	E031			=	0,0		=	0	
	E032			=	0,0		=	0	
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum =		0
SAMLET - oppvarmet areal					=	0	oppvarm. volum =		0
Ikke oppvarmet									
Teknisk rom (varme, vent. og el.)	E033	33,00	7,00	=	231,0	2,90	=	670	
	E034			=	0,0		=	0	
Lagerrom	E035	33,00	5,00	=	165,0	2,90	=	479	
	E036			=	0,0		=	0	
	E037			=	0,0		=	0	
	E038			=	0,0		=	0	
SUM - ikke oppvarmet areal					=	396	ikke oppvarmet volum =		1 148
SAMLET - areal for bygget					=	396	volum for bygget =		1 148

b) Barnehagen med fellesarealer - fordelt på enkelte etasjer, rom og lokaler**Barnehagen - hovedetasje:**

Lokale/rom		Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)					
					Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet				
Større felles rom og saler													
Aktivitetsrom	416	E01	16,30	7,50	=	122,3		2,50	=	306			
	420	E02	8,20	7,50	=	61,5		2,50	=	154			
	426	E03	8,20	7,50	=	61,5	=	2,50	=	154	=	613	
Spiserom	438	E04	8,20	7,50	=	61,5		2,50	=	154			
		E05			=	0,0			=	0			
		E06			=	0,0	=	62		=	0	=	154
		E07			=	0,0			=	0			
		E08			=	0,0	=	0		=	0		0
		E09			=	0,0			=	0			
		E010			=	0,0	=	0		=	0		0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal						=	307	oppvarmet volum		=	767		
Øvrige rom og lokaler													
Kontor	432	E011	4,10	3,60	=	14,8		2,50	=	37			
		E012			=	0,0	=	15		0,00	=	0	=
Felles kontor	408	E013	4,10	4,70	=	19,3		2,50	=	48			
		E014			=	0,0	=	19			=	0	=
Puterom	410	E015	4,10	7,50	=	30,8		2,50	=	77			
		E016			=	0,0	=	31			=	0	=
Garderom/WC	433-436	E017	4,10	3,90	=	16,0		2,50	=	40			
		E018	4,10	1,20	=	4,9	=	21		2,50	=	12	=
Garderobe/WC	442-448	E019	4,10	7,50	=	30,8		2,50	=	77			
		E020			=	0,0	=	31			=	0	=
Lagerrom	409 456	E021	4,10	2,80	=	11,5		2,50	=	29			
		E022	3,00	4,00	=	12,0	=	23		2,50	=	30	=
Korridor/gang		E023	25,10	3,10	=	77,8		2,50	=	195			
		E024	4,10	1,90	=	7,8	=	86		2,50	=	19	=
		E025			=	0,0			=	0			
		E026			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E027			=	0,0			=	0			
		E028			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E029			=	0,0			=	0			
		E030			=	0,0	=	0		=	0	=	0
		E031			=	0,0			=	0			
		E032			=	0,0	=	0		=	0	=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal						=	226	oppvarmet volum		=	564		
SAMLET - oppvarmet areal						=	532	oppvarm. volum		=	1 331		
Ikke oppvarmet													
Vindfang/sideinngang		E033	1,80	3,20	=	5,8		2,50	=	14			
		E034			=	0,0			=	0			
		E035			=	0,0			=	0			
		E036			=	0,0			=	0			
		E037			=	0,0			=	0			
		E038			=	0,0			=	0			
SUM - ikke oppvarmet areal						=	6	ikke oppvarmet volum		=	14		
SAMLET - areal for bygget						=	538	volum for bygget		=	1 345		

Fellesarealer - hovedetasje

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Aktivitetsrom 400/402	E01	18,20	6,10	=	111,0		2,50	= 278
	E02	15,00	2,00	=	30,0		2,50	= 75
	E03			=	0,0	= 141		= 0 = 353
Kirketorg-forlengelse	E04	15,00	4,10	=	61,5		2,50	= 154
	E05	10,60	1,10	=	11,7		2,50	= 29
	E06			=	0,0	= 73		= 0 = 183
	E07			=	0,0		= 0	
	E08			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E09			=	0,0		= 0	
	E010			=	0,0	= 0	= 0	= 0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					= 214	oppvarmet volum = 535		
Øvrige rom og lokaler								
Kontor-Vaktmester	E011	4,10	2,60	=	10,7		2,50	= 27
	E012			=	0,0	= 11	= 0	= 27
Gang til aktivitetsrom	E013	6,20	3,10	=	19,2		2,50	= 48
	E014			=	0,0	= 19	= 0	= 48
	E015	0,00	0,00	=	0,0		= 0	
	E016			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E017			=	0,0		= 0	
	E018			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E019			=	0,0		= 0	
	E020			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E021			=	0,0		= 0	
	E022			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E023			=	0,0		= 0	
	E024			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E025			=	0,0		= 0	
	E026			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E027			=	0,0		= 0	
	E028			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E029			=	0,0		= 0	
	E030			=	0,0	= 0	= 0	= 0
	E031			=	0,0		= 0	
	E032			=	0,0	= 0	= 0	= 0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					= 30	oppvarmet volum = 75		
SAMLET - oppvarmet areal					= 244	oppvarm. volum = 610		
Ikke oppvarmet								
Lager/trapp til u.etc.	E033	4,10	3,20	=	13,1		2,50	= 33
	E034	4,30	2,00	=	8,6		2,50	= 22
Lagerom 405	E035	4,10	4,90	=	20,1		2,50	= 50
Rengjøringsrom 401	E036	4,30	2,00	=	8,6		2,50	= 22
Vindfang 406	E037	4,10	2,60	=	10,7		2,50	= 27
	E038			=	0,0		= 0	
SUM - ikke oppvarmet areal					= 61	ikke oppvarmet volum = 153		
SAMLET - areal for bygget					= 305	volum for bygget = 763		

Fellesarealer – underetasje:

Lokale/rom	Ele- ment	Lengde (m)	Bredde (m)	Netto areal (m2)		Midlere høyde (m)	Netto volum (m3)	
				Enkeltvis	Samlet		Enkeltvis	Samlet
Større felles rom og saler								
Aktiivitetsrom/gymsal	E01	12,50	10,60	=	132,5	2,90	=	384
	E02			=	0,0		=	0
	E03			=	0,0		=	0
Skytebane	E04	8,10	10,60	=	85,9	2,90	=	249
	E05			=	0,0		=	0
	E06			=	0,0		=	0
	E07			=	0,0		=	0
	E08			=	0,0		=	0
	E09			=	0,0		=	0
	E010			=	0,0		=	0
SUM større felles rom og saler - oppvarmet areal					=	218	oppvarmet volum = 633	
Øvrige rom og lokaler								
	E011			=	0,0		=	0
	E012			=	0,0		=	0
	E013			=	0,0		=	0
	E014			=	0,0		=	0
	E015			=	0,0		=	0
	E016			=	0,0		=	0
	E017			=	0,0		=	0
	E018			=	0,0		=	0
	E019			=	0,0		=	0
	E020			=	0,0		=	0
	E021			=	0,0		=	0
	E022			=	0,0		=	0
	E023			=	0,0		=	0
	E024			=	0,0		=	0
	E025			=	0,0		=	0
	E026			=	0,0		=	0
	E027			=	0,0		=	0
	E028			=	0,0		=	0
	E029			=	0,0		=	0
	E030			=	0,0		=	0
	E031			=	0,0		=	0
	E032			=	0,0		=	0
SUM øvrige rom og lokaler - oppvarmet areal					=	0	oppvarmet volum = 0	
SAMLET - oppvarmet areal					=	218	oppvarm. volum = 633	
Ikke oppvarmet								
Korridor/trapp u.etc. + lagerrom etc.	E033	9,20	7,50	=	69,0	2,90	=	200
	E034			=	0,0		=	0
	E035			=	0,0		=	0
	E036			=	0,0		=	0
	E037			=	0,0		=	0
	E038			=	0,0		=	0
SUM - ikke oppvarmet areal					=	69	ikke oppvarmet volum = 200	
SAMLET - areal for bygget					=	287	volum for bygget = 833	

Vedlegg 2 a/b Ytre bygningsmessige areal og ytterflater for kirken og barnehagen**a) For kirken:**

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger				
Byggets navn:	Tananger kirke		Eier/driftsforvalter:	Sola kirkelige fellesråd
Samlet oppvarmet bruksareal:	1 465 m ²		Oppvarmet netto volum:	8 980 m ³
Hovedtype av ytterflater	Samlet for ytterflater			
	Brutto areal (m ²)	Netto areal (m ²)		
Yttertak/himling				
*Mot friluft	1 275	1 275		
*Kaldt kaldt/luftet loft		207		
Gulv				
*Mot grunnen (på/under terreng)		1 239		
*Over kjeller (kald luftet krypkjeller)		0		
Yttervegger				
*Mot friluft (over terreng)	1 075	786		
*Mot grunnen (under terreng)		0		
Vinduer			Vinduenes andel av ytterflater	Andel (%)
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		250	Vinduer i yttervegger over terreng	23,22
*I skråtak/himling mot friluft		0	Vinduer i yttertak mot friluft	0,00
Ytterdører			Ytterdørenes andel av ytterflater	Andel (%)
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		39	Dører i yttervegger over terreng	3,62

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger kirke

Eier/forvalter: Sola kirkelige fellesråd

Yttertak/himling mot friluft og mot kaldt/luftet loft

Bygg/brukerområde	Ytterflater mot friluft			Ytterflater mot kaldt loft			Samlet for ytterflater (m2)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)		
Kirkesal	23,5	23,5	552	0,0	0,0	0	552	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Menighetssal + mediarom	15,2	14,8	225	0,0	0,0	0	225	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Adm./kontorlokaler			0	23,5	8,8	207	207	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
Kirketorg og kirkestue,	36,0	12,0	432	0,0	0,0	0	432	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
garderobe/WC og kjøkken	8,9	7,4	66	0,0	0,0	0	66	Tekket/limtrekonstr. m/20 cm iso.
			0		7,4	0	0	
SUM			1 275	+		207	1 482	

Gulv på/under terreng og mot luftet/ikke oppvarmet kjeller/krypkjeller

Bygg/brukerområde	Ytterflater på/under terreng			Ytterflater mot kaldt kjeller			Samlet for ytterflater (m2)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m2)		
Kirkesal	22,7	22,5	511	0,0	0,0	0	511	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Menighetssal + stollager	15,2	13,8	209	0,0	0,0	0	209	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Adm./kontorlokaler	23,5	8,8	207	0,0	0,0	0	207	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
Kirketorg ++ mot u.etg.	26,0	12,0	312	0,0	0,0	0	312	Betonggulv m/markiso. (kult/Leca)
med teknisk rom	0,0	0,0	0			0	0	
			0			0	0	
SUM			1 239	+		0	1 239	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger kirke**Eier/forvalter: **Sola kirkelige fellesråd**

Yttervegger mot friluft og over terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Kirkesal	23,0	2,3	53	23,0	6,5	150	23,0	6,5	150	23,0	5,4	124	476	Teglskallmur/15cm iso.
Menighetssal+lager/media	19,0	5,5	105	15,0	5,5	83	0,0	0,0	0	15,0	3,5	53	240	Teglskallmur/15cm iso.
Adm./kontorlokaler	0,0	0,0	0	5,6	3,3	18	8,9	3,3	29	23,5	3,0	71	118	Teglskallmur/15cm iso.
Kirketorg og kirkestue,	22,5	3,9	88	0,0	0,0	0	25,8	3,9	101	0,0	0,0	0	188	Teglskallmur/15cm iso.
garderobe/WC og kjøkken	8,5	3,9	33	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	5,0	3,9	20	53	Teglskallmur/15cm iso.
			0			0			0			0	0	
SUM			278	+		250	+		279	+		267	1 075	

Yttervegger mot grunnen og under terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger kirke**Eier/forvalter: **Sola kirkelige fellesråd**

Vinduer i yttervegger (over terreng)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal vinduer (m ²)	Info/kommentarer til vinduer (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
Kirkesal - vindu type 1	9,0	1	9	9,0	2	18	9,0	2	18	5,7	1	6	51	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 2	9,9	1	10	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	10	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 3	0,0	0	0	4,5	1	5	4,5	1	5	0,0	0	0	9	2-lag forsegl. i teramv.
Menighetssal - vindu type 1	7,0	1	7	7,0	1	7	0,0	0	0	0,0	0	0	14	2-lag forsegl. i teramv.
Adm./kontor - vindu type 1	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	4,6	7	32	32	2-lag forsegl. i teramv.
- vindu type 2	0,0	0	0	0,0	0	0	3,3	1	3	3,3	1	3	7	2-lag forsegl. i teramv.
Kirketorg etc. - vindu	15,8	4	63	0,0	0	0	15,5	4	62	0,0	0	0	125	2-lag forsegl. i teramv.
+ kjøkken	1,0	2	2	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	2	2-lag forsegl. i teramv.
			0			0			0			0	0	
SUM			91	+		30	+		88	+		41	250	

Samlet areal yttervegger over terreng: **1 075 m²**Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttervegger: **23,22 %**

Vinduer i yttertak/himling (mot friluft)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterdører (m ²)	Info/kommentarer til ytterdører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Samlet areal yttertak mot friluft: **1 482 m²**Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttertak: **0,00 %**

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: **Tananger kirke**Eier/forvalter: **Sola kirkelige fellesråd**

Ytterdører mot friluft og over terreng

Bygg/brukerområde	Mot Nord		Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal dører (m ²)	Info/kommentarer til dører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	
Kirkesal	5,8	1	6	0,0	0	0	0,0	0	0	2,9	1	3	9 Dør i alu. m/glassfelt
Menighetssal	5,8	1	6	5,8	1	6	0,0	0	0	0,0	0	0	12 Dør i alu. m/glassfelt
Adm./kontorlokaler	0,0	0	0	0,0	0	0	4,3	1	4	0,0	0	0	4 Dør i alu. m/glassfelt
Kirketorg og kirkestue + kjøkken	5,0	1	5	0,0	0	0	5,0	1	5	0,0	0	0	10 Dør i alu. m/glassfelt
	4,3	1	4	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	4 Dør i alu. m/glassfelt
			0			0			0			0	0
			0			0			0			0	0
			0			0			0			0	0
SUM			21	+		6	+		9	+		3	39

Samlet areal yttervegger over terreng:

1 075 m²

Andel ytterdører i.f.t. samlet areal yttervegger:

3,62 %

Utfyllende kommentarer og info om byggets ytterflater:

Kirken er en såkalt flerbrukskirke oppført i 2002. Stort sett alle ytterflater er i relativt god vedlikeholdsmessig tilstand. Ytterveggene i kirkesal, menighetssal og kontorlokaler inkl. kjøkken er oppført i en skallmurkonstruksjon fylt med varmeisolasjon med en tykkelse mellom 15-20 cm. Yttervegger i kirketorg/kirkestue og garderobeavdeling over terreng består av seglet 2-lags isolerglass i en innfatning av aluminium profiler. Yttervegger under terreng/grunnmur i underetasje/teknisk rom under kirketorg/kirkestue er oppført i plasstøpt betong antagelig uten nevneverdig varmeisolerende materiale. Vinduene består stort sett av 2-lags forseglede isolerglass i en innramming av aluminiumsprofiler. Ytterdører består av aluminium både i dørblad og karm-/rammeverk med store glassfelt av 2-lags forseglede utførelse. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av svak skrående tak antagelig i en tre/aluminium konstruksjon isolert med 20 cm mineralull med luftet metalltekket yttertak. Yttertak over kirketorg/-stue og garderobeavd. er utform som tverrsgående saltak med antagelig samme varmeisolasjons type og tykkelse. Gulvet i hele kirken består av støpt betong og ligger på enten eller under terreng (som beskrevet ovenfor) med antagelig tilstrekkelig markisolerings.

b) For barnehagen med fellesarealer

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn:

Tananger barnehage og fellesareal

Eier/driftsforvalter:

Tananger kirkelige fellesråd

Samlet oppvarmet bruksareal:

995 m2

Oppvarmet netto volum:

2 570 m3

Hovedtype av ytterflater	Samlet for ytterflater		Vinduenes andel av ytterflater	Andel (%)
	Brutto areal (m2)	Netto areal (m2)		
Yttertak/himling				
*Mot friluft	0	0	Vinduer i yttervegger over terreng	25,81
*Kaldt kaldt/luftet loft		890	Vinduer i yttertak mot friluft	#DIV/0!
Gulv			Ytterdørene	
*Mot grunnen (på/under terreng)		298	Ytterdørenes andel av ytterflater	Andel (%)
*Over kjeller (kald luftet krypkjeller)		592		
Yttervegger				
*Mot friluft (over terreng)	311	222		
*Mot grunnen (under terreng)		152		
Vinduer				
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		80		
*I skråtak/himling mot friluft		0		
Ytterdører				
*I yttervegg mot friluft (over terreng)		9		

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger barnehage og fellesareal	Eier/forvalter: Tananger kirkelige fellesråd

Yttertak/himling mot friluft og mot kaldt/luftet loft

Bygg/bruksområde	Ytterflater mot friluft			Ytterflater mot kaldt loft			Samlet for ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m²)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m²)		
Barnehagen	0,0	0,0	0	32,5	18,2	592	592	Trebjelkelag m/10-15 cm iso.
Fellesareal - kafe/aktiv.rom	0,0	0,0	0	16,4	18,2	298	298	Trebjelkelag m/10-15 cm iso.
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
SUM			0	+		890	890	

Gulv på/under terreng og mot luftet/fikke oppvarmet kjeller/krypkjeller

Bygg/bruksområde	Ytterflater på/under terreng			Ytterflater mot kald kjeller			Samlet for ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (kort beskrivelse)
	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m²)	Lengde (L) (m)	Bredde (B) (m)	Areal (m²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	32,5	18,2	592	592	Gulv/trebjelkelag m/5-10 cm iso.
Fellesareal - oppwarm. uetg.	16,4	18,2	298	0,0	0,0	0	298	Støpt betonggulv m/markiso. ?
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
			0			0	0	
SUM			298	+		592	890	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger barnehage og fellesareal

Eier/forvalter: Tananger kirkelige fellesråd

Yttervegger mot friluft og over terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	32,5	2,5	81	18,2	2,5	46	32,5	2,5	81	208	Bind.verk m/10 cm iso.
Fellesareal - kafe/aktiv.rom	18,2	2,5	46	6,5	2,5	16	0,0	0,0	0	16,4	2,5	41	103	Bind.verk m/10 cm iso.
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			46	+		98	+		46	+		122	311	

Yttervegger mot grunnen og under terreng (brutto areal - inkl. vinduer og ytterdører)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterflater (m ²)	Info/kommentarer til ytterflater (Kort beskrivelse)
	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)	L / B (m)	H (m)	Areal (m ²)		
Barnehage	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0	
Fellesareal - oppvarm. u.etg.	18,2	2,2	40	16,4	2,2	36	18,2	2,2	40	16,4	2,2	36	152	St.betong m/gassbet.
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			40	+		36	+		40	+		36	152	

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger barnehage og fellesareal

Eier/forvalter: Tananger kirkelige fellesråd

Vinduer i yttervegger (over terreng)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal vinduer (m ²)	Info/kommentarer til vinduer (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
Barnehage - vindu type 1	0,0	0	0	2,0	11	22	0,0	0	0	2,0	16	32	54	2-lag forsegl. iso.glass
- vindu type 2	0,0	0	0	0,0	0	0	1,1	2	2	0,0	0	0	2	2-lag forsegl. iso.glass
Fellesareal - vindu type 1	2,0	5	10	0,0	0	0	0,0	0	0	2,0	7	14	24	2-lag forsegl. iso.glass
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			10	+		22	+		2	+		46	80	

Samlet areal yttervegger over terreng: 311 m²

Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttervegger: 25,81 %

Vinduer i yttertak/himling (mot friluft)

Bygg/brukerområde	Mot Nord			Mot Øst			Mot Syd			Mot Vest			SUM areal ytterdører (m ²)	Info/kommentarer til ytterdører (Kort beskrivelse)
	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)	Areal (m ² pr.)	Antall (stk.)	Areal (m ²)		
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
			0			0			0			0	0	
SUM			0	+		0	+		0	+		0	0	

Samlet areal yttertak mot friluft: 890 m²

Andel vinduer i.f.t. samlet areal yttertak: 0,00 %

Oppmåling og beregning av areal ytterflater for bygninger

Byggets navn: Tananger barnehage og fellesareal

Eier/forvalter: Tananger kirkelige fellesråd

Ytterdører m ot friluft og over terreng

[illegible]

Samlet areal yttervegger over terreng:

311 m2

Andel ytterdører i.f.t. samlet areal yttervegger:

2.83 %

Utfyllende kommentarer og info om byggets ytterflater:

Barnehage og fellesareal med kafe og aktivitetslokaler er fysisk forbundet med kirkens fellesareal via kirketorg og hovedinngang. Barnehagen og dets fellesareal er tidligere ombygget og innredet fra et tidligere oppført skolebygg (Haga skole). Bygningen er oppført i datidens treverkskonstruksjon med yttervegger i bindingsverk med en varmeisolasjon av mineralull med en tykkelse antagelig på rundt 10 cm. Utvendig kledd med malt liggende trepanel og innvendig stort sett plateslåt med gips/trefiberplater. Vinduene i både barnehagen og fellesareal består av 2-lags forseglede isolerglass med innramming i malt treverk. Bygningen har et langsgående tekkt saltak med relativt liten takvinkel og med horisontal himling mot kaldt loft antagelig varmeisolert med mineralullplater/matter med en samlet tykkelse på 10-15 cm. Gulvet over lav krypkjeller under det meste av barnehagens lokaler er oppført av trebjelkelag varmeisolert med en antatt samlet tykkelse på 10 cm mineralull. Fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom har en delvis oppvarmet underetasje bestående skytebane og gymsal med ganger og mindre lagerrom. Gulvet i underetasje ligger delvis over terreng og er antagelig uten nevneverdig markisolering. Etasjeskiller mellom underetasje og hovedetasje består av støpt betong uten nevneverdig varmeisolasjon.

Vedlegg 3 Kirkens registrert bruk og aktivitet i 2018

Oversikter er utarbeidet basert på mottatte opplysninger om bruk og aktivitet:

Samlet oversikt over bruken av de viktigste aktiviteter Kirkens navn **Tananger kirke**År **2018**

Hovedtype aktivitet	Aktiviteter		Samlet brukstid			Omregnet samlet brukstid	
	Årlig antall/år	Ukentlig antall/uke	Årlig timer/år	Ukentlig timer/uke	Andel av totaltid % av 168 t/uke	I.h.t. samlet areal timer/uke	Andel av totaltid % av 168 t/uke
Mer faste og sporadiske	622	12,0	1 775	40,8	24,3	12,1	7,2
Daglige og faste		0,0	2 080	40,0	23,8	16,0	9,5
Enkeltvis og sporadisk		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
		0,0			0,0		0,0
SAMLET	622	12,0	3 855	80,8	48,1	28,1	16,7

Kommentar: Kirken brukes over 600 ganger i løpet av året med en brukstid mellom 1700-1800 timer i året som gir en gjennomsnittlig bruk på rundt 40 timer i uken til faste og mer sporadiske aktiviteter. I tillegg gjennomføres det daglig kontorvirksomhet som utgjør rundt 2000 timer i året. Kirken er samlet i bruk i nesten 80 timer i uken.

Oversikt over bruken av mer faste og sporadisk gjennomførte aktiviteter Kirkens navn **Tananger kirke**År **2018**

Type aktivitet	Antall aktiviteter pr. år	Brukstid pr. aktivitet			Samlet brukstid for aktiviteter			Lokaler som er i bruk (beskrivelse)	Andel av samlet areal %-andel	Omregnet brukstid timer/uke
		Kjernetid timer	Før/etter timer	Samlet timer	timer/år	uker/år	timer/uke			
Vielser m/forberedelser	4	1,0	1,0	2,0	8	52	0,2	Kirkesal + kirketorg	40	0,1
Begravelser m/forbered.	22	1,0	4,0	5,0	110	52	2,1	Kirkesal + kirketorg	40	0,8
Korøving (barn/voksne)	93	2,0	0,0	2,0	186	40	4,7	Kirkesal + kirketorg	40	1,9
Korøving lang (voksne)	12	5,0	0,0	5,0	60	40	1,5	Kirkesal + kirketorg	40	0,6
Konfirmasjonsopplæring	10	3,0	0,0	3,0	30	40	0,8	Kirkesal + kirketorg	40	0,3
Gudstjenester	50	1,0	1,0	2,0	100	52	1,9	Kirkesal + kirketorg	40	0,8
Konsserter/fester	30	3,0	2,0	5,0	150	40	3,8	Kirkesal + kirketorg	40	1,5
Barneaktiviteter - diverse	45	3,0	1,0	4,0	180	40	4,5	Menig.sal + kirketorg	30	1,4
Utleie fest.aktiviteter	9	5,0	0,0	5,0	45	40	1,1	Menig.sal + kirketorg	30	0,3
Kirkekafe	50	1,0	1,0	2,0	100	52	1,9	Kirkestue + kirketorg	25	0,5
Diverse samlinger (korte)	68	1,0	1,0	2,0	136	52	2,6	Kirkestue + kirketorg	25	0,7
Diverse samlinger (lange)	18	3,0	2,0	5,0	90	52	1,7	Kirkestue + kirketorg	25	0,4
Treff og utleie	23	3,0	1,0	4,0	92	40	2,3	Kirkestue + kirketorg	25	0,6
Knøttetreff	72	2,0	1,0	3,0	216	40	5,4	(Fritidskafe) + kirketorg	20	1,1
Søndagsskole	41	2,0	0,0	2,0	82	52	1,6	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,3
Ungdomsaktiviteter	40	3,0	0,0	3,0	120	40	3,0	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,6
Språkkafe	35	2,0	0,0	2,0	70	40	1,8	(Fritidskafe) + kirketorg	20	0,4
Samlet bruk	622			1 775		40,8		Omregnet brukstid i.h.t samlet areal		12,1

Kommentar: Kirken brukes over 600 ganger i løpet av året med en brukstid mellom 1700-1800 timer i året som gir en gjennomsnittlig bruk på rundt 40 timer i uken til faste og mer sporadiske aktiviteter. Hvis det tas hensyn til at ikke hele kirkens bruksareal vil brukstiden utgjøre rundt 12 timer pr. uke for samlet bruksareal.

Oversikt over bruken av mer daglige og faste aktiviteter

Kirkens navn

Tananger kirke

År

2018

Type aktivitet	Dager ukentlig antall	Brukstilid (i gjennomsnitt)				Lokaler som er i bruk kort beskrivelse	Andel av samlet areal %andel	Omregnet brukstilid timer/uke
		Daglig timer	timer/uke	Samlet uker/år	timer/år			
Kontorvirksomhet	5	8,0	40,0	52	2 080	Kontorer + kirketorg ++	40	16,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
			0,0		0			0,0
Samlet bruk	5		40,0		2 080	Omregnet brukstilid i.h.t. samlet areal		16,0

Kommentar: Kontorvirksomhet og menighet- og kirkeadministrasjon gjennomføres rundt 8 timer 5 dager i en normaluke.

Vedlegg 3a/b Nærmere fastleggelse av gjeldende kostnader for elektrisk energi

a) For kirken med abonnement for avregning etter både levert energi og uttatt effekt

Malepunkt	0200638	001	1
EAN	707057500070031813		
Fradato	01.01.2018	Tildato	01.10.2019
Periode	Sum	Maks	Min
Totalt	556155,262	187,500	0,501
2018 / 1	40160,000	186,000	11,000
2018 / 2	42073,500	186,000	10,500
2018 / 3	37741,500	187,500	7,500
2018 / 4	25087,500	157,500	3,000
2018 / 5	12153,000	135,000	3,000
2018 / 6	11682,000	75,000	3,000
2018 / 7	7239,000	49,500	3,000
2018 / 8	9483,000	85,500	3,000
2018 / 9	16806,000	145,500	3,000
2018 / 10	23624,510	148,500	3,000
2018 / 11	37767,000	181,500	6,000
2018 / 12	44953,500	178,500	7,500
2019 / 1	52008,000	172,500	7,500
2019 / 2	44881,500	151,500	4,500
2019 / 3	47266,500	159,000	7,500
2019 / 4	22062,000	154,500	1,500
2019 / 5	29347,500	142,500	3,000
2019 / 6	12121,500	91,500	1,500
2019 / 7	10723,500	58,900	1,500
2019 / 8	9921,552	64,050	0,501
2019 / 9	19052,700	123,600	3,150

Fra Lyse Nett AS ble det mottatt en oversikt over registrert og levert elektrisk energi og uttatt effekt månedlig for 2018 til fram til og med september i 2019.

Etter nærmere analyse og bearbeiding ble det gjennomsnittlig fastlagt en midlere månedlig avregnet maksimal effekt i vinter- og sommermånedene

- Fra oktober til april **160-170 kW**
- Fra mai-september **90-100 kW**

Det samme ble gjort for levert elektrisk energi fordelt mellom vinter- og sommermåned

- Fra oktober til og med april ca. **230 000 kWh**
- Fra mai til og med september ca. **80.000 kWh**

[illegible]

Med veiledende energipriser fra kraftleverandør og regionalt nettselskap er det fastlagt en årlig energikostnad rundt **310.000 kr ekskl. mva.** (prisen på levert el-kraft varierer erfaringsvis relativt mye – markedsbasert) som gir en gjennomsnittlig energipris på ca. **1,00 kr/kWh ekskl. mva.** for kirken med gjeldende elektriske abonnement.

b) For barnehagen med abonnement for avregning etter kun levert energi

Målepunkt	0200638	002	1
EAN	70705750007	1460049	
Frådato	01.01.2018	Tildato	01.10.2019
Periode	Sum	Maks	Min
Totalt	175930,070	49,167	0,628
2018 / 1	13457,493	49,167	2,058
2018 / 2	13164,511	43,509	4,359
2018 / 3	13406,449	41,029	2,840
2018 / 4	7109,591	29,201	0,769
2018 / 5	3599,300	22,381	0,641
2018 / 6	3129,202	20,265	0,643
2018 / 7	1849,821	15,695	0,628
2018 / 8	3545,240	18,901	0,629
2018 / 9	6752,524	26,227	0,788
2018 / 10	9117,934	31,273	1,182
2018 / 11	11763,156	39,928	3,893
2018 / 12	13613,941	42,655	5,132
2019 / 1	16256,377	44,501	5,701
2019 / 2	12032,647	41,848	2,182
2019 / 3	12015,027	42,276	1,250
2019 / 4	8179,545	42,899	0,718
2019 / 5	8756,215	40,171	0,901
2019 / 6	5506,902	36,899	0,826
2019 / 7	3328,297	25,660	0,790
2019 / 8	3225,193	25,010	0,663
2019 / 9	7120,705	39,409	0,674

Fra Lyse Nett AS ble det mottatt en oversikt over registrert og levert elektrisk energi og uttatt effekt månedlig for 2018 til fram til og med september i 2019.

Etter nærmere analyse og bearbeiding ble det gjennomsnittlig fastlagt en midlere månedlig registrert og levert elektrisk energi fordelt på vinter- og sommermåneder

- Fra oktober til og med april ca. **92 000 kWh**
- Fra mai til og med september ca. **10 000 kWh**

Prosjektets navn: Tananger menighetsbarnehage og fellesareal

Beregnet energikostnad for:	Dagens abonnement med avregning etter levert energi

Kraftleverandør: Lysekraft AS

Maksimal effekt:

Nettoperator: Lyse Nett AS

10 kW

	Energibruk	Leveret el-kraft		Nettleie - energi			Samlet energikostnad
Periode	kWh	kr/kWh	kr	kr/kWh	kr	=	kr
Vinter (okt-april)	92 900	0,4000	37 160	0,3420	31 772	=	68 932
Sommer (mai-sep)	10 000	0,2500	2 500	0,3420	3 420	=	5 920
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
	0	0,0000	0	0,0000	0	=	0
SAMLET	102 900						74 852

+ Forbrukeravgift til staten:	0,1583 kr/kWh

+ Årsavgift - nettleie:	2912	kr/år

- kraft:	0	kr/år

+ Nettleie-effekt (kW)	(kr/kW)	(Antall)	(kr)

[illegible]

Samlet årlig energikostnad ekskl. mva.

+ Merverdiav gift: 25 % mva.

Samlet årlig energikostnad inkl. mva.

Gjennomsnittlig energipris (kr/kWh)	
ekskl. mva	inkl. mva.
0,914	1,143

Med veiledende energipriser fra kraftleverandør og regionalt nettselskap er det fastlagt en årlig energikostnad rundt **94 000 kr ekskl. mva.** (prisen på levert el-kraft varierer erfaringsvis relativt mye – markedsbasert) som gir en gjennomsnittlig energipris på ca. **0,91 kr/kWh ekskl. mva.** for barnehagen med fellesarealer med gjeldende elektriske abonnement.

**Anbefaling av
aktuelle tiltak og forbedringer
for energieffektiv og miljøriktig drift**

**Tananger kirke
og menighetsbarnehage med fellesareal**

Oktober 2019

Innhold

	<u>Side</u>
Oppsummering med anbefaling av forbedringer og tiltak	3
Dagens situasjon	3
Anbefalte forbedringer og tiltak	3
Foranledning og hensikt	4
Kirkens tekniske tilstand, bruk og drift i dag	4
Teknisk tilstand både funksjonelt og energimessig	4
Byggenes bruk, energibruk og inneklime	5
Anbefaling av aktuelle forbedringer og tiltak	6
Tiltak 1 Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter	7
Tiltak 2 Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning	7
Tiltak 3 Dagens el-varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming	8
Tiltak 4 Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon	10
Tiltak 5 Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen	12
Forventet forbedring av byggenes energi- og oppvarmingskarakter	13

Denne anbefalingen er basert på utførte befaringer og målinger sammen med mottatte opplysninger og underlag fra Sola kirkelige fellesråd ved kirkens drifts- og vedlikeholdsansvarlige. Miljø & RessursDrift er engasjert med ansvar for faglig innhold og har utarbeidet denne skriftlige tiltaksplan og beslutningsunderlag med konkrete råd og anbefalinger. I tillegg er det utarbeidet en egen skriftlig rapport for kirkens tekniske og energimessige tilstand i dag.

Oppsummering med anbefaling av forbedringer og tiltak

Sola kirkelige fellesråd arbeider kontinuerlig med vedlikehold av sine kirkebygg. I den forbindelse er det gjennomført en faglig gjennomgang av **Tananger kirke og barnehage med fellesarealer**.

Dagens situasjon

Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke og barnehagen med fellesarealer ble bygget om fra en tidligere skole. Begge bygninger er middels godt varmeisolert etter datidens standard. Kirken har stort sett vannbåren gulvvarme med noe radiatorvarme i kontorer og på kjøkken. Den vannbåren varme besørger en en større el-kjel som også leverer forvarming av luft til et felles ventilasjonssystem for kirkens og barnehagen. Barnehagen med fellesarealer blir direkte elektrisk varmet opp via stort sett elektriske varmekilder på vegg. Det gjennomføres stort sett konstant oppvarming og brukstemperatur gjennom hele fyringssesongen i begge bygg – spesielt på grunn av kirkens «trege» gulvvarme. Felles ventilasjonssystem er utstyrt med varmegjenvinning og system for spjeldstyring til mest mulig riktig fordeling av luft til de enkelte rom og lokaler. Samlet normalisert energibruk utgjør i dag **309.000 kWh/år** eller **kr. 300.-310.000,- ekskl. mva.** for kirken og **103.000 kWh/år** eller **kr. 95.-100.000 ekskl. mva.** for barnehagen. Det termiske inneklima i begge bygninger oppleves stort sett akseptabelt, mens det er hyppige klager på dårlig luft i deler av barnehagen.

Anbefalte forbedringer og tiltak

Det er vurdert forskjellige tiltak og forbedringer for å oppnå mer energieffektiv og miljøriktig drift av kirken. Det anbefales en kartlegging av eventuelle bygningsmessige forhold – da det ofte avdekkes en del mindre energimessige svake punkter i nye bygninger også. Det anbefales også en gradvis utskifting fra kompaktlyspærer og halogen/glødelamper til mer energieffektive LED-pærer. For å legge om til mer miljøriktig drift og oppvarming anbefales installert luft-vann varmpumpesystem riktig og økonomisk samkjørt med dagens el-kjel. Det er også vurdert omlegging fra direkte elektrisk til vannbåren oppvarming for mer miljømessige og fremtidsrettet drift i barnehagen. For å oppnå enda bedre kontroll og aktiv oppfølging av oppvarming, inneklima og energibruk gjennom lett og brukervennlig betjening anbefales en betydelig oppgradering av eksisterende eller erstattet av et nytt styringssystem. Videre er det anbefalt en grundigere gjennomgang av ventilasjonssystemet til barnehagen for å oppnå bedre luftkvalitet så raskt som mulig. Alle aktuelle tiltak er vist både økonomisk og miljømessig i oversikten nedenfor.

Anbefalte forbedringer og tiltak		Investerings- behov (kr. eks. mva.)	Drifts- kostnader (kr/år eks. mva.)	Energi- besparelse (kr/år eks. mva.)	Redusert CO ₂ -utslipp (tonn/år)
1	Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter med tiltak	30.-60.000	0	5.-10.000	2,0-4,0
2	Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning	5.-10.000	0	1.-2.000	0,4-0,8
3	Dagens el-baserte varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming				
3A	System for luft-vann varmpumpe samkjørt med el-kjel i kirken	700.-1.000.000	10.-15.000	70.-90.000	28,0-36,0
3B	Omlegging til vannbåren oppvarming i barnehagen NB! Tilleggsinvestering *)	1.000.-1.500.000	5.000	30.-40.000	12,0-16,0
4	Brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon	100.-400.000	5.-10.000	30.-50.000	12,0-20,0
5	Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen	50.-100.000	-	-	-
SUM anbefalte tiltak (1+2+3A+4+5)		885.-1.570.000	15.-20.000	106.-152.000	42,4-60,8
SUM aktuelle tiltak (1-2+3AB+4+5)		1.885.-2.810.000	20.-25.000	136.-192.000	54,4-77,2

Oversikten viser at det kreves et investeringsbehov på de mest anbefalte tiltak og forbedringer mellom **885.-1.570.000 kr ekskl. mva.** samlet for både kirken og barnehagen. Dette vil resultere i en forventet reduksjon i driftskostnader mellom **86.-137.000 kr/år ekskl. mva.** (til redusert energi og økning i kostnader til årlig faglig service). Dette vil også resultere i betydelig reduksjon i **utslipp av CO₂ mellom 42-61 tonn årlig**. En omlegging av vannbåren varme og utnyttelse av mer miljøriktig oppvarming i barnehage med fellesarealer vil kreve en mer investering mellom **1000.-1.500 kr. ekskl.mva.** som vil føre til ytterligere reduksjon i driftskostnader med **25.-35.000 kr/år ekskl.mva.** Dette vil i tillegg redusere **utslipp av CO₂ mellom 12-16 tonn årlig**. Ved gjennomføring av miljøriktig oppvarming vil det oppnås forventet forbedring i byggenes energi- og oppvarmingskarakter fra **F** i dag til **C** i kirken og fra **D** til **B** i barnehagen med fellesarealer.

Foranledning og hensikt

Sola kirkelige fellesråd arbeider kontinuerlig med vedlikehold av sine kirkebygg. Et av de viktige målene er å oppnå mer energieffektiv og miljøriktig drift av sine kirkebygg fremover.

Tananger kirke har behov for mer energieffektiv og miljøriktig drift fremover. Da kirken er fysisk bygget sammen og benytter en del fellesarealer med menighetsbarnehagen. I den forbindelse var det naturlig å få kartlagt nærmere disse byggenes tilstand bygningsteknisk og de tekniske anleggenes funksjon og drift i dag. Riktige og tillitsvekkende anbefalinger krever innsamling av sentrale data fra byggenes driftsansvarlige sammen med grundig utført befaring med nødvendige målinger.

Kirkens tekniske tilstand, bruk og drift i dag

Kirken er oppført i 2002 som flerbrukskirke uten spesiell vernestatus og barnehagen er bygget om fra en tidligere skolebygg. Det er oppmålt et samlet oppvarmet bruksareal på **1 465 m²** med et nettovolum på **8 980 m³** for kirken og et samlet oppvarmet bruksareal på **995 m²** med et nettovolum på **2 570 m³** for barnehagen med fellesarealer.

Teknisk tilstand både funksjonelt og energimessig

Bygningsmessig fremstår kirken og barnehagen energimessig på det normale for denne type bygninger og alder.

Kirken er oppført med yttervegger over terreng og fasader i en skallmurskonstruksjon av tegl/betong sammen med enkelte veggkonstruksjoner i stål/aluminium med store glassareal (kirketorg/kirkestue) godt varmeisoleret. Alle vinduer og ytterdører består av 2-lags isolerglassbestående av karmen og rammer i aluminiumsprofiler. Kirkens bygning for kirkesal, menighetssal og adm./kontorer er bygget på terreng med godt fundamentert betongdekke og markisolering. Den lavere bygning over kirketorg og kirkestue har en underetasje med grunnmur og gulv stort sett liggende under terreng med nødvendig markisolering. Yttertak over kirkens kirkesal, menighetssal og kontorlokaler/kjøkken består av et svakt skrående tak i en trekonstruksjon godt isolert med luftet tekket yttertak. Over kirketorg/-stue og garderobeavdeling er det tversgående saltak med samme varmeisolasjons type og tykkelse.

Barnehagen med fellesarealer er oppført med yttervegger over terreng i bindingsverk middelsgodt varmeisoleret utvendig kledd med liggende panel. Vinduene består av 2-lags forseglet glass med karmen og rammer i treverk - samt med noen vinduer (på fasade mot nord) i aluminiumsprofiler. Ytterdører i tre/aluminium har stort sett større glassareal uten nevneverdig varmeisolasjon. Dette byggets saltak i tre består av middels godt varmeisoleret horisontal himling mot kaldt kryploft. Det meste av barnehagens gulv er oppført over en tregulvkonstruksjon og en lav krypkjeller – mens fellesarealene med forlengelse av kirketorg, kafe og aktivitetsrom er utstyrt med en underetasje (tidligere tilfuktsrom). Dette benyttes i dag som gymsal og skytebane med tilstøttende ganger og lagerrom som er delvis oppvarmet. Grunnmuren her ligger delvis under terreng og består av støpt betong antagelig innvendig kledd med gassbetong som halvgod varmeisolasjon.

Oppvarmingen i kirken og barnehagen med fellesareal er kun elektrisk basert i dag.

Kirken blir primært varmet opp av vannbåren gulvvarme i de fleste lokaler med noen radiatorer på vegg i kontordel og kjøkken. Den vannbårene oppvarmingen blir produsert av en el-kjel med tilstrekkelig kapasitet (på 175 kW) til all romoppvarming i kirken og til forvarming av ventilasjon. Dette er plassert og foregår i et eget stort teknisk rom i underetasjen under kirketorg og kirkestue sammen med et stort felles ventilasjonsanlegg for kirken og barnehage med fellesareal. Kirkens samlede anslåtte tilgjengelige kapasitet til oppvarming utgjør rundt **92 kW** lik **63 W/m²** eller **10 W/m³**. Dette er erfaringsvis samlet sett lavt og gir ingen mulighet for å gjennomføre effektiv brukstilpasset oppvarming i kaldere vinterperioder. Spesielt gjelder dette kirkesalen og menighetssalen med stor takhøyde og oppvarmet volum.

Både vannbåren romoppvarming og ventilasjon styres og overvåkes av et sentralisert helautomatisk styringssystem (såkalt sentral driftskontroll eller SD-system) i den hensikt for å sikre oppvarming og ventilasjon til riktig sted og rett tid etter de enkelte lokalers behov og funksjon. Erfaringene viser at dette langt på vei oppnås – med noen få unntak.

Barnehagen har direkte elektrisk oppvarming av eldre elektriske varmekilder på vegg ofte plassert under vinduer. I noen av felles- og gangarealer er det installert smale og lange paneler for lavtemperatur strålevarme på vegg nær himling. De fleste elektriske varmekilder er utstyrt med egen termostat. Det er i dag ingen felles varmestyring eller automatisk styringssystem for barnehagen og

fellesarealene. Basert på en grov opptelling av varmekilder og bruk av erfaringstall er samlet tilgjengelig kapasitet til oppvarming på **65 kW** lik **65 W/m²** eller **25 W/m³**. Dette viser at barnehagen med fellesarealer stort sett har tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre effektiv brukstilpasset i de fleste rom og lokaler i kalde vinterperioder.

På grunn av dårlig kapasitet og relativt stor aktivitet og bruk av kirkens rom og lokaler gjennomføres derfor i stor grad jevn og stabil oppvarming opp mot ønsket brukstemperatur. Det samme gjøres i barnehagen med fellesarealer gjennom hele fyringssesongen til tross for betydelig bedre tilgjengelig kapasitet.

Ventilasjonen i kirken og barnehagen med fellesarealer gjennomføres av et stort felles aggregat og kanalsystem som fordeler behandlet luft til de enkelte rom og lokaler. Ventilasjonsluften blir forvarmet av vannbåren oppvarming av ovennevnte el-kjel i dag. I tillegg er denne ventilasjonen utstyrt med varmegjenvinning basert på eget rørsystem for relativt effektiv tilbakeføring av varme fra avtrekksluften til tilført ventilasjonsluft (såkalt batterigjenvinning). Dette ventilasjonssystemet ble installert og satt i drift – når kirken ble oppført. Gjennom et kanal- og spjeldsystem fordeles ventilasjonsluften til de enkelte rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Videre er det installert kanal- og spjeldsystem tilkopledd og styres av kirkens automatiserte styrings-system for å oppnå mest mulig riktig tilførsel og fordeling av ventilasjonsluften til kirkens og barnehagens rom og lokaler. Dette ventilasjonssystemet i utgangspunktet ble prosjektert med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time som ville gitt en såkalt ventilasjonsgrad mellom **14-15 m³ luft/m² time** for både kirkens og barnehagens lokaler. Under befaringen og ved nærmere gjennomgang av diverse teknisk underlag ble det avdekket at det installerte ventilasjonsaggregat har en samlet kapasitet på kun **24.000 m³ luft/time**. Dette vil med samme fordeling som prosjektert gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad for både kirken og barnehagen rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt til de enkelte rom og lokaler etter bruk og personbelastning ville dette langt på vei gi akseptabel luftkvalitet til de som oppholder både i kirkens og barnehagens brukerområder. ***Likevel mottas det mange klager fra brukerne i barnehagen om dårlig luftkvalitet i enkelte rom og lokaler.***

Belysningen i kirken og barnehagen med fellesarealer har både almen- og plassbelysning via armaturer i pendel, utenpåliggende eller innfelt i himling i kombinasjon med armaturer på vegg eller nær arbeidsplass. Belysningen i dag er stort sett basert på kompaktlysrør og vanlige lysrør i både kirken og barnehagen som erfaringsvis vil kreve 6-8 W/m² bruksareal under normal bruk og drift. Belysningen blir stort sett manuelt betjent av kirkens og barnehagens ansatte og brukere. Kirken har utebelysning - men ingen spesiell fasadebelysning.

Øvrige elektriske anlegg består av to separate elektriske hovedinntak for kirken og barnehagen. Kirkens elektriske hoved inntak og fordeling er plassert i teknisk rom under kirketorget med tidsriktig utstyr, komponenter og tavler/skap. Kirkens elektriske hoved inntak er på 4x500A. Kirken har et elektrisk abonnement basert på avregning etter både energi og uttatt effekt. Alle fordelingstavler er fra da kirken ble oppført i 2002 med tidsriktig utstyr og komponenter. Barnehagens elektriske hoved inntak og fordeling er på 4x100A med et abonnement med avregning kun etter levert energi.

Byggenes bruk, energibruk og inneklima

Bruk og aktivitetsnivå opplyses normalt å være relativt høyt både i kirken og i barnehagen. Kirken er i bruk over **3 800 timer** i løpet av året ved daglig drift og aktivitet gjennom kontorvirksomheten til administrasjon av kirken og menigheten. Denne virksomheten foregår stort sett på hverdager innenfor normal arbeidstid. Videre gjennomføres det både mer faste og sporadiske aktiviteter med over **600 ganger i året** som utgjør mellom **1 700-1800 timer/år** lik **40 timer i uken**. Det er kirkesal, menighetssal og kirkestue som blir mest brukt i denne sammenheng. ***Til tross for mange aktiviteter og høy bruk er ikke alle oppvarmede areal i bruk samtidig til enhver tid.***

Barnehagen med fellesareal er også i bruk **8-10 timer 5 dager** i en normaluke. Fellesarealene med fritidskafe og tilliggende aktivitetsrom og i underetasje er også ganske mye i bruk både på vanlige arbeidsdager og i helger.

Samlet årlig energibruk i kirken og barnehagen med fellesarealer er hentet fra opplysninger mottatt fra det regionale nettselskapet (lysenett.no) for de siste årene fra 2016 til og med 2018.

Kirken har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på hele **309 000 kWh/år** lik henholdsvis **211 kWh/m² år** eller **34 kWh/m³ år** som må betraktes som ***høyt sammenlignet mot samme type***

kirker med omtrent samme alder, bruk og klima som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming. Kirken har et abonnement med avregning av såkalt maksimalt effektuttak månedlig. Gjennom mottatte oversikter de siste årene fra nettleverandøren viser det seg at uttatt maksimaleffekt har variert mellom 145-185 kW månedlig gjennom fyringssesongen og variert mellom 50-90 kW i sommermånedene. Med dagens gjeldende priser fra både levert elektrisk kraft og nettleie med avregning etter både energi og uttatt maksimaleffekt utgjør de årlige energikostnader for kirken mellom **300.-310.000 kr. ekskl. mva.**

Barnehagen med fellesarealer har en gjennomsnittlig normalisert energibruk de siste på **103 000 kWh/år** lik henholdsvis **103 kWh/m² år** eller **40 kWh/m³ år** som må betraktes som **middels høyt sammenlignet mot samme type barnehager med omtrent samme bruk og alder – men som gjennomfører effektiv brukstilpasset oppvarming.** Barnehagen har et elektrisk abonnement som avregnes etter kun levert energi. Med dagens gjeldende priser på både levert elektrisk kraft og nettleie avregnet etter kun energi utgjør de årlige energikostnader for barnehagen med fellesarealer mellom **90.-95.000 kr. ekskl. mva.**

Grundige beregninger med det anerkjente energi- og inneklimasimuleringsprogrammet **Simien** viser klart hvordan tilført energi til kirken og barnehagen fordeles seg. Hele **70-75 %** av samlet energi går til oppvarming og ventilasjon. **Dette viser at den største muligheten og potensialet for redusert bruk av elektrisk energi oppnås gjennom mer energieffektiv og miljøriktig romoppvarming og forvarming av ventilasjon for begge bygninger.** Videre kan det benyttede beregningsprogram gjennom sin spesialtilpassede modul raskt gi nødvendig underlag for utarbeidelse av en godkjent **energiattest** gjennom dagens energimerkeordning av bygninger som er pålagt alle yrkesbygg. Foreløpig er kirker unntatt fra pålegg om å bli energimerket – mens barnehager er pålagt energi-energimerking merking når de har et oppvarmet bruksareal på over **1000 m²**. Likevel er det gjennomført godkjent energiattest for både kirken og barnehagen gjennom energimerkeordningen (se nærmere på www.energimerking.no). Kirken vil dermed få energiattest med energi- og oppvarmingskarakteren **F** og barnehagen **D** som forventet for denne type bygninger basert på kun elektrisk oppvarming. Det er selvsagt ønskelig å oppnå en bedre energikarakter med enn grønnere profil (opp mot **A** eller **B** gjennom omlegging til mer energieffektiv og miljøriktig oppvarming).

Termisk inneklima påvirkes i meget stor grad av hvordan oppvarmingen gjennomføres gjennom store deler av fyringssesongen i de aktuelle bygninger. Basert på mottatte opplysninger gjennomføres det stort sett oppvarming ved jevn temperatur mellom 20-21°C i de fleste rom og lokaler både i kirken og barnehagen med fellesarealer. **Det er relativt få og lite klager på de termiske forhold i de aktuelle bygninger og oppvarmet bruksareal.**

Derimot mottas det en del klager på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens rom og lokaler – spesielt i de rom og lokaler på byggets fasade mot sør/øst og som ligger lengst fra ventilasjonsaggregat. Dette til tross for at prosjekterte og installert kapasitet fra felles ventilasjonssystem burde kunne levere tilstrekkelige luftmengder for å oppnå relativt god luftkvalitet til alle rom og lokaler i både kirken og barnehagen med fellesarealer.

Anbefaling av aktuelle forbedringer og tiltak

Da 70-75% av samlet energibruk går til romoppvarming og ventilasjon av kirken og barnehagen er det viktig å komme frem til aktuelle forbedringer og tiltak her som samtidig bidrar til akseptable inneklimateiske forhold. Samtidig er det også viktig å erstatte bruken av høyverdig elektrisk energi til mer miljøriktig oppvarming fremover.

Mulige forbedringer og tiltak er vurdert for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Basert på tidligere erfaringer er det viktig og praktisk å anbefale en realisering av aktuelle tiltak prioritert etter både investeringsomfang og forventet energibesparelse.

De minst investeringsintensive tiltak vil omfatte grundigere gjennomgang av de bygningsmessige forhold for å avdekke eventuelle svake energimessige punkter i og imellom bygningsdeler (mest vanlig påvises uttetheter rundt vinduer og dører). Spesielt er dette viktig å få gjennomført i barnehagen med en bygning av eldre dato. Til tross for stor andel av kompaktlyspærer i drift – kan de være aktuelt å skifte ut gradvis om til LED-pærer – da dette i dag gir samme eller bedre opplevd lys med mindre tilført elektrisk energi og lengre levetid.

De mer investeringsintensive tiltak vil være omlegging fra elektrisk basert varme til energieffektiv og miljøriktig romoppvarming og forvarming av ventilasjon. I den forbindelse ligger det meget godt til rette for installasjon av et større varmepumpesystem (som såkalt grunnvarme) samkjørt med dagens el-kjel

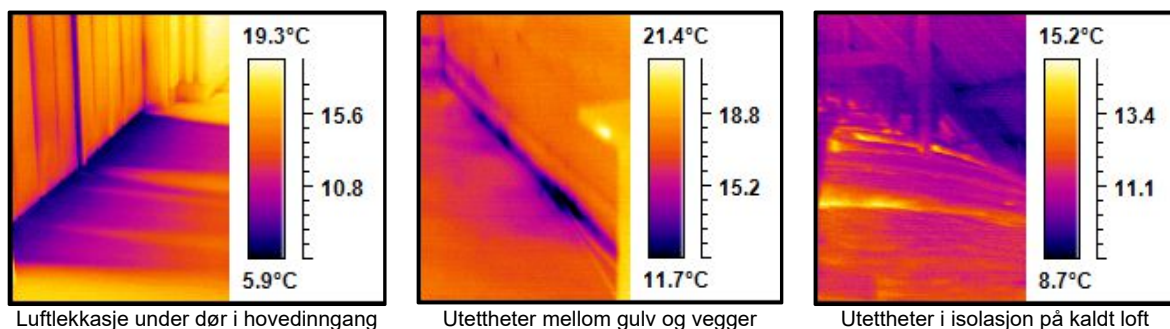
(som tilleggsvarme og som sikkerhetskapasitet ved eventuell driftsstans av varmepumpesystem). Det er vurdert flere typer varmepumpesystem med energiutnyttelse fra nærliggende berggrunn og uteluft. Da disse byggene ligger kystnært og med stort sett milde vinterperioder, er det naturlig å installere et varmepumpesystem basert på energiutnyttelse av uteluft både investeringsmessig og driftsøkonomisk. For å oppnå riktig samkjøring med dagens el-kjel på en mest mulig energieffektiv og driftsøkonomisk måte bør dagens styringssystem (SD-anlegg) oppgraderes med hensyn til mer brukervennlig styring og betjening blant annet for mer aktiv oppfølging av løpende oppvarming, termisk inn klima og energibruk. I tillegg må en oppgradering omfatte bedre styring av dagens ventilasjon og med mer og bedre prioritert fordeling av ventilasjonsluft til de brukerområder som trenger dette mest.

Konkrete tiltak til forbedringer av innklimaet gjelder primært i barnehagen med hensyn på stadig klager på dårlig luft i flere av deres rom og lokaler. I den forbindelse må det utføres en grundigere gjennomgang for å få kartlagt tilført og avtrukket ventilasjonsluft med hensyn til mengde og fordeling i de aktuelle rom og lokaler. Dette anbefales utført av ekstern fagekspertise i nært samarbeid med barnehagens driftsansvarlig og andre ansatte.

Ut ifra dette er de aktuelle forbedringer og tiltak nærmere konkretisert og beskrevet nedenfor:

Tiltak 1 Nærmere kartlegging av bygningsmessige svake punkter

I utgangspunktet skulle ikke kirkens bygning undersøkes nærmere i gjennomføringen i dette oppdraget med tanke på eventuelle energimessige svake punkter, da kirkebygget er relativt nytt oppført i 2002. Befaringen av både kirken og barnehagen ble derfor utført i overgangen vår og forsommer med ingen mulighet for en rask undersøkelse og termografering av dette (screening-undersøkelse). Slike undersøkelser tidligere gjennomført i nyere såkalte flerbruks- og arbeidskirker har avdekket en rekke bygningsmessige svake punkter som kan gi betydelige varmetap som eksempelvis påvist og illustrert nedenfor.

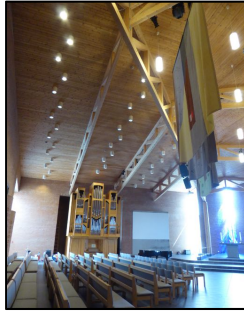

Dette viser at det raskt kan avdekkes en rekkes bygningsmessige svake punkter i bygninger både av nyere og eldre dato. Når det gjelder de aktuelle bygninger vil det nok antas at en eventuell termografering høyst sannsynlig vil avdekke noen bygningsmessige svake punkter rundt ytterdører og vinduer og spesielt utettheter i varmeisolasjonen over himling mot kaldt loft i barnehagen.

Det anbefales at det gjennomføres en rask kartlegging for å påvise og avdekke slike svake punkter i begge bygninger i løpet av kommende fyringssesong helst i kaldere vinterperioder. En skriftlig oversiktlig rapport med god dokumentasjon med konkrete forslag til anbefalte forbedringer forutsetters utarbeidet. Dette burde kunne gjennomføres til en kostnad på mellom kr. 20.-30.000,- ekskl. mva. av lokal ekspertise innenfor byggfaget. Mindre påviste bygningsmessige utettheter rundt vinduer og dører og eventuelt tilleggisolering med eksempelvis sydd isolasjonsmatte over eksisterende isolasjon på himling mot kaldt loft i barnehagen kan langt på vei utbedres i egen regi til en meget lav kostnad grovt anslått til kr. 10.-30.000,- ekskl. mva. Avhengig av hvilke mindre forbedringer og tiltak som anbefales gjennomført vil dette erfaringsvis kunne resultere i en forventet reduksjon i varmetap mellom 5.-10.000 kWh/år med omtrent samme årlige reduksjon i energikostnad.

Tiltak 2 Gradvis utskifting til LED for mer energieffektiv belysning

Det har de siste årene skjedd en betydelig teknologisk utvikling av belysning både inne og ute med større kapasitet og tilfredsstillende lyskvalitet. LED-belysning er nok den teknologien som har hatt størst utvikling og som gradvis vil erstatte dagens belysning i større grad. LED-pærer leveres i nesten alle størrelser, lysstyrker og til nesten alle typer sokler. Alle kompaktlyspærer/halogenlamper i de fleste av kirkens lokaler bør gradvis erstattes med LED-pærer som gir samme lysstyrke og god lyskvalitet med betydelige mindre tilført elektrisk energi og lengre levetid, se eksempelvis noen aktuelle LED-pærer av fotoene øverst på neste side.

Belysning i kirkesal

LED-designpære (3W)

LED-pære normal (6W)

Samme LED-pære tent

Stort sett all belysning med kompaktlyspærer (mest i dag) og halogen/glødelamper både inne i og utenfor kirken og barnehage kan i dag allerede erstattes med LED-pærer med riktig type sokkel. Det blir en mindre utskifting i barnehagen – da mesteparten av belysningen besørges av lysrør fra himling. En forsiktig gradvis gruppeutskifting over de nærmeste år bør kunne tas over driftsbudsjettet med en årlig kostnad mellom **5.-10.000 kr. ekskl. mva.** med dagens prisnivå. Dette vil resultere i en redusert elektrisk energibruk mellom **1.-2.000 kWh/år** med omtrent samme reduksjon i årlige kostnader.

Tiltak 3 Dagens el-baserte varme erstattet av mer miljøriktig oppvarming

De siste års oversikt over den samlede energibruk og driftskostnad for både kirken og barnehagen er unødvendig høye. Dette skyldes i stor grad gjennomføring av stort sett konstant oppvarming ved ønsket brukstemperatur gjennom hele fyringssesongen. Dette er energikrevende sammenlignet med gjennomføring av mer brukstilpasset oppvarming mer tilpasset kirkens bruk og aktiviteter i de enkelte rom og lokaler. Da de fleste av kirkens brukerarealer er i daglig bruk som i stor grad varmes opp av erfaringsvis treg vannbåren gulvvarme er det så å si umulig å gjennomføre mer brukstilpasset oppvarming med lavere temperatur utenfor brukstid. I barnehagen derimot med mer frittstående oppvarming vil det være mulig å gjennomføre mer effektiv nattsinking eller brukstilpasset oppvarming med lavere energibruk som resultat. Med dette som utgangspunkt ligger det meget godt til rette for å erstatte dagens elektriske oppvarming med installasjon av et større varmepumpesystem samkjørt med dagens el-kjel. Det er mer investeringsmessig og driftsøkonomisk gunstig å installere et varmepumpesystem basert på energitnyttelse av uteluft på grunn av den kystnære beliggenheten.

Luft-vann varmepumpesystem for varme og ventilasjon samkjørt med eksisterende el-kjel

Da eksisterende vannbåren varme i kirken skal stort sett beholdes, vil dagens el-kjel ha mer enn nok kapasitet til å produsere og levere nok varme både romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen med fellesarealer. Selv ved en alternativ omlegging og utvidelse av den vannbåren oppvarming vil el-kjelen også kunne dekke det økte varmebehov langt på vei. Et godt tilpasset luft-vann varmepumpesystem vil erfaringsvis dimensjoneres for å dekke mellom 60-70% av kirkens samlede kapasitet og varmebehov.

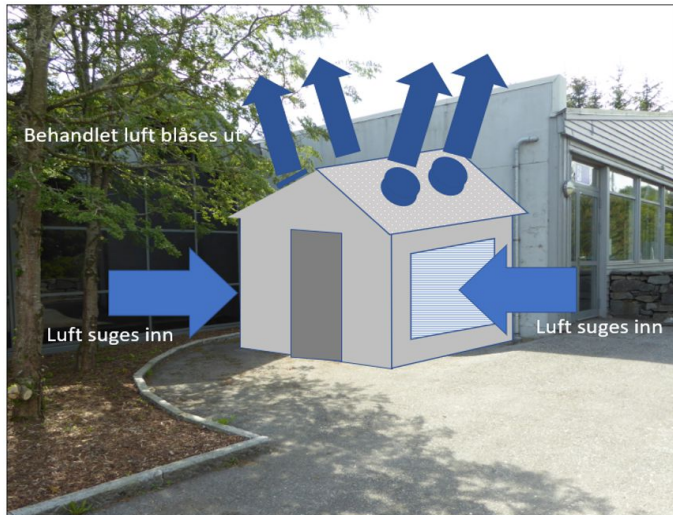
Varmepumpesystemets funksjon, plassering og drift

Varmepumpesystemets samlede kapasitet skal produsere og levere mellom **90-120 kW** (avhengig også av eventuell vannbåren utvidelse i barnehagen) i kalde vinterperioder ved **-10°C ute**. Avhengig av fabrikat og type kan varmepumpesystemet bestå av 1 eller 2 utedeler sammenkople for å gi nødvendig kapasitet og driftsflexibilitet. De skal også være utstyrt med effektiv trinnløs kapasitetsregulering (ned mot 10-15% av full kapasitet til enhver tid) med turtallsregulerte og inverterstyrte kompressorer basert på miljøvennlig arbeids- og kuldemedium.

Alle uteluftbaserte varmepumpesystemer får redusert kapasitet og energitnyttelse (varmefaktor – COP) i kaldere perioder sammenlignet i mer moderat kalde og mildere perioder gjennom fyringssesongen. Samtidig viser offentlige tester og driftserfaringer at dette også varierer mellom de enkelte varmepumper med hensyn til fabrikat, typer og modeller. Før endelig valg av fabrikat og type varmepumper og system må kapasitet og såkalt varmefaktor under både dimensjonerende og andre viktige driftsforhold undersøkes nærmere under prisinnhenting og før kontrahering.

Varmepumpesystemets utedeler foreslås plassert inntil yttervegg mot øst i barnehagens fritidskafé, se foto på neste side. I den forbindelse skal varmepumpenes utedeler installeres på et horisontalt betongfundament med god og effektiv drenering av utfelt kondensvann fra den nødvendige avrinningsprosessen under drift. Videre må det bygges en bygningsmessig skjerming rundt varmepumpenes utedeler for å hindre direkte tilkomst til denne type teknisk kompliserte og ømfintlig utstyr for mulig driftsproblemer og -avbrudd ved uønsket «fingring og hærverk».

Lite bygg eller bygningsmessig skjerming rundt varmepumpens utedeler

Eks. på VPs utedeler før bygningsmessig skjerming

Utedelene er imidlertid beregnet på å tåle vær og vind med kun et høyt gjerde rundt seg for å hindre lett tilkomst. Samtidig har utedelene et eksteriør av teknisk utseende og uttrykk som egner seg relativt dårlig estetisk på terrengnivå nær en kirke. Derfor anbefales det oppført en enkelt bygningsmessig skjerming rundt varmepumpenes utedeler som forslagsvis er grovt skissert på foto ovenfor.

Gratis energien fra uteluften levert fra varmepumpenes utedeler føres i rørsystem foreslått lagt under terrengnivå og inn gjennom grunnmur til nærliggende lagerrom og videre inn til teknisk rom under kirketorget, se foto til venstre nedenfor.

Stort teknisk rom under kirketorget

Fortsatt bruk av eksisterende el-kjel

Plass til nødvendig lagring av «VP-energi»

Det må gjøres nødvendig plass til tilstrekkelig lagring av produsert varmeenergi fra varmepumpesystemet nede i tekniske rom. Det er først å fremst plassering akkumuleringsstanker som er noe plasskrevende med et erfaringsmessig plassbehov mellom 10-12 m² medregnet noe plass til nytt røropplegg mot eksisterende el-kjel, pumper og shunting etc.

Under forutsetningen om fortsatt konstant og jevn oppvarming i kirken vil eksisterende varmekurser og varmeavgivende komponenter til romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen forbli uendret. I utgangspunkt er det nærmere anslått nødvendig investeringsbehov med energibesparelser for ny og mer miljøriktig romoppvarming av kun kirken med felles ventilasjon med barnehagen. Alternativt er det også gjort samme type grovt anslag (dog på et mer grovt grunnlag) ved en full omlegging til vannbåren romoppvarming i barnehagen med fellesareal basert på varmepumpedrift samkjørt med eksisterende el-kjel.

Forventet økonomi og miljøforbedringer ved gjennomføring og drift

Ferdig driftsklart varmepumpesystem samkjørt med eksisterende el-kjel for vannbåren romoppvarming i kirken sammen med forvarming av felles ventilasjon med barnehagen som ovenfor beskrevet vil erfaringsvis kreve et investeringsbehov mellom **700.-1.000.000,- kr. ekskl. mva.** Med mest mulig

utnyttelse av gratisvarme fra varmepumpe og riktig samkjøring med el-kjel resultere i en samlet reduksjon på **80-90.000 kWh/år** anslagsvis fordelt på **70.-75.000 kWh/år** til romoppvarming og **10.-15.000 kWh/år** til forvarming av ventilasjon. Dette vil gi en reduksjon i de samlede energikostnader mellom **70.-90.000 kr/år ekskl. mva.** med dagens energipriser.

Alternativt vil en omlegging til full vannbåren romoppvarming i barnehagen med fellesarealer for å utnytte varmepumpedriftens miljømessige og økonomiske fordeler vil dette kreve en merinvestering erfaringsvis grovt anslått til **1,0-1,5 mill.kr. ekskl. mva.** Med samme gode utnyttelse av gratisvarme fra varmepumpe og riktig samkjøring med el-kjel vil dette resultere i en samlet reduksjon rundt **30.-40.000 kWh/år** anslagsvis fordelt på **25.-30.000 kWh/år** til romoppvarming og **5.-10.000 kWh/år** til forvarming av ventilasjon. Dette vil gi en reduksjon i de samlede energikostnader mellom **25.-40.000 kr/år ekskl. mva.** med dagens energipriser.

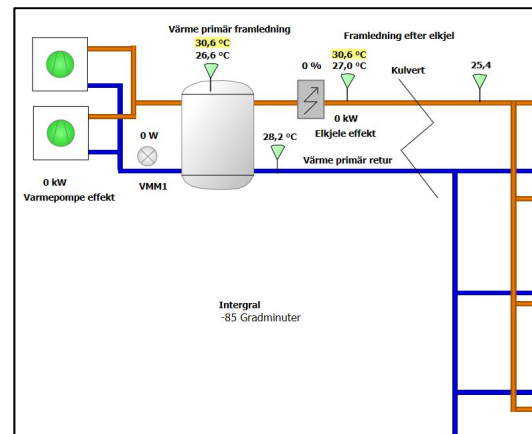
For å ivareta en god og sikker drift av varmepumpesystemet vil det være nødvendig med årlig teknisk service som erfaringsvis vil medføre en økning i driftskostnadene rundt **10.-15.000 kr/år ekskl. mva.**

Tiltak 4 Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon

Kirken har et overordnet styringssystem for kontroll og styring av de enkelte vannbårne varmekurser til romoppvarming og felles ventilasjon med barnehagen, se systembilde til venstre nedenfor.

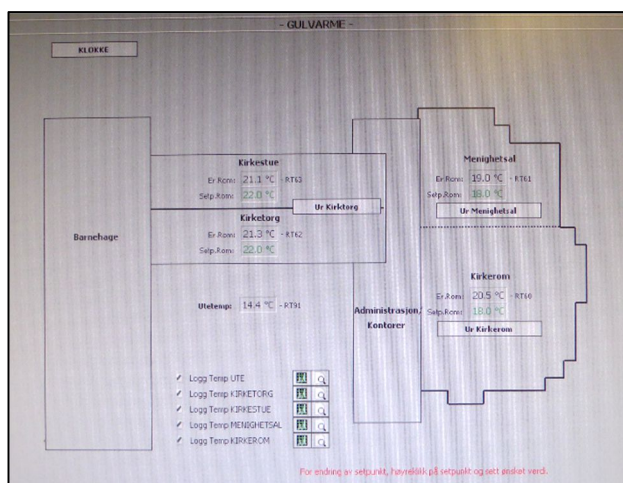
Dagens systembilde over alle vannbårne varmekurser i drift

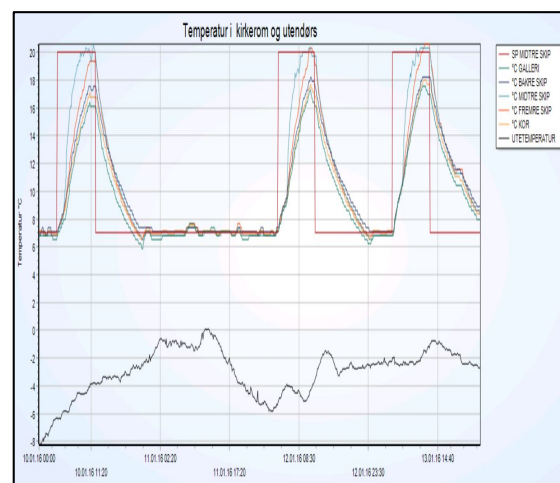
Oppgradering av systembilde med varmepumpesystem

For å oppnå mest mulig drift og utnyttelse av varmepumpesystemet må det installeres nødvendig kommunikasjonsnettverk både fast og trådløst etter dagens tilgjengelige teknologi. Videre må eksisterende varmestyring og dertilhørende systembilde oppgraderes for oversiktlig drift og samkjøring mellom varmepumpessystem og el-kjel, se eksempelet på en slik nødvendig oppgradering.

Eksisterende varmestyringsmodul er utstyrt med mulighet for kontroll av kirkens oppvarming og termiske forhold i de viktigste brukerområder i kirken i øyeblikket, se systembilde med varmepådrag, temeperatur over de enkelte viktige brukerarealer i kirken nedenfor til venstre.

Oversikt over kirkens oppvarming, temperatur og luftfuktighet nå

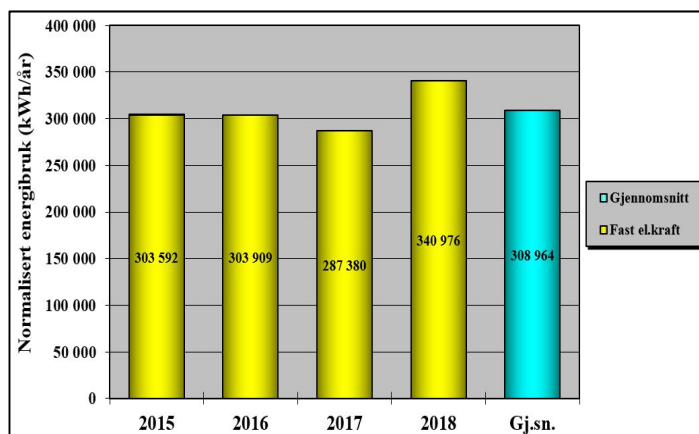
Mulighet for oppfølging av temperatur inne i og ute

Erfaringsvis er det også meget brukervennlig for byggets driftsansvarlige å kunne få nyttig informasjon og opplysninger om de termiske forhold inne i kirken sett opp mot utetemperaturen og hvordan oppvarmingen er og har blitt utført også tilbake i tid. Ved bruk av såkalte trend-diagrammer for aktuelle målepunkter for både temperatur og luftfuktighet og tilført varme vil det kunne gjennomføres rask oppfølging og eventuell nødvendige korrigeringer om kirkens driftsansvarlig om nødvendig, se eksempel på et trenddiagram for gjennomføring av dynamisk og brukstilpasset oppvarming nederst til venstre på foregående side. **Ut ifra tilgjengelige opplysninger så langt ser det ut for at aktiv oppfølging av denne type trendkurver ikke er installert og tilgjengelig i kirkens styringssystem i dag.** Derimot gir installert versjon av styringssystemet muligheten for løpende registrering og oversikt over samlet energibruk fra årlig, månedlig, daglig og sågar hver time om ønskelig, se systembilde og oversikten nedenfor.

MÅLER HOVEDTAVLE			
Periode	Inneverende	Forrige	LOGG
Time	1 kW-hr	1 kW-hr	Q
Dag	0 kW-hr	1 kW-hr	Q
Uke	0 kW-hr	1 kW-hr	Q
Måned	0 kW-hr	1 kW-hr	Q
År	0 kW-hr	6 kW-hr	Q
Totalforbruk		6 kW-hr	

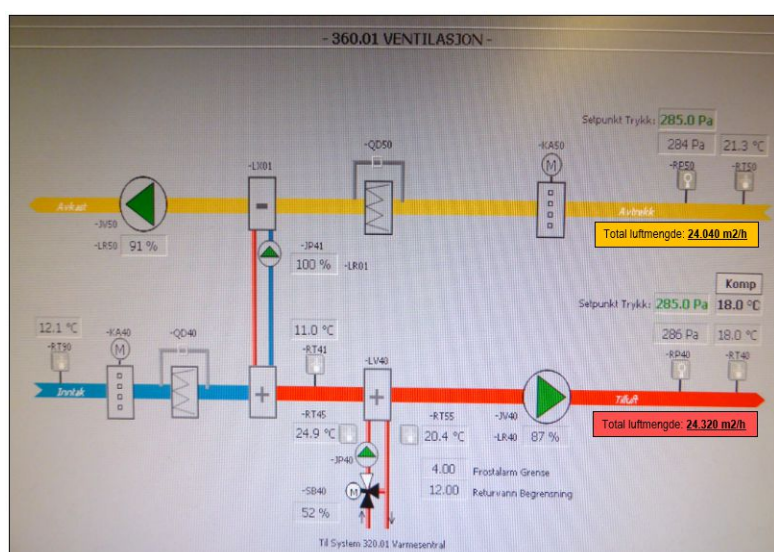
Oversikt over løpende samlet energi til kirken

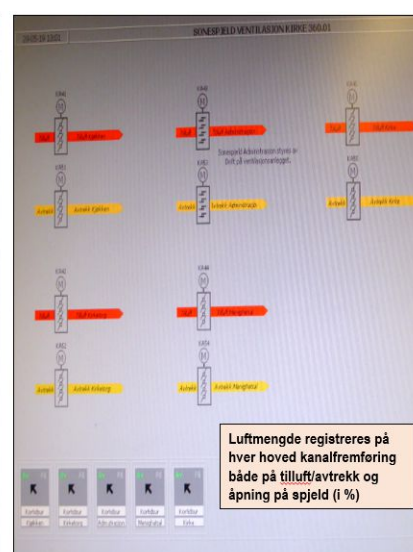
Eksempel på oversikt over de siste års samlede energibruk i kirken

Ut ifra manglende registrerte tall i denne oversikten ser det ut for at denne funksjonen ikke er satt i riktig drift. **Denne funksjonen må selvsagt settes i normal og riktig drift.** I tillegg vil det også være interessant å få muligheten til å presentere hvordan energibruken har vært de siste driftsår, se eksempelvis diagrammet som er utarbeidet for denne kirken som er bruk til kalibrering av beregnet energimodell for kirken. **Denne type oversikt bør lett kunne fås ut av kirkens styringssystem.**

Dagens styringssystem er også tilkopledd felles ventilasjonsanlegg med registrering av de viktigste driftsdata – bortsett fra registrering av samlet tilført og avtrukket mengde luft gjennom ventilasjonsaggregat og videre gjennom fordeling av luft til de enkelte brukerområder gjennom et spjeldsystem, som nærmere vist av systembilder fra kirkens styringssystem.

I systembilder for ventilasjon og spjeldsystem for bedre kontroll med luftfordeling gjennom visning av mengde og spjeldåpning

Dette er nærmere beskrevet i neste tiltak for å oppnå bedre ventilasjon og luftkvalitet – spesielt i barnehagen med fellesarealer. Dette kan nærmere realiseres gjennom såkalt driftsprioritering.

Ut ifra ovennevnte opplysninger, driftserfaringer og observasjoner under befaing er viktig å få utført en grundig gjennomgang av følgende forhold og deretter en oppgradering av dagens styringssystem.

- Nødvendig kommunikasjon for styring av varmespumpesystem og riktig samkjøring med el-kjel for mest mulig miljøriktig og økonomisk drift av vannbåren oppvarming og ventilasjon
- Mulighet for brukervennlig betjening og aktiv oppfølging av kirkens oppvarming, termisk inneklima og energibruk over og tilbake i tid
- Registrering av ventilasjonsmengder med mer riktig spjeldstyring og klarere prioritering av luftfordeling til de brukerområder som oppholder seg over lengre tid i sine lokaler
- Direkte kommunikasjon via internett for raskere tilgjengelighet for styring og rapportering av funksjonell tilstand og alarmhåndtering gjennom smarttelefon/nettbrett og tilpassede apper

Dette er noen av de viktigste oppgraderinger som må kartlegges og oppgraderes for å oppnå et tidsriktig og effektivt styringssystem for å oppnå riktig og optimal teknisk drift fremover. I den forbindelse kan det være aktuelt å tilkople og direkte kommunisere med kirkens mest vanlige administrative dataverktøy som Kardinal eller Medarbeideren for blant annet bestilling av aktiviteter og lokaler. Gjennom tilpasset verktøy er det noen systemleverandører som kan tilby integrering mellom disse administrative verktøy og kirkens styringssystem for teknisk drift. Videre kan det være aktuelt å oppgradere med en utvidelse og tilkoping for styring av blant annet belysning både inne og ute, klokkeering og adgangskontroll ved låsning/lukking av kirken. Noen av disse funksjonene kan det også være aktuelt for en fremtidig styring av barnehagen.

For kirken vil en oppgradering av eksisterende styringssystem eller nyinstallasjon av et slikt system for både kirken og barnehagen med fellesarealer antagelig grovt anslått koste mellom **100.-400.000,- ekskl. mva.** Den laveste kostnadsrammen oppnås ved gjennomføring av den enkleste mulige oppgradering kun for kirken, mens den høyeste antagelig fordrer installasjon av nytt styringssystem med de fleste funksjonaliteter i drift for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Under forutsetningen om at dette gjennomføres og driftes etter forutsetningene vil det føre til en forventet energibesparelse rundt **30.-50.000 kWh/år** som vil redusere de årlige energikostnader mellom **25.-50.000 kr/år ekskl. mva.** Videre vil et slikt system med mulighet for aktiv oppfølging av kirkens inneklima og energibruk bidra til fokus på energieffektiv og miljøriktig drift videre fremover hos kirkens driftsansvarlige og brukere. I tillegg må det inngås en avtale om årlig faglig support og oppdatering av programvare for å sikre riktig drift og vedlikehold av et slikt system som erfaringsvis vil koste rundt **5.-10.000 kr/år ekskl. mva.**

Tiltak 5 Grundig gjennomgang for oppnåelse av bedre luftkvalitet i barnehagen

Basert på mottatte klager fra de ansatte og brukerne og opplysninger om at det luftes mye gjennom vinduer i flere av barnehagens rom og lokaler. Særlig er det observert dårligst luft i rom og lokaler i de mer sørøstlige deler av barnehagen (lengst unna ventilasjonsaggregatet i teknisk rom under kirketorget). Opprinnelig ble det prosjektert et felles aggregat med en samlet kapasitet på hele 36.000 m³ luft/time for både kirken og barnehagen med fellesarealer. Under oppføring av kirken ble det installert et felles ventilasjonsaggregat med en samlet kapasitet på **24.000 m³ luft/time** – antagelig på grunn av opplysninger om at ikke alle lokaler trenger ventilasjonsluft samtidig. Likevel vil dette resultere i en såkalt ventilasjonsgrad mellom alle oppvarmede brukerområder i både kirken og barnehage med fellesarealer i gjennomsnitt rundt **10 m³ luft/m² time**. Riktig fordelt vil dette langt på vei bidra til akseptabel luftkvalitet ved normal personbelastning i de fleste brukerområder. ***Det er ingen vesentlige klager på opplevd dårlig luftkvalitet i kirkens brukerområder.***

På grunn av klager og indikasjoner på dårlig luftkvalitet i flere av barnehagens lokaler er det utført en begrenset undersøkelse av installerte dimensjoner for hovedkanaler frem til og gjennom barnehagens korridor og overhimling. Med normale lufthastigheter (opptil 6 m/s) gjennom dette hovedkanal-systemet vil det kunne leveres opp til 12.-13.000 m³/time uten store trykktap og støy. ***Dette ville gi en gjennomsnittlig ventilasjonsgrad på mellom 12-13 m³ luft/m² time i barnehagen som normalt ville gi god og akseptabel luftkvalitet i de fleste lokaler ved normal personbelastning.***

Med dette som utgangspunkt anbefales det en nærmere gjennomgang og kartlegging av barnehagens luftkvalitet i de mest utsatte brukerområder sammen med luftteknisk inspeksjon av kanalfremføring både i hoved- og grenkanaler med målinger av luftmengder om nødvendig. Det ble under oppgradering av kirkens styringssystem også anbefalt installert permanent måleutstyr for løpende registrering av luftmengder i aggregat og hovedkanaler til kirken og barnehagen. I den forbindelse vil det også være fornuftig å kontrollere ventilasjonsaggregatets spjeldsystem for eventuell nødvendig

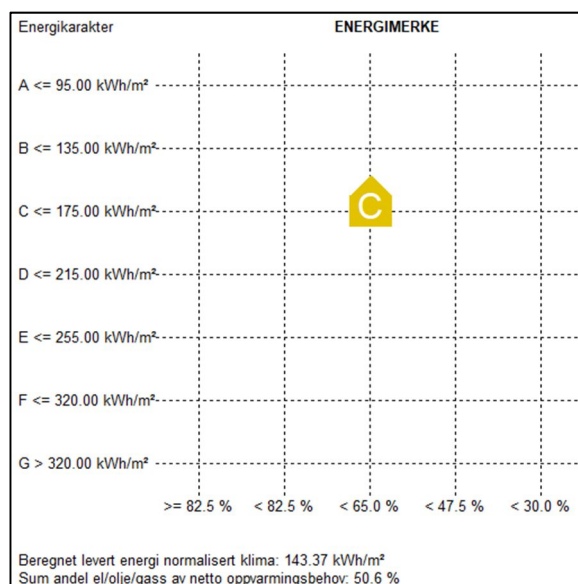
justering innstilt spjeldåpning etc. Dette er alle viktige forhold som trinnvis bør utføres for å få kartlagt de faktiske forhold og for å komme frem til konkrete forbedringer og tiltak. Dette anbefales utført av et firma med fagekspertise sammen med byggenes driftsansvarlig for å oppnå et godt resultat.

Det er vanskelig å anslå hva dette vil koste og det kan være hensiktsmessig å gjennomføre dette trinnvis ved å starte med tilførte luftmengder i ventilasjonsaggregat, deretter i hovedkanaler og videre til fordelingsnett til de mest utsatte brukerområder. Antagelig grovt anslått vil dette kunne utføres med en skriftlig rapport med konkrete anbefalinger til forbedringer og tiltak til en kostnad mellom **kr. 50.-100.000 kr. ekskl. mva.**

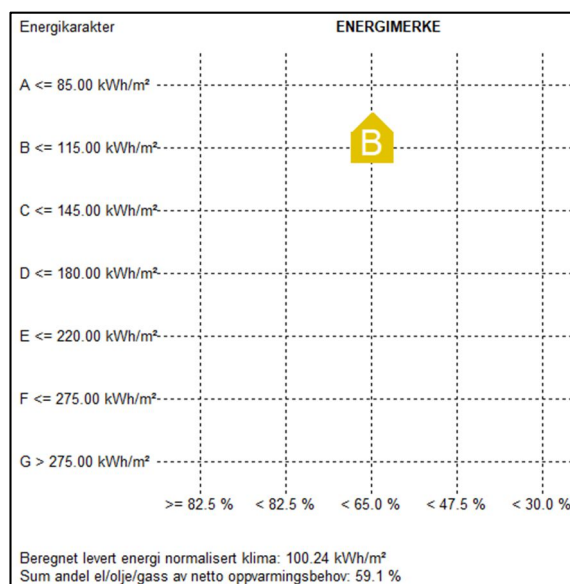
En samlet oversikt over de anbefalte forbedringer og tiltak med hensyn til forventede økonomiske og miljømessige forhold ved realisering både på kort og lengre sikt er vist i oppsummeringen og anbefalingen i dette beslutningsunderlaget på side 3.

Forventet forbedring av byggenes energi- og oppvarmingskarakter

Fra beregningsprogrammet Simien viser resultatet at en gjennomføring av alle aktuelle tiltak med realisering av luft-vann varmepumpesystem riktig samkjørt med dagens el-kjel og omlegging til vannbåren oppvarming også i barnehagen med fellesarealer vil det oppnås en betydelig forbedring av begge byggs energi- og oppvarmingskarakter som vist i diagrammene nedenfor. Både for kun oppgradert elektrisk oppvarming med økt kapasitet (med tiltak 3A) eller i kombinasjon med nytt system for luft-luft varmepumpe (med valg av tiltak 3B som grunnvarme) vil føre til betydelige forbedringer av kirkens energi- og oppvarmingskarakter, se resultatet vist av diagrammene nedenfor.

Forventet energi- og oppvarmingskarakter for kirken

Forventet energi- og oppvarmingskarakter for barnehagen

Diagrammene viser at det kan oppnås en betydelig forbedring av energi- og oppvarmingskarakter for kirken fra **F** til **C** og for barnehagen med fellesarealer fra **D** til **B**. Dette forutsetter gjennomføring av alle anbefalte tiltak og spesielt installasjon av luft-vann varmepumpesystem riktig samkjørt med el-kjel og en omlegging til vannbåren oppvarming i barnehagen med fellesarealer. **Dette viser og bekrefter at kirken og barnehagen vil oppnå en betydelig bedre energiattest som dokumentasjon på at disse byggene blir driftet mer energieffektivt og miljøriktig fremover.**

Driftsleders kommentar til: Rapport fra; Miljø og RessursDrift angående

[Anbefalinger av aktuelle tiltak og forbedringer for energieffektiv og miljøriktig drift av Tananger kirke og menighetsbarnehage med fellesareal](#)

Bakgrunn:

Det ble i begynnelsen besluttet at man skulle innhentet en faglig rapport fra en energirådgiver. Dette var for å få et bedre beslutningsgrunnlag for hvordan man skulle kunne drifte kirken på en mer energieffektiv måte. Energikostnadene i Tananger kirke har som kjent vært betydelige.

Det ble i februar sendt ut en tilbudsinvitasjon til firmaer som har kompetanse på dette. Etter å ha gått gjennom både pris og kvalifikasjonskravene i tilbudene ble «Miljø og RessursDrift» v/ Ulf Christensen valgt. Befaring ble gjort på forsommeren og rapporten var oss i hende nå i oktober 2019.

Oppsummering:

Rapporten som vi har fått oversendt gir et godt bilde på situasjonen. Rapporten peker på flere ulike tiltak som er mulige. De mindre tiltakene er:

- Termografering for å finne svakheter i bygget med hensyn til energitap.
- Utskiftinger av lyskilder til LED.

Driftsleder sine vurderinger av disse tiltakene er:

Termografering: Termografering vil ikke gjøre noe annet enn å avdekke evt. større investeringsbehov enn det som ligger i rapporten allerede. Så vidt vi er bekjent så foreligger det ikke noen mistanke om manglende isolasjon eller store varmetap i kirken, utover hva som er vanlig i forhold til byggeår.

Utskifting til LED-lyskilder: Dette høres ut til å være en enkel sak, dessverre er det litt mer komplisert enn det høres ut. Store deler av lysanlegget i kirka har bruk av kompaktlysrør. Disse lampene må byttes ut eller bygges om for å kunne dra nytte av LED-lyskilder. Dersom dette skal tas over det årlige vedlikeholdsbudsjettet vil det ta mange år før dette arbeidet er ferdigstilt

De resterende og mer omfattende tiltakene er:

- Installering av luft til vann varmepumpe
- Mer brukervennlig styring og aktiv oppfølging av oppvarming og ventilasjon
- Grundig gjennomgang av ventilasjonskanaler og spjeld til barnehagen.

Disse tiltakene er i kostnadsrammen 100.000-1.000.000,-

Driftsleder sine vurderinger av disse tiltakene er:

Ventilasjon i menighetsbarnehagen: Det rimeligste av disse tiltakene er grundig gjennomgang av ventilasjonskanaler og spjeld til barnehagen som er stipulert til 50.000,- til 100.000,-. Siden menigheten selv er ansvarlig for innvendig og utvendig vedlikehold i barnehagen anbefales fellesrådet å videreformidle denne tilrådommen til menighetsrådet i Tananger.

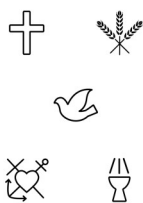
Luft til vann varmepumpe: Den største besparelsen som ligger inne i rapporten krever også den største investeringen. I kjelleren så har vi god plass til å få plassert tanker for varmelagring og nødvendige styringssystemer. Plasseringen av utedelen til varmepumpen på kirkens bakside vil føre til liten sjenanse for kirkens besøkende.

Bedre styringssystem for varme og ventilasjon: Dersom man videreutvikler og bytter styringssystemet for varme og ventilasjon vil man kunne utnytte nåværende ventilasjonsaggregat bedre enn man gjør pr i dag. Det styringssystemet som vi i dag bruker har ikke automatisk synkronisering til kalendersystemet vi bruker. Alle aktiviteter må derfor legges inn manuelt. Allikevel der dagens system relativt brukervennlig i forhold til at man legger inn ukentlige aktiviteter som gjentas hver uke. I tillegg kan vi legge inn aktiviteter på dato fremover i tid.

Driftsleder Jone Oltedal

28.10.2019

Meir himmel på jorda

KURS FOR SOKNERÅD

Gratulerer med tilliten som soknerådsmedlem!
Takk for at du vil gjera ein innsats for kyrkja i ditt lokalsamfunn!

Velkommen til kurs for sokneråd, 2019-2022.

Kurset gjev viktig informasjon om soknerådet si rolle i kyrkja, rammer og regelverk for soknerådsarbeidet og inspirasjon til å bidra til strategitenkning, gode samarbeidsrelasjonar og utvikling i kyrkja lokalt.

På kurset møter du biskop Anne Lise Ådnøy, medarbeidarar ved bispedømmekontoret, prost, kyrkjeverje og medlemmar i ditt og andre sokneråd.

Kurskvelden
er gratis.
Kaffi og te frå 1730
Matpause ca kl.
1845.

Foto: Marie von Krogh

Dato	Tid	Prosti	Kursstad
30. okt.	1800-2130	Haugaland	Vår Frelzers menighetshus, Haugesund
31. okt.	1800-2130	Dalane	Menighetssenteret, Damsgårdsgt. 4, Egersund (Parkering i sentrum)
5. nov.	1800-2130	Jæren	Nærbø kyrkje
6. nov.	1800-2115	Ryfylke	Hjelmeland bedehus
7. nov.	1800-2130	Sandnes	Bogafjell kirke
12. nov.	1800-2130	Domprostiet og Ytre Stavanger	Hafrsfjordsenteret
13. nov.	1800-2130	Tungenes	Ventilene Viste Strandhotell
14. nov.	1800-2130	Karmøy	Vedavågen kirke

Påmeldingsfrist: Kurs i oktober: Torsdag 17. oktober. (NB—vær rask)
Kurs i november: Fredag 25. oktober.

Klikk her, bruk skjema på www.kirken.no/stavanger eller denne lenka:

<https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/stavanger/forsideoppslag/p%C3%A5melding%20til%20menighetsr%C3%A5dskurs/>

DEN NORSKE KYRKJA
Stavanger bispedømme

Trygve Torgersen

Fra: Jorunn Kraft Vistnes <jv576@kirken.no>
Sendt: 30. september 2019 11:01
Til: Kirkeverge/daglig leder Sokndal menighet - Gunnar Åreskjold; Kirkevergen i Bjerkreim - Arnfrid Espeland; Kirkevergen i Bokn - Jan Magne Moi; Kirkevergen i Eigersund - Jørgen Tore Omdal; Kirkevergen i Finnøy - Øystein Kirkeli; Kirkevergen i Forsand - Siv Fossan; Kirkevergen i Gjesdal - Tor Helge Køhn; Kjetil Nordstrøm; Kirkevergen i Hjelmeland - Reidunn Kirsti Ferstad; Kirkevergen i Hå - Svein Olav Nesse; Kirkevergen i Karmøy - Kjetil Osnes Bøe; Kirkevergen i Klepp - Inger Kari Søyland; Kirkevergen i Kvitsøy; Kirkevergen i Lund - Terje Sindland; Kirkevergen i Randaberg - Rune Skagestad; Kirkevergen i Rennesøy - Per Øyvind Skrede; Andreas E. Eidsaa Jr.; Kirkevergen i Sauda - Jon L. Grindheim; Trygve Torgersen; Svein Inge Thorstvedt; Kirkevergen i Strand - Trond Hjorteland; Anne Marit Øvstebø; Kirkevergen i Time - Gunnar Bjorland Stone; Kirkevergen i Tysvær - Eva Birkeland; Kirkevergen i Utsira - Katrine Klovning; Kirkevergen i Vindafjord - Inghart Lasse Tveit; Avaldsnes - Kristin Skofteland; Bore - Elin Anita Garpestad; Bymenigheten Sandnes - Vidar Bakke; Kamilla Eikeland Bergstrøm; Per Ivar Malde; Daglig leder i Egersund - Karen Johanne Hansen; Daglig leder i Eigerøy - Trine L. Sætrevik; Daglig leder i Falnes - Ole Thomas Fidjeland; Magnar Helgeland; Torstein Skretting; Solveig Myklatun; Solveig Bryngelsson; Ragna Skårland; Ole Hellebust; Berit Håland Sørli; Kjersti Kristoffersen; Siri Bloch Lindtveit; Signe Wolden; Turid Helgeland; Kari Motland; Ola Ohm; Margaret Berland; Forsand; Frøyland og Orstad - Ingunn Matre; Olaug Mestad Slettbakk; Gjesdal - Bente Johnsen; Inger-Mette Brommeland; Helleland - Stine Jakobsen; Katrine Pedersen; Hjelmeland, Årdal og Fister - Aud Rosså; Wenche Skjørestad; Jørpeland; Karmøy - Hege Hamre; Klepp - Hilde Djønne; Kopervik - Inger Marie Dagsland; Lund og Heskestad - Elisabeth Tønnessen; Norheim - Inger Synnøve Stange; Nærbø - Kari Torland; Randaberg - Inger-Ann Ellingsen; Rennesøy - Siv A. Haraldsen; Haugesund kirkelige fellesråd; Ræge - Linn Elisabeth Aase; Sauda; Marita Børve; Tom Landås; Stine S. Staalesen; Kari Arnøy; Strand - Liv Åse Gaard; Tove Kristensen Hagen; Margreta Vik Stokke; Sørnes - Johan Jensen; Tananger - Randi Lundberg Tveit; Time - Bjørn Inge Hauge; Else Rasmussen; Tysvær og Bokn - Ann Margit Grønstad; Steinar Sandvik; Varhaug - Anne Bergitte Skårland; Veavågen - Henning Liknes; Ålgård Helge Sylfest Gaard - Prost i Karmøy; Hildegunn Mortveit; Inger-Kathrine Kjølleberg; Ingrid Godeseth; Kjell Børge Tjemsland - Prost i Jæren; Kåre Mjølhus - Prost i Dalane; Lars-Tore Anda; Luanne Dalmose; Ludvig Bjerkreim; Olav Hagen; Audun Erdal; Randi Konstali; Rune Steensnæs Engedal; Sigrid Sigmundstad - Prost i Ryfylke; Stefan Gaute Emmerhoff; Tomas Mjelde Røsbak - Prost i Tungenes
Kopi:
Emne: RÅDSLEDERSAMLING - sett av dagene

Til kirkeverger og daglig ledere

Kirkevalget er over og vi vet nå hvem som skal være med i menighetsråd og bispedømmerrådet det neste fire årene.

Når vi runder over i et nytt år er det også valgt leder i menighetsråd, fellesråd og bispedømmerråd. Annet hvert år har bispedømmerrådet tradisjon for å **invitere til rådsledersamling**, der vi tar opp aktuelle tema. Disse samlingene har vi fått svært gode tilbakemeldinger på. Denne gang ønsker vi også å invitere kirkeverger og daglig ledere, slik at en tidlig i perioden får en god anledning til å høre om og snakke sammen om ulike aktuelle tema.

Ved tidligere samlinger har evalueringen vist at mange har ønsket en slik samling så tidlig som mulig i perioden. Vi velger derfor å invitere til samling:

10.-11. januar. Oppstart fredag kl 16, og avslutning lørdag kl 16.

Samlingen vil finne sted i Stavanger regionen.

En komite sammensatt av kirkeverge, daglig leder og noen fra bispedømmekontoret vil utarbeide programmet.

Bispedømmerådet inviterer og betaler for mat/opphold og for innholdet i samlingen. Reise må menighetsråd og fellesråd vurdere om de ønsker å dekke for sine, dette bli ikke dekket av bispedømmerådet.

Program og påmeldingsmulighet kommer senere i høst.

Vennlig hilsen

Jorunn Kraft Vistnes

stiftsdirektør Stavanger bispedømme

51846270 - 40404115

jv576@kirken.no

www.kirken.no/stavanger

DEN NORSKE KYRKJA

Stavanger bispedømme

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

Menighetsrådene
Innstillingsrådet
Søkerne
Bispedømmekontorene
Avisene

Dato: 30.09.2019

Vår ref: 19/02847-16

Deres ref:

Tilsetting prost i Tungenes prosti

Stavanger bispedømmeråd tilsatte i sitt møte Tomas Mjelde Røsbak
som prost i Tungenes prosti.

Den tilsette har skriftlig bekreftet at han tar imot stillingen.

Med vennlig hilsen

Jorunn Kraft Vistnes
stiftsdirektør

Solveig B. Andreassen
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Radetiketter	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Regnskap 2018
100 Kirkeadministrasjon	-7 543 686	-7 480 906	62 780	-10 508 224
10 Lønn og sosiale utgifter	2 001 813	1 926 932	-74 881	2 789 266
010 Fast lønn	1 441 015	1 409 183	-31 832	1 926 766
020 Vikarer	237	-	-237	392
030 Ekstrahjelp	23 664	22 500	-1 164	28 128
050 Annen lønn	854	7 500	6 646	16 143
080 Godtgjørelse folkevalgte	71 276	48 750	-22 526	144 799
090 Pensjonsinnskudd	216 317	201 000	-15 317	328 088
099 Arbeidsgiveravgift	248 450	237 999	-10 451	344 950
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	576 081	717 412	141 331	685 551
100 Kontormateriell	73 438	63 912	-9 526	82 960
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	11 508	26 250	14 742	6 748
120 Annet forbruksmateriell	14 941	30 000	15 059	33 318
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	35 270	47 250	11 980	56 862
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	23 128	26 250	3 122	9 697
150 Opplæring, kurs	5 630	7 500	1 870	71 558
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	5 808	11 250	5 442	15 096
165 Andre oppgavepl. godtgj.	-	-	-	4 000
170 Transport / drift egne transp.midler	1 505	7 500	5 995	5 298
180 Energi	26 386	22 500	-3 886	35 198
185 Forsikringer	45 529	60 000	14 471	28 572
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	224 428	270 000	45 572	208 418
200 Inventar og utstyr	-	56 250	56 250	11 892
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	29	-	-29	6 170
240 Serviceavtaler og reparasjoner	-	-	-	33 600
270 Konsulenttjenester	108 481	88 750	-19 731	76 164
13 Tjenester som erstatter egenproduksjon	-	-	-	561 482
390 Kalk. utg. komm. tjenesteyting	-	-	-	561 482
14 Overføringer	455 487	352 500	-102 987	551 191
429 Moms gen. komp.ordning	102 987	-	-102 987	88 191
430 Tilskudd til kommunen	352 500	352 500	-	463 000
490 Reserverte bev./avsetn.	-	-	-	-
15 Finansutg./Finansieringstrans.	529	-	-529	2 866
500 Renteutgifter	529	-	-529	33
590 Avskrivninger	-	-	-	2 833
16 Salgsinntekter	134	-3 750	-3 884	-12 289
610 Betaling fra deltakere	-	-3 750	-3 750	-8 421
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	134	-	-134	-3 868
17 Refusjoner	-102 987	-	102 987	-676 723
710 Sykelønnsrefusjon	-	-	-	-27 050
729 Momskomp. drift	-102 987	-	102 987	-88 191
790 Kalk. innt. komm. tjenesteyting	-	-	-	-561 482
18 Overføringer	-10 421 551	-10 444 000	-22 449	-14 352 000
800 Tilskudd fra staten	-136 051	-136 000	51	-
830 Tilskudd fra kommunen	-10 213 500	-10 213 500	-	-14 256 000
850 Tilskudd fra menighetsråd	-72 000	-94 500	-22 500	-96 000
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-53 192	-30 000	23 192	-57 568
900 Renteinntekter	-53 072	-30 000	23 072	-54 615
920 Mottatte avdrag på utlån, aksjelalg andeler mv.	-120	-	120	-120
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-2 833
200 Kirker	6 899 426	6 856 579	-42 847	10 028 333
10 Lønn og sosiale utgifter	5 502 653	5 512 329	9 676	7 860 461
010 Fast lønn	3 994 278	3 965 243	-29 035	5 533 204
020 Vikarer	46 857	37 500	-9 357	36 344
030 Ekstrahjelp	1 568	3 750	2 182	931
050 Annen lønn	4 103	86 920	82 817	25 384

Radetiketter	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Regnskap 2018
080 Godtgjørelse folkevalgte	232 822	160 000	-72 822	457 847
090 Pensjonsinnskudd	553 616	576 750	23 134	831 019
099 Arbeidsgiveravgift	669 409	682 166	12 757	975 732
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	2 205 732	2 103 250	-102 482	2 804 838
100 Kontormateriell	22 932	23 250	318	70 219
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	25 803	27 750	1 947	26 924
120 Annet forbruksmaterieil	99 327	77 250	-22 077	92 860
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	77 260	91 500	14 240	128 725
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	84 448	66 000	-18 448	81 934
150 Opplæring, kurs	26 311	37 500	11 189	97 457
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	25 088	36 000	10 912	42 692
165 Andre oppgavepl. godtgj.	31 246	11 250	-19 996	66 644
170 Transport / drift egne transp.midler	8 968	6 000	-2 968	4 223
180 Energi	401 026	476 250	75 224	625 342
185 Forsikringer	225 791	200 750	-25 041	229 134
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	141 405	167 250	25 845	104 058
200 Inventar og utstyr	124 601	82 500	-42 101	88 444
220 Leie/leasing/kjøp av maskiner	7 606	-	-7 606	2 315
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	499 668	410 000	-89 668	546 415
240 Serviceavtaler og reparasjoner	-	-	-	7 920
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	345 530	345 000	-530	476 155
270 Konsulentttjenester	58 722	45 000	-13 722	113 377
14 Overføringer	465 814	-	-465 814	607 623
429 Moms gen. komp.ordning	464 814	-	-464 814	561 623
450 Tilskudd/gaver til menighetsråd	-	-	-	46 000
470 Tilskudd/gaver til andre	1 000	-	-1 000	-
15 Finansutg./Finansieringstrans.	1 626	-	-1 626	2 379 076
500 Renteutgifter	1 626	-	-1 626	1
590 Avskrivninger	-	-	-	2 379 075
16 Salgsinntekter	-43 163	-34 000	9 163	-56 529
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-21 563	-10 000	11 563	-27 729
630 Husleieinntekter	-21 600	-24 000	-2 400	-28 800
17 Refusjoner	-580 524	-105 000	475 524	-548 387
710 Sykelønnsrefusjon	-115 710	-105 000	10 710	13 236
729 Momskomp. drift	-464 814	-	464 814	-561 623
18 Overføringer	-652 712	-620 000	32 712	-639 674
800 Tilskudd fra staten	-652 712	-620 000	32 712	-599 674
850 Tilskudd fra menighetsråd	-	-	-	-20 000
870 Tilskudd/gaver fra andre	-	-	-	-20 000
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-2 379 075
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-2 379 075
300 Kirkegårder	176 752	236 681	59 929	345 023
10 Lønn og sosiale utgifter	29 093	47 931	18 838	81 170
010 Fast lønn	12 078	36 170	24 092	62 711
030 Ekstrahjelp	13 350	-	-13 350	5 377
050 Annen lønn	54	-	-54	184
090 Pensjonsinnskudd	16	5 250	5 234	2 867
099 Arbeidsgiveravgift	3 595	6 511	2 916	10 031
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	165 459	188 750	23 291	282 393
100 Kontormateriell	-	-	-	46
120 Annet forbruksmaterieil	116 600	150 000	33 400	217 300
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	-	-	-	621
140 Annonse, reklame, infor, representasjon	-	3 750	3 750	6 151
150 Opplæring, kurs	2 495	-	-2 495	-
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	315	-	-315	1 071
165 Andre oppgavepl. godtgj.	-	-	-	2 000

Radetiketter	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Regnskap 2018
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	40 697	35 000	-5 697	39 633
200 Inventar og utstyr	-	-	-	3 666
230 Vedlikehold, byggetjenester nybygg	152	-	-152	1 905
270 Konsulenttjenester	5 200	-	-5 200	10 000
13 Tjenester som erstatter egenproduksjon	-	-	-	111 890
370 Kjøp fra private	-	-	-	111 890
14 Overføringer	10 432	-	-10 432	13 840
429 Moms gen. komp.ordning	10 432	-	-10 432	13 840
15 Finansutg./Finansieringstrans.	-	-	-	976 767
590 Avskrivninger	-	-	-	976 767
16 Salgsinntekter	-17 800	-	17 800	-130 430
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-9 000	-	9 000	-18 550
630 Husleieinntekter	-8 800	-	8 800	-8 800
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-	-	-	-103 080
17 Refusjoner	-10 432	-	10 432	-13 840
729 Momskomp. drift	-10 432	-	10 432	-13 840
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-976 767
990 Motpost avskrivninger	-	-	-	-976 767
450 Sola menighetsblad	198 483	189 981	-8 502	87 724
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	218 575	189 981	-28 594	282 676
100 Kontormateriell	179 240	146 652	-32 588	218 176
130 Post, bank, telefoni, datalinjer	39 276	43 329	4 053	64 382
195 Avgifter, gebyrer, lisenser mv.	59	-	-59	118
14 Overføringer	21 402	-	-21 402	32 520
429 Moms gen. komp.ordning	21 402	-	-21 402	32 520
16 Salgsinntekter	-9 049	-	9 049	-159 009
610 Betaling fra deltakere	-5 048	-	5 048	-97 561
650 Avg.pl. salg av varer/tjenester	-4 001	-	4 001	-61 448
17 Refusjoner	-21 402	-	21 402	-32 520
729 Momskomp. drift	-21 402	-	21 402	-32 520
18 Overføringer	-10 983	-	10 983	-35 414
860 Offer/innsamlet til egen virksomhet	-10 983	-	10 983	-35 414
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-60	-	60	-529
900 Renteinntekter	-60	-	60	-529
460 Vielser Ruinkirken	-81 900	-57 319	24 581	63 318
10 Lønn og sosiale utgifter	-	10 181	10 181	-
020 Vikarer	-	3 617	3 617	-
030 Ekstrahjelp	-	3 617	3 617	-
090 Pensjonsinnskudd	-	1 500	1 500	-
099 Arbeidsgiveravgift	-	1 447	1 447	-
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	5 100	7 500	2 400	73 430
100 Kontormateriell	-	-	-	31 402
150 Opplæring, kurs	-	-	-	14 196
165 Andre oppgavepl. godtgj.	2 000	-	-2 000	-
170 Transport / drift egne transp.midler	-	-	-	15 139
200 Inventar og utstyr	-	-	-	12 693
260 Renhold-, vaskeri- og vaktmestertjenester	-	7 500	7 500	-
270 Konsulenttjenester	3 100	-	-3 100	-
14 Overføringer	1 000	-	-1 000	103 909
429 Moms gen. komp.ordning	-	-	-	4 021
465 Overføringer av ofringer	-	-	-	99 888
470 Tilskudd/gaver til andre	1 000	-	-1 000	-
16 Salgsinntekter	-88 000	-75 000	13 000	-110 000
620 Salg av varer/tjenester avg.fritt	-88 000	-75 000	13 000	-110 000
17 Refusjoner	-	-	-	-4 021
729 Momskomp. drift	-	-	-	-4 021

Radetiketter	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik	Regnskap 2018
470 Kirkens sykevakt	74 057	90 356	16 299	138 682
10 Lønn og sosiale utgifter	73 573	90 356	16 783	137 527
010 Fast lønn	45 340	40 042	-5 298	82 600
020 Vikarer	-	-	-	5 600
030 Ekstrahjelp	11 624	28 936	17 312	15 714
050 Annen lønn	850	3 000	2 150	5 138
090 Pensjonsinnskudd	6 667	8 250	1 583	11 480
099 Arbeidsgiveravgift	9 092	10 128	1 036	16 995
11-12 Varer/tj. som inngår i tjenesteprod.	2 504	3 750	1 246	5 535
110 Aktivitetsrel.forbr.matr./utstyr/tjenester	-	-	-	761
160 Godtgj. for reiser, diett, bil mv.	2 464	3 750	1 286	4 774
170 Transport / drift egne transp.midler	40	-	-40	-
16 Salgsinntekter	-2 020	-3 750	-1 730	-4 380
610 Betaling fra deltakere	-2 020	-3 750	-1 730	-4 380
999 Finansieringstransaksjoner	-	-	-	-154 859
15 Finansutg./Finansieringstrans.	-	-	-	178 251
540 Avsetn. til ubundne fond	-	-	-	99 677
550 Avsetn. til bundne fond	-	-	-	15 739
570 Overf. til inv.regnskapet	-	-	-	62 835
19 Finansinnt./Finansieringstrans.	-	-	-	-333 110
930 Disp. tidl. års netto driftsres.	-	-	-	-215 235
940 Bruk av ubundne fond	-	-	-	-99 888
950 Bruk av bundne fond	-	-	-	-17 987
980 Regnskapsmessig underskudd	-	-	-	-
Totalsum	-276 868	-164 628	112 240	-3

Budsjettrapport for vedlikehold Sola kirkelige fellesråd, oktober 2019.

Til nå i år er det benyttet kr. 500 000,- til vedlikehold av kirkene.

Vi har i løpet av året jobbet med å lage en god vedlikeholdsplan for kirkene i Sola. Gjennom dette arbeidet har det blitt synliggjort at kirkene er komplekse bygg som trenger ettersyn og gode driftsrutiner for å fungere som de skal.

Felles for alle kirkene er at det er en god del løpende serviceavtaler som legger beslag på betydelige deler av vedlikeholdsmidlene. Disse vedlikeholdsavtalene er knyttet til ventilasjon, svakstrøm, kirkeklokker og oppvarming. Kostnader knyttet til alarmoverføring, alarmselskap og utrykninger er ikke med i denne oversikten.

På det nåværende tidspunkt har ikke Sola kirkelige fellesråd tegnet noen avtale om ettersyn av de elektriske sterkstrømsanleggene (230V) i kirkene. Dersom vi (menighetene eller fellesrådet) får tilsyn fra DLE (Det lokale EL-tilsyn) kan de pålegge oss å tegne slike vedlikeholdsavtaler også.

Her er en oversikt over de løpende kostandene for drift, basert på nåværende avtaler:

Kirke	Løpende vedlikeholdsavtaler
Ræge kirke	33 500,-
Sola kirke (<i>Mangler avtale for ventilasjon</i>)	8 400,-
Sola kirkegård – Seremonibygge	10 000,-
Sørnes kirke	36 200,-
Tananger kirke	44 500,-
Tananger kapell	7 400,-
Totalt	140 000,-

Vedlikeholdsmidlene og bruken av disse følges opp i tett samarbeid mellom kirkevergeadministrasjonen og driftsleder som følger opp mye av vedlikeholdsarbeidet.

Det meste av vedlikeholdet blir målrettet inn mot behovene til den enkelte kirke. Men på grunn av en del feilmeldinger på alarmsenderne som overfører til brannvesenet og alarmselskapet, måtte vi oppgradere alarmsenderne på alle byggene våre. Dette kostet ca. kr. 30 000,- men har ført til langt mindre feilalarmer.

Av større vedlikehold som er blitt utført i år vil vi trekke frem oppgradering av varmeanleggene i Tananger og Sørnes. Her har det blitt montert opp magnetittutskillere som hindrer at rørene i varmeanleggene gror igjen. I forbindelse med dette arbeidet ble det også oppdaget at hovedpumpen på varmeanlegget i Tananger ikke fungerte slik den skulle, og etter feilsøking ble det konstatert at pumpa måtte skiftes. De totale kostnadene for dette vedlikeholdet av varmeanleggene ble på kr. 87 000,-.

I Tananger var det lyn-nedslag ikke langt fra kirka som førte til skader på noe av utstyret i kirka. Dette har ført til en del merkostnader på grunn av skade på elektronikk; kortleser for adgangskontroll, prosjektorstyring, lys og mikrobrytere i dørlåsene. Kostnadene til dette er på om lag kr. 35 000,-. I tillegg var det hærverk på kirka på forsommeren der et vindu ble knust, noe som kostet oss kr. 13 000,-. Lynnedslaget og hærverket har dermed påført oss kr. 48 000,- i uforutsette vedlikeholdsutgifter i Tananger.

I Ræge har kirken blitt spylt, noe som ble billigere enn forutsatt. Jobben ble gjort av driftsleder og en frivillig, og vi klarte å få til kirkevasken for kr. 12 000,-. Inne på kirketorget har det blitt malt fikset opp litt med maling og panel på slitasjeflater langs veggene. Med god maleinnsats fra frivillige fikk vi til dette for kr. 18 000,-.

På Tananger kapell har det vært nødvendig med noen akutte vedlikeholdstiltak for å sikre bygget i påvente av beslutning om fremtidig forvaltning av bygget. Taket har hatt flere løse taksteiner, disse har blitt lagt på plass og festet. Det har også vært skader på takrenne som måtte utbedres. Kledningen på kapellet har store råteskader, og for å prøve bremse utviklingen av disse har kledningen på tårnet og sakristiet blitt skrap og malt. Disse vedlikeholdskostnadene har beløpt seg til kr. 13 500,-

I Sola kirke har det vært stort behov for maling/oljing av treverket. Teakvinduene som er fra kirken var ny hadde store skader i overflatebehandlingen. Det var behov for både innvendig og utvendig behandling av disse vinduene. Det viste seg at det ville bli for dyrt å behandle vinduene på begge sider, og det ble derfor valgt å behandle dem bare utvendig. Kledningen på våpenhuset var også sterkt råteskadet og måtte skiftes. Resten av treverket på kirka og da særlig menighetssalen hadde behov for maling. Totalt kom dette på om lag kr. 85 000,-

I Sørnes kirke har det vært noe mangelfulle rømningsveier og manglende lukking av dører i brannskiller. I tillegg har låskassene vært veldig slitte. Vedlikeholdet av dørene er ikke ferdig, men har kommet godt i gang. Totalt beløper disse kostnadene i Sørnes seg til kr. 27 000,-.

Av øvrig vedlikehold som ennå ikke er bokført eller gjennomført, vil vi nevne følgende:

- 3.partskontroll gassvarmeanlegg Ræge og Sørnes.
  - Service orgel Sørnes
  - Service varmepumpe Sørnes og Sola
  - Service svakstrøm alle kirker
  - Service varmeanlegg Ræge, Sola og Tananger
  - Dører seremonirom
  - Vindu i koret Sola
  - Energirådgiver Tananger
-

Kommune	Styre, råd, utvalg mv.	Møtested	Møtedato
Sola	Tananger menighetsråds arbeidsutvalg	Tananger Kirke	11.09.2019

Tilstede på møtet

Medlemmer (angi ev. hvem som er fraværende)	Gro Mæland Myklebust Mariann Hellestø Just Salvesen
Andre	Randi Lundberg Tveit, daglig leder/sekretær

Behandlede saker

Sak nr./år
2- 3 / 19

Utdrag av møtebok: AU Sak 2 - 19**Underskrifter**

Vi bekrefter med våre underskrifter at møtebokens blader, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet

Sign.	Utskrift også sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg mv.	Møtested	Møtedato
Sola	Tananger menighetsråds arbeidsutvalg	Tananger Kirke	11.09.2019

AU SAK 2/ 19   Reparasjon av flygel Tananger kirke

Flygelet i Tananger kirke, Yamaha C7, er et svært flott og kostbart instrument. Det er i bruk hver søndag, ved konserter og arrangementer i kirken. Dessverre har instrumentet de siste årene tapt seg, og tiden er inne for en mer omfattende reparasjon ved at hamrene må byttes ut. Organist Arfon Owen gir her en vurdering og begrunnelser for at reparasjonen er påkrevd. (Vedlegg 1)
Pianoforum ved Jan Inge Almås har vurdert instrumentet og gir her en pris på reparasjon. (Vedlegg 2)

Yamaha C7 repairs and maintenance. (Vedlegg 1)

The Yamaha C7 Grand Piano is one of the best instruments of its kind. We are very fortunate to have such an instrument in Tananger Menighet, and those who see and play it say what a wonderful instrument it is.

With having such a prestige instrument at our disposal, and as we have invested a lot of money in its initial purchase, I believe it fundamental that we keep the instrument in good order, so it can continue to sound like the premier instrument it is.

We get a lot of use out of the Yamaha C7 in Tananger, both in church services and concerts, and as such, the mechanics in the instrument are subject to regular “wear and tear”.

Recently I discovered the piano had started sound very hard. This is not characteristic of a Yamaha Grand piano. As a Yamaha artist myself, I know these instruments very well, so I knew the sound it was creating was not “normal” of this instrument.

I invited two highly respected piano technicians to look at the instrument, and they both told me what I thought was the problem, that the hammers in the instrument had become hard, and needed replacing.

This is a normal thing to happen to pianos that are used regularly.

Whilst the piano is still playable, I do not feel we are getting the full benefit of having such a fantastic instrument, due to the sound not being as good as it could be.

IF we want to continue to enjoy the full benefits of this instrument, and if we continue to hold concerts here in the church, the instrument needs to provide the best possible sound, which this fine instrument is capable of making.

Arfon Owen

Sign.	Utskrift også sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg mv.	Møtested	Møtedato
Sola	Tananger menighetsråds arbeidsutvalg	Tananger Kirke	11.09.2019

Nye hamrer på Yamaha C7 # 59922199-tilbud ombytte (Vedlegg 2)

Jan Inge Almås, Almås Pianoforum:

Jeg har fått pris på hamrer, pålimt stilk med kapsler, fra Erik Sæther i dag. Jeg regner fire hele dager + nødvendig "etterslep" hvis det trengs, og regner kr. 44.000,- på hele jobben. Bilutgifter vil utgjøre kr. 720,- Samlet vil jobben beløpe seg til kr. 44.720,- inkludert bilutgifter. Moms er inkludert.

Dette innebærer i detaljer:

Ombytting hamrera/overdeler;

Justering hammerskjening (running); forintonering; hammersliping; Innretting underdeler; Generell mekanikkregulering til standard første omgang.

Hovedintonering:

Ny regulering, hvilket innebærer utløsning, avnikk (let off and drop); hammerdistanse (blow distance), ettertrykk (aftertouch); posisjon spillere (jacks)-vertikalt og horisontalt: repetisjonsfjører;

Justering klaviatur 10 mm spilledybde (by aftertouch/blow distance); Justering fanging (hammerstop);

Demperregulering:

Halvgang og pedalløft:

Dette har kanskje aldri noen gang vært utført siden flygelet var nytt, så det vil være nødvendig uansett.

Flygelet stemmes etter ønsket tonehøyde (pitch).

Mekanikken etterteites.

Pedaler justeres.

Detaljert rapport vil legges ved fakturaen.

e-post 12. juni 2019

Jan Inge Almås, Almås Pianoforum

Tronesgeilen 7, 4317 Sandnes, tlf 907 78 681

Vedtak:

På bakgrunn av organist Arfon Owens og Jan Inge Almås sine vurderinger av flygelet i Tananger kirke, ber vi Sola Kirkelige Fellersåd om å iverksette reparasjon av flygelet i så snart som mulig.

Sign.	Utskrift også sendt til

Trygve Torgersen

Fra: Randi Lundberg Tveit
Sendt: 23. september 2019 15:14
Til: Trygve Torgersen
Kopi: Kai Rune Byberg
Emne: Sak til Fellesrådet: Reparasjon av flygel i Tananger kirke
Vedlegg: AU Referat 11.09.2019 Sak 2 - 19.doc

Hei!

Menighetsrådets arbeidsutvalg i Tananger oversender denne saken til Sola kirkelige fellesråd:
Reparasjon av flygel i Tananger kirke.

Det er behov for en omfattende reparasjon av flygelet i Tananger kirke.
Organist Arfon Owen gir her en begrunnelse for nødvendigheten av reparasjonen .
Han har innhentet pris på arbeidet.

Jeg sender her AU sin behandling av saken, utdrag av møtebok 11. september 2019.

Vi håper fellesrådet vil behandle saken snarest mulig og at den får et positivt utfall!

For arbeidsutvalget i Tananger menighetsråd;

Hilsen
Randi Lundberg Tveit
Daglig leder
Tananger menighet
Telefon: 971 47 133

DELEGASJONSREGLEMENT FOR SOLA KIRKELIGE FELLESRÅD

Delegasjon av myndighet fra Sola kirkelige fellesråd til rådets daglige leder.

§ 1 Bakgrunn og mandat

1.1 Delegasjon av myndighet til fellesrådets daglige leder, heretter kalt kirkevergen, skjer i hhold av kirkelovens § 13, 14 og Regler for formene for menighetsråds og fellesråds virksomhet § 10 2. ledd.

§ 2 Generelt om utøving av delegert myndighet

2.1 Sola kirkelige fellesråd gir kirkevergen myndighet til å utøve daglig forvaltning og ledelse av fellesrådets virksomhet i samsvar med vedtatte planer og budsjett. Dette innebærer at kirkevergen blir gitt fullmakt til å ta løpende administrative avgjørelser i saker som ikke er av prinsipiell art.

2.2 Prinsipp saker og saker som er særlig viktige skal alltid legges fram for fellesrådet for behandling og vedtak. Dersom alle parter er enige om at saken bør avgjøres før fellesrådet kan samles i formelt møte kan kirkevergen i samarbeid med leder i kirkelig fellesråd ta avgjørelse i slike saker.

Slike saker skal i tilfelle alltid orienteres om på første møte i fellesrådet.

2.3 All utøvelse av myndighet skjer på Sola kirkelige fellesråds vegne og ansvar, og skal forvaltes i samsvar med lover, regler og retningslinjer som er gitt av fellesrådet

2.4 Delegert myndighet kan til enhver tid trekkes tilbake og delegerende organ kan selv ta avgjørelse i saken. Delegerende organ kan overprøve og omgjøre underordnede organs vedtak innenfor rammen av forvaltningsloven § 35.

2.5 Myndighet som er delegert til kirkevergen, kan denne delegere videre så langt det er lovlig adgang til det og ikke annet er vedtatt. Er kirkevergen inhabil etter forvaltningslovens § 6, skal kirkevergens myndighet utøves av leder av fellesrådet.

2.6 Kirkevergen skal utøve sitt delegerte ansvar innenfor retningslinjene som overordnede instanser har satt for økonomiforvaltningen og virksomheten ellers. Det er kirkevergens ansvar at vedtak er gjort med bakgrunn i rett hjemmel.

2.7 Kirkevergen er daglig ansvarshavende og utøver av den myndighet som er tillagt fellesrådet etter Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd – gravferdsloven samt forskrift for gravferdsloven og lokale kirkegårdsvedtekter. Enkeltvedtak som kirkevergen har gjort kan påklages til fellesrådet.

- 2.8 Kirkevergen fører nødvendig dialog med prost og geistlig ledelse i soknene i prostiet når saker som vedkommer disse sitt tilsynsansvar blir drøftet i fellesrådets forvaltning.
- 2.9 Arbeidsvalget (AU) (kirkeverge, leder og nestleder i hhv. fellesrådet og administrasjonsutvalget) gis nødvendig sommerfullmakt til å avgjøre eventuelle saker som haster og som har en slik karakter at behandlingen ikke kan vente til over ordinær sommertid. Nødvendige vedtak gjort av AU i perioden legges frem i første møte etter ferien for orientering og evt. endelig godkjenning.

§ 3 Økonomiforvaltningen

- 3.1 Kirkevergen har anvisningsmyndighet for de midlene som er stilt til disposisjon for fellesrådet etter budsjettvedtak.
- 3.2 Kirkevergen har i løpet av budsjettåret fullmakt til å gjøre justeringer av fellesrådets budsjett innefor disse rammene:
- A: Disponere ekstratildelinger som følge av lønnsjusteringer
  - B: Disponere merinntekter som følge av f.eks inntekter ved salg og gaver, sykepengerefusjon ifm. omsorgspermisjoner og sykefravær samt arbeidsmarkedstiltak.
  - C: Gjøre omposteringer som følge av vakanser
  - D: Gjøre omposteringer på inntil kr 100.000,-
  - E: Disponere ubenyttede midler mot slutten av budsjettåret
- 3.3 Kirkevergen avgjør spørsmål knyttet til økonomiforvaltningen i samsvar med fastsatte regler og retningslinjer.

§ 4 Personalforvaltningen

- 4.1 Kirkevergen er til daglig arbeidsgiverrepresentant etter Hovedavtalen.
- 4.2 Kirkevergen gir permisjoner i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.
- 4.3 Kirkevergen tilsetter vikarer i samsvar med virksomhetens gjeldende regelverk.
- 4.4 Permisjoner som gjelder kirkevergen delegeres til leder og nestleder i fellesrådet.

- 4.5 Kirkevergen kunngjør ledige stillinger i den lønnsramme eller i det lønns spennet som gjelder for vedkommende stilling.
- 4.6 Tilsetninger blir foretatt av administrasjonsutvalget etter innstilling fra kirkevergen.

§ 5 Lønns – og forhandlingsutvalget

- 5.1 Lønns – og forhandlingsutvalget delegeres følgende avgjørelsesmyndighet:
- a. Avtaler og protokoller fra sentrale og lokale forhandlinger/drøftinger.
  - b. Endrede lønsplasseringer i eksisterende stillingshjemler innenfor Hovedtariffavtalens rammer og fellesrådets lønnspolitiske retningslinjer.
  - c. Fastsettelse lønn for de av menighetens opprettede stillinger.
  - d. Andre saker som framlegges for utvalget til avgjørelse av overordnet politisk organ eller kirkevergen.

§ 6 Fortolkning

Dersom det er berettiget grunn til tvil om en sak kan behandles administrativt med hjemmel i delegasjonsreglementet, blir saken lagt fram for fellesrådet.

§ 7 Innføring og endringer av reglementet

Dette reglementet trer i kraft 01.09.2011 og opphever samtidig tidligere utgaver. Endringer av reglementet kan bare gjøres av Sola kirkelige fellestråd.

Ny § 5 Lønns – og forhandlingsutvalget fastsatt 23.11.11 under sak 09/2012.

Folkevalgtes arbeidskår

De som er valgt som medlemmer i menighetsråd og fellesråd har verv i et offentlig organ med møte- og stemmeplikt.

Dette rundskrivet omhandler økonomiske vilkår for slike tillitsverv

Kirkelovens § 30 inneholder bestemmelser om møte og stemmeplikt i menighetsråd og kirkelig fellesråd:

Den som er valgt som medlem av et lovbestemt kirkelig organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall. Arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i lovbestemt kirkelig organ eller utvalg oppnevnt av slikt organ.

Bestemmelsen svarer i hovedsak til bestemmelsen i kommunelovens § 40 nr 1, jfr også Arbeidsmiljøloven § 33 C og Hovedtariffavtalen kapittel 1, § 14.

Kommuneloven inneholder videre i §§ 41 og 42 bestemmelser om dekning av utgifter, økonomisk tap og arbeidsgodtgjøring (møtegodtgjøring). Tilsvarende bestemmelser finnes ikke i kirkeloven. Under behandling av kirkeloven i Stortinget i 1996 uttalte et flertall i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen følgende (Innst. O. nr 46 (1995-96)):

Ein er kjent med at mange tillitsvalde gjer ein stor innsats i kyrkja. Utan denne innsatsen ville mykje av verksemda i kyrkja liggje nede. Som andre demokratiske organisasjonar krev òg den norske folke-kyrkje-modellen at tillitsvalde får arbeids-tilhøve som gjer det mogleg å gjera eit godt arbeid. Fleirtalet meiner dette òg må gjelde økonomisk godtgjersle for arbeidet.

KA mener det er lite tvil om at de som er valgt til verv i menighetsråd og kirkelig fellesråd må ha krav på dekning av utgifter

og økonomisk tap slik dette framkommer av kommunelovens § 41. Det betyr at:

1. Den som har et verv i menighetsråd og kirkelig fellesråd har krav på skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring i forbindelse med vervet etter nærmere regler fastsatt av fellesrådet selv.
2. Tap av arbeidsinntekt og andre påførte utgifter i forbindelse med vervet erstattes opp til et visst beløp pr. dag fastsatt av fellesrådet selv. Det fastsettes ulike satser for legitimerede og ulegitimerede tap.
3. Når det gjelder møtegodtgjøring må fellesrådet vurdere om dette bør innføres for medlemmer av menighetsråd og fellesråd.

Godtgjøringene ovenfor, pkt 1 og 2 bør fastsettes i samsvar med de bestemmelser som gjelder i kommunen. Når det gjelder dekning av utgifter og økonomisk tap for tillitsvalgte, er dette en kommunal utgiftsforpliktelse etter Kirkelovens § 15, 1. ledd, bokstav d).

Når det gjelder møtegodtgjøring eller arbeidsgodtgjøring, pkt 3 ovenfor, er dette forhold som må drøftes med kommunen. Dette kan ikke på samme måte som rene utgifter og økonomisk tap ses på som en klar kommunal utgiftsforpliktelse.

Møtegodtgjøring fastsettes gjerne i % av kirkevergens eller daglig leders lønn. Alternativt kan fellesrådet fastsette et eget regulativ.

Fellesrådet må vedta eget reglement for folkevalgtes arbeidskår.

Nedenfor følger forslag til slikt reglement.

REGLEMENT FOR FOLKEVALGTES ARBEIDSVILKÅR (eksempel)

1. REFUSJON FOR TAPT ARBEIDSFORTJENESTE

- 1.1 Ulegitimerte krav om refusjon for tapt arbeidsfortjeneste fra selvstendig næringsdrivende, hjemmeverende og andre uten lønnsinntekt utbetales med kr ____ pr dag inkl. feriepenger. For kortere tid refunderes kr ____ pr. time. For legitimerte krav settes maksimumsbeløpet til det dobbelte av det til enhver tid gjeldende maksimumsbeløp for ulegitimerte krav dvs. kr ____ pr. dag.
- 1.2 Lønnsinntakere som blir trukket i lønn, får refundert det faktiske tap, inklusive feriepenger. Det kan inngås avtale med arbeidsgiver om at oppgjør skjer mellom den enkelte arbeidsgiver og kirkelig fellesråd. Regning sendes kvartalsvis og må være attestert av den regningen gjelder for.
- 1.3 Utgifter til eventuell stedfortreder, pass av barn, syke, eldre og funksjonshemmede mv. likestilles med tap av arbeidsfortjeneste.
- 1.4 Kirkelig tillitsvalgte som på kirkelig fellesråds anmodning deltar i møter og kurs skal ha refusjon for evt. tapt arbeidsfortjeneste.
- 1.5 Ved beregning av tid før og etter møter skal det tas hensyn til arbeidets art og forhold til stedfortreder.

2. SKYSS-, KOST- OG OVERNATTINGSUTGIFTER

- 2.1 Tillitsvalgte har rett til å få dekket skyss-, kost-, og overnattingsutgifter etter gjeldende regulativ.

3. FAST GODTGJØRING – MØTEGODTGJØRING

- 3.1 Leder av menighetsråd/kirkelig fellesråd får en fast årlig godtgjøring tilsvarende ____ % av kirkevergens lønn. Det utbetales ingen møtegodtgjøring i tillegg til den faste godtgjøringen for møter i rådet.
- 3.2 Møtegodtgjøring for møter i menighetsråd, kirkelig fellesråd, kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg gis uansett møtets varighet etter følgende sats: 0, ____ % av kirkevergens lønn. For leder av kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg etter følgende sats: 0, ____ % av kirkevergens lønn. Har lederen forfall, får fungerende leder godtgjøringen. Når nevnte råd/utvalg foretar befaringer regnes dette som møter.
- 3.3 Møtegodtgjørelse utbetales i tillegg til refusjon for tapt arbeidsfortjeneste eller erstatning til nødvendig stedfortreder.

4. AVGJØRELSESMYNDIGHET/ UTBETALING

- 4.1 Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår vedtas av kirkelig fellesråd.
- 4.2 Kirkevergen utbetaler godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste, skyss-, kost- og overnattingsutgifter og møtegodtgjøring etter ovennevnte bestemmelser.
- 4.3 Godtgjøringene utbetales kvartalsvis/ halvårsvis.

5. REGLEMENTETS GYLDIGHETSOMRÅDE

- 5.1 Reglementet gjelder for menighetsråd og kirkelig fellesråd, for fellesrådets arbeidsutvalg, kirkelig administrasjonsutvalg og forhandlingsutvalg.

6. IKRAFTTREDELSE

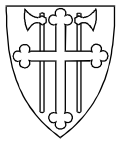
- 6.1 Reglementet trer i kraft fra ____.

Frank Grimstad
direktør

GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023

1.1 Leder i fellesrådet

- Leder får en godtgjørelse på 6000 kr. pr. år som en fast godtgjørelse. I tillegg får han/hun utbetalt godtgjørelse pr. møte i samsvar med punkt 1.4 nedenfor

1.2 Leder i menighetsrådet

- Leder i menighetsrådet får 3000 kr pr. år som en fast godtgjørelse.

1.3 Leder i administrasjonsutvalget

- Leder i administrasjonsutvalget får en godtgjørelse på kr. 600 pr. møte

1.4 Medlemmer i fellesrådet

- Valgte medlemmer i fellesrådet får 500 kr. pr. møte

1.5 Medlemmer i administrasjonsutvalget

- Valgte medlemmer får 300 kr. pr. møte
- Arbeidstakerrepresentanter får vanlig kompensasjon når møtet blir avholdt utenom vanlig kontortid. Ellers ingen godtgjørelse

1.6 Medlemmer i forhandlingsutvalg

- Valgte medlemmer i forhandlingsutvalget får 300 kr pr. møte.

2. Tapte arbeidsfortjeneste

- Arbeidstakere som blir trukket i lønn av arbeidsgiveren sin får dekket sitt reelle tap etter nærmere oppgave og attestasjon, men maksimalt 2500 kr pr. dag
- Selvstendig næringsdrivende får dekket det tap som en mener oppstår når en utfører offentlige verv. Erstatninga gis med 150 kr timen, maks 1500 pr. dag. Erstatningen omfatter den vanlige arbeidstiden for den det gjelder. Barnepass får en også godtgjort for etter dette punktet.
- Selvstendig næringsdrivende som må nytte innleid hjelp, får dette erstattet etter regning, men maks 3000 kr dag.

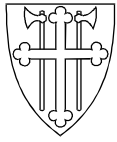
3. Reiseutgifter

- Reiseutgifter dekkes for kjøring til og fra bopel til stedet hvor rådsmøtene blir avholdt. Avstanden skal være mer enn 2 km.

4. Andre forutsetninger

- Godtgjørelse for møte betales ut bare for møte der det foreligger innkalling, og godtgjørelse blir utbetalt ca 15. juni og ca 15. desember hvert år.
- Det blir ikke betalt ut godtgjørelse for deltakelse på kurs og konferanser uten møteplikt
- Når medlem av et kirkelig råd blir oppnevnt til å delta på kurs, skal spørsmålet om dekning av tapte arbeidsfortjeneste avklares samtidig.

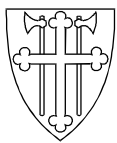

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

- Alle godtgjørelser som er omfattet av gjeldende «GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023» blir innberettet til skattemyndighetene etter det til enhver tid gjeldende regelverk.
- Frist for innlevering av krav når det gjelder reiser og tapt arbeidsfortjeneste blir satt til 15. juni for første halvår og 10. desember for andre halvår. Administrasjonen utbetaler fast godtgjørelse for møter etter møteboken.

(Vedtatt i Sola kirkelige fellesråd XX.XX.2019)

GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023

1.1 Leder i fellesrådet

- Leder får en godtgjørelse på XXXX kr. pr. år som en fast godtgjørelse. I tillegg får han/hun utbetalt godtgjørelse pr. møte i samsvar med punkt 1.4 nedenfor

1.2 Leder i menighetsrådet

- Leder i menighetsrådet får XXXX kr pr. år som en fast godtgjørelse.

1.3 Leder i administrasjonsutvalget

- Leder i administrasjonsutvalget får en godtgjørelse på kr. 600 pr. møte

1.4 Medlemmer i fellesrådet

- Valgte medlemmer i fellesrådet får XXX kr. pr. møte

1.5 Medlemmer i administrasjonsutvalget

- Valgte medlemmer får XXX kr. pr. møte
- Arbeidstakerrepresentanter får vanlig kompensasjon når møtet blir avholdt utenom vanlig kontortid. Ellers ingen godtgjørelse

1.6 Medlemmer i forhandlingsutvalg

- Valgte medlemmer i forhandlingsutvalget får XXX kr pr. møte.

2. Tapte arbeidsfortjeneste

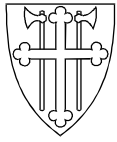
- Arbeidstakere som blir trukket i lønn av arbeidsgiveren sin får dekket sitt reelle tap etter nærmere oppgave og attestasjon, men maksimalt 2500 kr pr. dag
- Selvstendig næringsdrivende får dekket det tap som en mener oppstår når en utfører offentlige verv. Erstatninga gis med 150 kr timen, maks 1500 pr. dag. Erstatningen omfatter den vanlige arbeidstiden for den det gjelder. Barnepass får en også godtgjort for etter dette punktet.
- Selvstendig næringsdrivende som må nytte innleid hjelp, får dette erstattet etter regning, men maks 3000 kr dag.

3. Reiseutgifter

- Reiseutgifter dekkes for kjøring til og fra bopel til stedet hvor rådsmøtene blir avholdt. Avstanden skal være mer enn 2 km.

4. Andre forutsetninger

- Godtgjørelse for møte betales ut bare for møte der det foreligger innkalling, og godtgjørelse blir utbetalt ca 15. juni og ca 15. desember hvert år.
- Det blir ikke betalt ut godtgjørelse for deltakelse på kurs og konferanser uten møteplikt
- Når medlem av et kirkelig råd blir oppnevnt til å delta på kurs, skal spørsmålet om dekning av tapte arbeidsfortjeneste avklares samtidig.

DEN NORSKE KIRKE

Sola kirkelige fellesråd

- Alle godtgjørelser som er omfattet av gjeldende «GODTGJØRELSE FOR ARBEID I KIRKELIGE RÅD 2019-2023» blir innberettet til skattemyndighetene etter det til enhver tid gjeldende regelverk.
- Frist for innlevering av krav når det gjelder reiser og tapt arbeidsfortjeneste blir satt til 15. juni for første halvår og 20. november for andre halvår. Administrasjonen utbetaler fast godtgjørelse for møter etter møteboken.

(Vedtatt i Sola kirkelige fellesråd 06.11.2019)

FR-sak 53/16 Plan for fellesrådets ressurs – og stillingsutvalg sitt arbeid 2017 - 2018

TIDLIGERE BEHANDLING - SAKSHISTORIKK

FR-sak 43/2001: Evaluering av stillingene i Sola kirkelig fellesråd

FR-sak 72/2002: Organisasjonsutvalgets rapport – forslag til organisering

FR-sak 60/2004: Fordeling av ressurser / stillinger til menighetene

FR-sak 08/2007: stillingsfordeling i menighetene med henv. til FR-sak 36/2004 Årsmelding 2003

FR-sak 14/2007: Stillingsfordeling i menighetene – jfr. FR-sak 08/2007

FR-sak 38/2009: Forslag til organisering av fellesrådets administrative tjenester – kirkelig servicetorg (pkt. e).

FR-sak 33/2011 Ressurs- og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøftning

FR-sak 42/2013 Oppfølging av sak vedr *Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd (FR sak 33/2011)*

FR-sak 26/2015: Oppfølging: Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

SAKSFORELEGG

Sola kirkelige fellesråd behandlet oppfølgingssak vedr ressurs – og stillingsfordeling sist gang i sitt møte 14.10.15 under sak 26/2015, og gjorde følgende vedtak:

a. Sola kirkelige fellesråd anser arbeidet med ressurs – og stillingsfordeling som svært viktig i årene som kommer og vedtar at dette videreføres så fort som mulig i det nye fellesrådet. Det påpekes videre viktigheten av at fellesrådets representanter og administrasjonen arbeider tett sammen med menighetene v/daglige lederne og MR-lederne i dette arbeidet.

b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen legge til rette for at den avtroppende arbeidsgruppen vedr ressurs – og stillingsfordeling (FR-sak 42/2013) møter nytt ressursutvalg når det er oppnevnt for overlevering av status, vurderinger og anbefalinger for det videre arbeidet.

UTVALGETS ARBEID I 2016

Stillings – og ressursutvalget fra fellesrådets forrige valgperiode møtte det nye utvalget (Karim Saffaran, Petter Rønnevik og kirkevergens stab) i møte 13.04.16 for overlevering av status på utvalgets arbeid i forrige periode, vurderinger av fellesrådets nåværende ressursituasjon samt innspill og anbefalinger for det videre arbeidet i utvalget, med følgende sakliste:

1. Status på arbeidet tom 2015
2. Hvilke vurderinger prioriteres i 2016 – 17.
3. Møte / prosess med daglige lederne i det videre arbeidet
4. Oppsigelse 11.04.16 fra sekretær Sørnes menighet. Drøfting av fellesrådets ressursbruk videre i/overfor Sørnes menighet
5. Orienteringssak: Eventuell kommunesammenslåingsprosess. Nabopratt – møte i Stavanger 06.04.16
6. Eventuelt

Ressurs – og stillingsutvalget forberedte og innkalte menighetenes daglige ledere til drøftingsmøte 18.08.16 med følgende temaliste:

- *Målsettingen med fellesrådets ressursarbeid*
- *Sentralisering av administrative stillingsressurser til Solakirkenes servicetorg for å få best mulig ressursutnyttelse.*
- *Fokus på at Solakirkene er én enhet – hvordan gjør vi det i praksis?*
- *Fellesrådets budsjettprosess og budsjettbruk – hva er menighetenes behov – hva skal prioriteres i bevilgningene?*
- *Hva er menighetenes behov?*
  - o *Hva fungerer bra i dag?*
  - o *Hva mangler?*
  - o *Hva kan bli bedre?*
  - o *Andre innspill*
- *Hva kan 4 menigheter utnytte bedre / samarbeide bedre om i trosopplæringsarbeidet?*
  - o *Felles stillinger?*
  - o *Felles tilbud/aktiviteter?*
- *Plan for ressursutvalgets arbeid videre*
- *Eventuelt*

Dette første møtet mellom daglige lederne og utvalget var en god begynnelse på viktige samtaler som skal føres i virksomheten med tanke på framtidig fordeling og utnyttelse av tilgjengelige stillingshjemler og ressurser ellers i menighetenes og fellesrådets virksomhet. Møtet uttrykte stor enighet om og forventning til det videre arbeidet og vektla betydningen at de daglige lederne involveres konkret i drøftingene med fellesrådets ressursutvalg.

PLAN 2017 – 2018 FOR DET VIDERE ARBEIDET I RESSURS – OG STILLINGSUTVALGET
Fellesrådet og ressurs – og stillingsutvalget peker tydelig på behovet for fortsatt arbeid med god ressursutnyttelse. «Mer kirke for pengene» er et godt der bl.a. flest mulige administrative ressurser legges til Solakirkenes servicetorg. På bakgrunn av drøftinger i utvalget og drøftingsmøtet 18.08.16 foreslår kirkevergen at følgende tiltak prioriteres i 2017 og 2018:

1. Forbedring og videreutvikling av fellesrådets personell – og fordelingsmatrise for menighetene med utgangspunkt i en definert grunnbemanning i menighetene.
2. 2 årlige oppfølgings – og drøftingsmøter mellom ressurs – og stillingsutvalget og menighetenes daglige ledere, det ene møtet også sammen med MR-lederne.
3. Solakirkenes servicetorg: Videre overføring av administrative oppgaver fra menighetene og utvikling og optimalisering av tjenestene og bruk av nye digitale løsninger.

4. Ressursutvalget bør overfor fellesrådet vurdere fordelingen av trosopplæringsmidler, også i forhold til stillinger, med tanke på best mulig utnyttelse av ressurser, aktiviteter, kompetanse og økonomiske midler i samarbeid mellom alle menighetene og om nødvendig på tvers av menighetenes tradisjonelle arbeidsmåter.
5. Menighetenes staber utfordres til konkret samarbeid og ressursutnyttelse mellom Solamenighetene på flest mulig fagområder, inkludert trosopplæring; jfr. samtaler om dette ifm stabsturen juni 2016.
6. Fellesrådet ønsker å bruke det årlige dialogmøtet / fellesmøtet som en viktig og utfordrende arena for både strategisk og praktisk samarbeid.

Bakgrunnen for fellesmøtet / dialogmøtet mellom møtet er *Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet Fastsett av Kirkemøtet 15. november 1996 (Rundskriv nr. 9 – 2000)* <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-11-15-1452>:

§ 11. Forholdet mellom kirkelig fellesråd og menighetsrådene

1. Kirkelig fellesråd sørger for best mulig kommunikasjon og informasjon til menighetsrådet. Saker til fellesrådet bør så vidt mulig utsendes medlemmene i så god tid at medlemmene får anledning til å drøfte aktuelle saker i menighetsrådet på forhånd.
2. Fellesrådet innkaller samtlige menighetsråd til et fellesmøte en gang pr. år for å drøfte saker av felles interesse og for å fremme det kristelige arbeidet innen kommunen. I kommuner med flere enn 5 sokn kan fellesrådet bestemme at fellesmøtet får en annen sammensetning. Fellesmøtet kalles forøvrig sammen av kirkelig fellesråd dersom minst 1/3 av menighetsrådene krever det.

Forslag til vedtak:

Sola kirkelige fellesråd legger følgende tiltak til grunn for ressurs – og stillingsutvalgets arbeid i 2017 – 2018:

1. *Forbedring og videreutvikling av fellesrådets personell – og fordelingsmatrise for menighetene med utgangspunkt i en definert grunnbemanning i menighetene.*
2. *2 årlige oppfølgings – og drøftingsmøter mellom ressurs – og stillingsutvalget og menighetenes daglige ledere, det ene møtet også sammen med MR-lederne.*
3. *Solakirkenes servicetorg: Videre overføring av administrative oppgaver fra menighetene og utvikling og optimalisering av tjenestene og bruk av nye digitale løsninger.*
4. *Ressursutvalget bør overfor fellesrådet vurdere fordelingen av trosopplæringsmidler, også i forhold til stillinger, med tanke på best mulig utnyttelse av ressurser, aktiviteter, kompetanse og økonomiske midler i*

samarbeid mellom alle menighetene og om nødvendig på tvers av menighetenes tradisjonelle arbeidsmåter.

- 5. Menighetenes staver utfordres til konkret samarbeid og ressursutnyttelse mellom Solamenighetene på flest mulig fagområder, inkludert trosopplæring; jfr. samtaler om dette ifm stabsturen juni 2016.*
- 6. Fellesrådet ønsker å bruke det årlige dialogmøtet / fellesmøtet mellom fellesrådet og menighetsrådene som en viktig og utfordrende arena for både strategisk og praktisk samarbeid.*

FR-sak 42/2013   Oppfølging av sak vedr Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd (FR-sak 33/2011)

TIDLIGERE BEHANDLING

FR-sak 43/2001: Evaluering av stillingene i Sola kirkelig fellesråd
FR-sak 72/2002: Organisasjonsutvalgets rapport – forslag til organisering
FR-sak 60/2004: Fordeling av ressurser / stillinger til menighetene
FR-sak 08/2007: stillingsfordeling i menighetene med henv. til FR-sak 36/2004 Årsmelding 2003
FR-sak 14/2007: Stillingsfordeling i menighetene – jfr. FR-sak 08/2007
FR-sak 38/2009: Forslag til organisering av fellesrådets administrative tjenester – kirkelig servicetorg (pkt. e).
FR-sak 33/2011 Ressurs- og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøftning

SAKSDOKUMENTER

Saksforelegg FR-sak 33/2011 Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøfting
Ansatte og stillingsprosent Sola kirkelige fellesråd pr. oktober 2013
Nøkkeltall Sola kirkelige fellesråd 2012
Solakirkene i tall 2012

SAKSFORELEGG

a. Sakens historikk

Sola kirkelige fellesråd har hatt stillings – og ressursfordelingen til vurdering og drøfting ved gjentagne anledninger, jfr. oversikten over tidligere behandlinger fra 2001 og framover. Rådet har ved flere anledninger ønsket å se på gjeldende stillingsfordeling i forhold til ulike behov og situasjoner i menighetene

Forrige råd drøftet saken i sitt siste møte 31.08.2011 og gjorde følgende vedtak:

33/2011: Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøfting
VEDTAK:

- a. *Fellesrådet tar sine drøftinger og synspunkter med i sitt videre arbeid med saken.*
- b. *Fellesrådet ber administrasjonen følge opp evaluering av servicetorget ihht. FR-sak 38/2009 pkt. d-e og vurdere dette i sammenheng med prosessen vedr. ressurs – og stillingsfordeling*

Vedtaket viser til FR-sak 38/2009, som fastsatte ny ordning med felles, kirkelige servicetorg i Sola:

38/2009: Forslag til ny organisering av fellesrådets administrative tjenester – kirkelig servicetorg

VEDTAK:

- a) *Sola kirkelig fellesråd går inn for å etablere sentralt, kirkelig servicetorg innen 1.kvartal 2010.*
- b) *Ny leder i kirkelige fellesråd, kirkevergen, Heidi Warren, Sidsel Holmsen og Christian Lie samt ansattes representant fra en av de 3 andre menighetene oppnevnes til arbeidsgruppe som arbeider fram endelig modell for samt rammer og ansvarsområde*

for kirkelig servicetorg i Sola. Arbeidsgruppen gis fullmakt til å supplere med evt. andre ressurspersoner i arbeidet.

- c) Arbeidsgruppen avgir innstilling til fellesrådet innen februar 2010.*
- d) Ny ordning med kirkelig servicetorg evalueres innen utgangen av 2011.*
- e) I forbindelse med evaluering av kirkelig servicetorg ber fellesrådet om at også grensesnittet i forhold til tidligere vedtatt fordelingsnøkkel av stillingsressurser blir vurdert.*

Kirkevergen peker på og understreker betraktningene i saksforelegget til FR-sak 33/2011 som forrige fellesråd behandlet like før fullført valgperiode og som beskrev i noen grad nå-situasjonen samt reflekterte noe omkring personalressursfordelingen i fellesrådets område. Det gjengis kun noen få utdrag fra dette. Oppfølgingen av denne saken er på flere måter på overtid, og administrasjonen har ikke klart å følge dette opp på en tilfredsstillende måte. Det er derfor viktig at nåværende fellesråd settes godt inn i saken for å kunne gjøre ønskelige og nødvendige vedtak i forhold til framtidig fordeling av tilgjengelige ressurser, og de følgende punktene redegjør for noe historikk samt relevante og viktige forhold i Sola kirkelige fellesråd.

b. Fellesrådets ansvar og oppgaver

Kirkelig fellesråd har ihht. kirkelovens §14 klart definerte oppgaver og ansvarsområder. Følgende avsnitt gjengis fra forrige saksforelegg (2011):

Fellesrådets oppgaver ihht. Kirkeloven er primært bygging, drift og vedlikehold av kirkebyggene, anlegg, drift og forvaltning av kirkegårdene, opprettelse, forvaltning og evt. nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett, anskaffelse og drift av menighets – og prestekontor. Videre skal fellesrådet anskaffe lokaler og utstyr til konfirmantopplæring (jfr. § 14). Det er innenfor disse ansvarsområdene fellesrådets økonomiske midler skal fordeles.

Det er innenfor disse rammene og oppgavene fellesrådet etter beste evne skal fordele og forvalte tilgjengelige økonomiske rammer samt tilsatte medarbeidere. De årlige personalrelaterte utgiftene omfatter jevnt opp mot 80 % av det totale driftsbudsjettet, som er et forvaltningsbudsjett. Fellesrådet prioriterer med dette en svært stor del til stillinger i menighetene. Det er imidlertid en god del år siden fellesrådet har fått varig økt det årlige rammetilskuddet fra Sola kommune for å kunne øke antall stillinger til strategisk, utadrettet arbeid i menighetene.

c. Opprettelse av Solakirkenes servicetorg

Rådet vedtok i 2009 etablering av kirkelig servicetorg, som kom i drift fra mai 2010. Bakgrunnen for dette var i stor grad preget av det arbeidet som *Komité for Ressurs, struktur og tjenester* på oppdrag fra Sola kirkelige fellesråd la fram i mai 2007, med følgende mandat:

FR-sak 37/2006: RESSURS, STRUKTUR OG TJENESTER

VEDTAK:

<i>Fellesrådet oppnevner en komité som skal arbeide med disse sakene:</i>

<i>- Foreslå forbedringer av administrative ordninger og rutiner for menighetene i Sola innenfor de budsjettammer fellesrådet har.</i>

<i>- Gi en oversikt over det som har kommet av utredninger til Sola kirkelige fellesråd de senere årene på dette saksfeltet.</i>

- *Gi en presentasjon av vår organisasjon og der en peker på sterke og svake sider slik den fungerer i dag.*
- *Det er kjent at flere fellesråd rundt om i landet har innført nye administrative ordninger og Sola kirkelige fellesråd ønsker mer informasjon om disse og hvilke fordeler og ulemper de nye ordninger har medført.*
- *Forslagene fra komiteen skal ivareta de ansattes behov for trygghet og godt arbeidsmiljø på en god måte.*

Evaluerings av servicetorget legges fram i FR-sak 41/2013.

d. Fordeling av personalressursene i fellesrådets område

Det vises til vedlagt oversikt *Ansatte og stillingsprosent Sola kirkelige fellesråd pr. oktober 2013.*

Ifm etableringen av Solakirkenes servicetorg pekte fellesrådet på nødvendigheten av også å se på fordelingen av eksisterende stillinger som dekkes over eget budsjett til de 4 menighetene.

Det er i fellesrådets område 4 menigheter med respektive staber, slik det har vært i svært mange år. Menighetene har stor nytte av stillingene som er lagt til deres tjenester og aktiviteter. Når det ifm fellesrådets årlige budsjettprosess og ved andre anledninger kommer fram behov og ønsker om flere stillinger, grunner dette seg omtrent alltid i ønske om og behov for å øke aktiviteter og tilbud til lokalbefolkningen i menighetene.

Dagens personalsituasjon i fellesrådet er fordelt med følgende finansiering:

Fellesrådet	13,35 årsverk
Diakon/kateket (staten)	1,00 årsverk
Trosopplæring (staten)	2,55 årsverk
Menighetene	4,15 årsverk (inkl. korttidsbarnehager)
Totalt	21,05 årsverk.

Sokneprestene i menighetene (4 årsverk) er statsfinansiert via Stavanger bispedømme og hører derfor ikke med i fellesrådets finansieringsoversikt.

Menighetenes egenfinansierte stillinger er som følger:

Sola	0,90 årsverk (+ 0,45 årsverk korttidsbarnehage)
Tananger	0,70 årsverk
Sørnes	0,80 årsverk (+ 0,60 årsverk korttidsbarnehage)
Ræge	0,70 årsverk
Totalt	3,10 årsverk

Flere av disse stillingsenhetene bygger på / er utvidelse av fellesrådsfinansierte stillinger.

e. Trosopplæringsreform – nye varige stillinger

Når fellesrådet ser på ressursfordelingen, er det relevant å peke på de nye og friske økonomiske ressursene menighetene er tilført for vel 2 år siden, og som har i betydelig grad styrket de 4 menighetene i forhold til strategisk innsats blant barn og unge.

Menighetene fikk fra og med 2011 tilført betydelig friske statlige midler ifm igangsetting av trosopplæringsreformen i den norske kirke, der Tungenes prosti kom inn på opptrappingsplanen. Tilskuddet for 2013 er totalt på kr. 1 485 000, tildelt etter faste kriterier og fordeling som ble avtalt for hver menighet i gjennomføringsfasen. Det er i menighetene tilsatt følgende stillinger, fullt og helt finansiert av trosopplæringsmidlene:

Sola	1,00 årsverk (+ 0,2 egenfinansiert)
Tananger	0,60 årsverk
Sørnes	0,50 årsverk
Ræge	0,45 årsverk
Totalt	2,55 årsverk

Dette er nye stillinger som ikke eksisterte innen menighetene / fellesrådet før 2011 og som har styrket menighetenes trosopplæringskapasitet betydelig. Trosopplæringstilskuddet er fra statens side faste og varige, og menighetene / fellesrådet skal planlegge med dette med en lang tidshorisont. Det er imidlertid nødvendig å være klar over at de årlige statlige tilskuddene til trosopplæringsarbeid i menighetene etter alt å dømme ikke vil holde tritt med lønns – og prisutviklingen generelt i samfunnet. Konsekvensen av det er at stillingsstørrelsene over tid vil kunne bli noe redusert, hvis ikke menighetene selv kompenserer for dette med egne midler.

Med flere deltidsstillinger i trosopplæringsarbeidet blir det en viss gjennomtrekk i stillingene, og menighetene bør derfor vurdere å samarbeide om færre og fortrinnsvis hele stillingsstørrelser.

f. Andre statlig finansierte stillinger

Fellesrådet mottar som fast ordning i prinsippet 50 % stillingsstøtte til 2 stillinger, nemlig diakonstillingen (Sola/alle menighetene) og kateketstillingen (Tananger). Det er fellesrådet som i sin tid har plassert disse stillingene i disse stabene.

g. Behov for grunnbemanning i kirkene

I arbeidet med vurdering av fordeling av tilgjengelige ressurser overfor menighetene vil kirkevergen påpeke og hevde viktigheten av at hver menighet har en grunnbemanning til å betjene biskopens forordnede tjenester (gudstjenester, vielser, begravelser). Det er verdifullt at fellesrådet i en årrekke har prioritert midler til at alle menighetene har en daglig leder i 100 % stilling. Det er én av suksessfaktorene for at Sola-menighetene er veldrevne, synlige og aktive i lokalmiljøene. De forordnede tjenestene som er grunnfunksjonene / tilbudene i menighetene binder samtidig en stor del av for eksempel kontor-ressursene. De administrative stillingene bruker mye av tiden for planlegging og tilrettelegging av de faste, kirkelige tjenestene.

En tenkt grunnbemanning i menighetene med daglig leder, kontor og kirketjenerressurs ut fra dagens bemanning vil totalt legge beslag på 6,25 årsverk, dvs. nær 50 % av dagens fellesrådsfinansierte stillinger.

Det er videre viktig at fellesrådet er oppmerksomt på at en god del av stillingene i menighetene har en "historikk", og i en del av disse forholdene vil det være en finstilt erfaring og tilrettelegging som ligger bak stillingen, stillingsstørrelse, prioriterte arbeidsoppgaver m.v.

h. Aktivitetsnivå og ulike variasjoner i menighetene

En del av bakgrunnen for at fellesrådet ønsker en vurdering av ressursbruk og -fordeling av tilgjengelige stillingsressurser er at de respektive menighetene har variasjoner i forhold til kirkelige tjenester, total befolkning, medlemmer i den norske kirke mv.

Det er utarbeidet et tallmessig utgangspunkt som synliggjør en del av disse variasjonene i vedlagt dokument *Nøkkeltall Sola kirkelige fellesråd 2012*. Dette dokumentet bør videreutvikles på en slik måte at det i så relevant grad som mulig speiler den virkelige situasjonen og arbeidet i den respektive menighet, samt ivaretar dette over en viss tidsperiode, for eksempel de 10 siste år. Det er foreløpig ikke lagt inn. Denne tallmodellen gir en nyttig hjelp til å måle det en kan kalle "kirkelige behov" ut fra to parametre:

Grunnbemanning/minimumsbehov som er nødvendig for å drive en (liten) menighet

Volum som synliggjør antall innbyggere, alle typer kirkelige tjenester (gudstjenester, vielser, begravelser, dåp osv. osv.)

Eksempelvis vil en faktor som *standard og tilgjengelighet kirkebygg* vil være relevant i en totaloppstilling som skal gi et bilde av de ulike menighetene. 3 av kirkene våre er av ny og relativt ny dato med tilrettelagte lokaliteter for alle typer kirkelig arbeid og aktivitet

Vektingen av de ulike faktorer, aktiviteter og tilbud vil til en viss grad alltid være subjektiv, og vil i betydelig grad påvirke det totale resultatet. En kan peke på et par eksempler i så måte:

Eksempelvis vil Sola trolig ha altfor lite ressurser i forhold til befolkningsgrunnlaget, men sikkert greit med ressurser i forhold til hvor mange som i snitt stiller på gudstjeneste. Ræge har gjerne grei bemanning i forhold til innbyggere / medlemmer, men lavt i forhold til hvor mye innbyggerne bruker menigheten.

Det er viktig å finjustere denne type tallmodell slik at den blir en relevant veiledning til å fordele de ressursene man har tilgjengelig. Det er videre viktig å sikre at man ikke låser seg til modellen, men at alle forhold og behov vurderes i lys av det totale bildet for menighetene og fellesrådet i Sola.

Det tilgjengelige kirkelige statistikkmateriale gir ikke tall for total befolkning innenfor respektive menighetsgrenser. De offentlige skolekrets-grensene samsvarer heller ikke i alle tilfeller med de samme menighetsgrensene.

Framlagt talloversikt gir et helt foreløpig bilde av visse forskjeller mellom menighetene i Sola, der Sola menighet får en størst andel av totalpoeng ut fra innlagte data, vekting og 50/50-andel variable og faste poeng. I arbeidet videre vil det være relevant å se på dette sammen med nåværende fordeling av stillingsressurser.

- i. Usikre eksterne faktorer som kan / vil påvirke nåværende økonomiske disposisjoner de nærmeste 5-10 år.

Følgende mulige endringer som i stor grad vil påvirke eksisterende bemanning (årsverk) i menighetene og fellesrådet:

- *Det er nå et tydeligere politisk press på nåværende kommunestruktur der en framtidig justering av nåværende kommunegrenser kan forventes. Nåværende kirkelov vil føre til at eksisterende kirkelige fellesråd automatisk vil følge med inn i en ny, større kommune og bli en del av et stort kirkelig fellesråd. Det er umulig å si på det nåværende tidspunkt om dette kan få konsekvenser for så store kommuner og kirkelige fellesråd som i Sola. Mulig tidsperspektiv kan være 6-10 år på nasjonalt plan.*
- *Arbeidet med utmeislingen av ny kirkeordning og ny organisasjonsform arbeider langsomt framover i de sentralkirkelige organer. Framtidig finanseringsform er ikke utredet. Betydelig endring kan medføre endring på nåværende kirkelov som regulerer den kommunale rammetilskuddsordningen. Et mulig tidsperspektiv for endring kan være 7-15 år.*
- *Eventuelt redusert rammetilskudd fra kommunen vil i sterk grad påvirke antall årsverk i fellesrådet*
- *Eventuell økning av rammetilskudd fra kommunen vil gi mulighet til å øke bemanningen i menighetene*

- j. Mulige tiltak

Når fellesrådet i dette arbeidet skal se på mulige konsekvenser ut fra tallmateriale og overordnede vurderinger kan det pekes på ulike mulige tiltak for å realisere dets vedtak i forhold til personalressursfordelingen:

- Flytte på eksisterende stillingsressurser fra en menighet til en annen
- Flytte på stillingshjemler fra én menighet til en annen ifm vakanser
- Øke eksisterende stillingshjemler ifm økt rammetilskudd
- Vurdere daglig leder – ansvar for 2 menigheter ifm vakanser
- Omgjøre stillingsinnhold i administrative stillinger pga. effektivisering til strategisk / utøvende arbeid i menighetene

På dette stadiet i denne saken er det ikke relevant å drøfte tjenlighet og ulemper av mulige tiltak. Kirkevergen tror det generelt vil være veldig uheldig å splitte opp eksisterende stillinger i én menighet til flere menigheter for å oppnå en mer "rettferdig stillingsfordeling" mellom menighetene.

Fra saksforelegg til FR-sak 33/2011 gjengis:

Fellesrådets tilsatte medarbeidere er i prinsippet tilsatte i hele fellesrådets område, og plassert på respektive arbeidssteder. Fellesrådet som arbeidsgiver har mulighet med sin styringsrett å omdisponere og flytte sine personalressurser. Eventuelle vedtak i fellesrådet som bærer i seg forslag om varige endringer i arbeidssted og innsatsområde skal overfor de ansatte behandles ihht. til bestemmelsene i Hovedavtalen om samarbeid og medbestemmelse når slike saker kommer til realitetsbehandling.

k. Foreløpig konklusjon og videre arbeid

Kirkevergen ser behovet for at det arbeides målrettet og systematisk videre med saken, og foreslår overfor fellesrådet at det nedsettes en arbeidsgruppe som i løpet av 2014 legger fram oppfølgingssak til fellesrådet.

Forslag til

VEDTAK:

På bakgrunn av saksforelegget og fellesrådets debatt og innspill i saken ber rådet om at Christian Lie og Edvard Aarsland sammen med kirkevergeadministrasjonen utgjøre en arbeidsgruppe som i løpet av 2014 legger fram oppfølgingssak til FR-sak 43/2013 Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

FR-sak 42/2013   Oppfølging av sak vedr Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd (FR-sak 33/2011)

VEDTAK:

- a. *På bakgrunn av saksforelegget og fellesrådets debatt og innspill i saken ber rådet om at Christian Lie og Edvard Aarsland sammen med kirkevergeadministrasjonen utgjøre en arbeidsgruppe som i løpet av 2014 legger fram oppfølgingssak til FR-sak 42/2013 Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd*
- b. *Fellesrådet ber om at daglige ledere med deres kompetanse og erfaring involveres i arbeidsgruppens arbeid.*

Sak 26/15: Oppfølging: Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd

SAKSHISTORIKK

FR-sak 43/2001: Evaluering av stillingene i Sola kirkelig fellesråd

FR-sak 72/2002: Organisasjonsutvalgets rapport – forslag til organisering

FR-sak 60/2004: Fordeling av ressurser / stillinger til menighetene

FR-sak 08/2007: stillingsfordeling i menighetene med henv. til FR-sak 36/2004 Årsmelding 2003

FR-sak 14/2007: Stillingsfordeling i menighetene – jfr. FR-sak 08/2007

FR-sak 38/2009: Forslag til organisering av fellesrådets administrative tjenester – kirkelig servicetorg (pkt. e).

FR-sak 33/2011 Ressurs- og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd – foreløpig drøftning

FR-sak 42/2013 Oppfølging av sak vedr *Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd* (FR sak 33/2011)

SAKSDOKUMENTER

FR-sak 42/2013 Oppfølging av sak vedr *Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd* (FR sak 33/2011)

Drøftingsmøte 24.09.15 mellom arbeidsgruppe og daglige ledere: Viktige drøftingstema

SAKSFORELEGG

Bakgrunn

Sola kirkelige fellesråd forvalter og fordeler i sitt forvaltningsbudsjett etter beste evne ut fra tilgjengelige økonomiske rammer samt tilsatte medarbeidere. De årlige personalrelaterte utgiftene legger beslag på opp mot 80 % av det totale driftsbudsjettet. Det er en god del år siden fellesrådet har fått varig økt det årlige rammetilskuddet fra Sola kommune for å kunne øke antall stillinger til strategisk, utadrettet arbeid i menighetene, ut over årlige tariffjusteringer. Det er derfor ut fra nåværende ressurstilgang og stillingssituasjon rådet må se etter mulige bedre og mer effektive måter å fordele stillinger på for å få mest mulig lokal kirkelig virksomhet ut av tilgjengelige ressurser.

Rådet har som kjent har hatt stillings – og ressursfordelingen til vurdering og drøfting ved mange anledninger, jfr. oversikten over tidligere behandlinger fra 2001 og framover.

I behandlingen av FR-sak 423/2013 ble det gjort følgende vedtak:

- c. *På bakgrunn av saksforelegget og fellesrådets debatt og innspill i saken ber rådet om at Christian Lie og Edvard Aarsland sammen med kirkevergeadministrasjonen utgjøre en arbeidsgruppe som i løpet av 2014 legger fram oppfølgingsak til FR-sak 42/2013 Ressurs – og stillingsfordeling i Sola kirkelige fellesråd*
- d. *Fellesrådet ber om at daglige ledere med deres kompetanse og erfaring involveres i arbeidsgruppens arbeid.*

Sentrale drøftingstema

Arbeidsgruppen hadde i sin drøfting i 2014 fokus på følgende punkter:

1. Pedagogisk oppsett – presentasjon av fellesrådets nåværende ressursfordeling
2. Grunnbemanning i menighetene
3. Tilskudd FR til MR 2015
4. Fordeling trosopplæringsmidler fra staten v/bd.rådet
5. Ressursfordeling – erfaringer fra andre fellesråd

Det kan være en utfordrende øvelse å drøfte eventuelle omfordelinger av ressurser. Spesielt gjelder dette eventuelle endringer av stillinger fra én menighet til en annen. Det kan sette i gang flere ulike prosesser, både formelt nedfelt i gjeldende avtaleverk, lokalt i menighetene, for den enkelte medarbeider samt for arbeidsgiver.

I drøftingsmøte 24.09.15 mellom arbeidsgruppen og daglige lederne i Sola-menighetene var følgende punkter utgangspunktet for drøftingene:

- A. Fellesrådets nåværende stillingsfordeling til menighetene
- B. «Hva er relevant fordeling av fellesrådets ressurser overfor menighetene»?!
- C. Fellesrådets ordning med økonomiske støtte til menighetsrådene
- D. Trosopplæringsmidler
- E. Innspill på andre forhold

Fellesrådet har ved flere anledninger sett behov for og etterspurt verktøy som på en rimelig og fornuftig måte fordeler tilgjengelige ressurser til de 4 Sola-menighetene. Bakgrunnen for dette er behovet for og ønsket om en best mulig utnyttelse og fordeling av stillingene som fellesrådet / menighetene har tilgjengelige. Sentrale spørsmål i dette kan formuleres som følger:

- Er nåværende stillinger «rett fordelt»?
- Når det blir en ledig stilling i en av menighetene – skal den ha en automatisk fortsettelse i samme menighet eller kan fellesrådet disponere den på nytt ut fra gjeldende totalbehov?
- Skal vi kun bruke en matematisk stillingsfordeling?
- Hva er «stillingshistorikken»?
- Hvordan kan vi best mulig utnytte nåværende stillinger

Fellesrådets faste ressurstilgang dvs. inntekter kommer i form av årlig rammetilskudd fra Sola kommune samt tilskudd fra staten v/bispedømmerådet til 2 stillinger (diakon/kateket). Menighetenes inntekter består av egne givermidler samt noe kontanttilskudd fra fellesrådet.

Tidligere og nå avtroppende fellesråd har sammen med administrasjonen brukt en del tid på å drøfte mange ulike forhold, problemstillinger og utfordringer i forhold til den totale ressursfordelingen i Sola kirkelige fellesråd, og en ønsker å føre videre en modnings – og forståelsesprosess i saken.

Det er viktig for avtroppende fellesråd sammen med kirkevergeadministrasjonen å formidle videre til nytt fellesråd viktigheten av og behovet for å videreføre ressursfordelingssaken.

Innspill og synspunkter fra daglige lederne

Drøftingsmøtet 24/9-15 formidlet en del synspunkter og innspill fra daglige ledernes side:

- Det er veldig mye som er bra som det er i dag i menighetene våre
- Menighetene får til veldig mye bra med begrensede ressurser
- Langt på vei tilfreds med nåværende grunnbemanning
- Tidspunktet for eventuelle vedtak i ressursfordelingssaken kan være noe uheldig pga. skifte i menighetsråd og fellesråd
- En mulig kommende kommunesammenslåingsprosess vil skape endringer også for nåværende kirkelige fellesråd
- En omfordelingsprosess vil kunne skape en utrygghet
- Går ikke inn for en ny fordeling av stillinger
- Hvis det er noe ressurser ledige for fellesrådet ser daglige lederne at Ræge menighet bør tilgodesees med noe mer
- Menighetene / daglige lederne har klar over at fellesrådet har styringsrett i forhold til stillinger
- Diverse høringer ang ny kirkeordning varsler mulig omorganisering
- Menighetene er endringsvillige når det blir nødvendig med organisatoriske endringer

Solakirkenes servicetorg

Solakirkenes servicetorg ble etablert i mai 2010 og har til formål å overta og samle flest mulig administrative fellesfunksjoner for alle menighetskontorene samt for å avlaste dem. Det ble høsten 2013 gjennomført en evaluering av tjenestene. Det er for flere år siden anskaffet en avansert fargekopimaskin som tar ulike større og mindre kopierings- og trykkingsoppdrag for menighetene, og skal kontinuerlig ha fokus på å overta og drifte flest mulig av fellestjenestene. Sola kirkelige fellesråd tok tidlig i bruk de nye påmeldingsmodulene som programvareleverandøren AGRANDO har utviklet, og dåpsbestillingene og – registreringene gjøre nå mye enklere enn for få år siden. De påligger alle menighetskontorene å gjøre seg bruk av servicetorgetts funksjoner og tilbud så langt det lar seg gjøre for å frigjøre arbeidstid og ressurser lokalt i menighetene. Det er viktig at prosessen vedr ressursutnyttelse og fordeling av stillinger i organisasjonen bidrar til å videreutvikle og utnytter servicetorget i årene mht kompetanse og kapasitet.

Mulig fordelingsnøkkel av tilskuddsmidler

Arbeidsgruppen har i sine drøftinger luftet ulike fordelingsmodeller av fellesrådets tilgjengelige økonomiske ressurser. Dette strekker seg fra en radikal modell der fellesrådets midler foreslås delt opp i 4 x 25 % som stilles til disposisjon for menighetsrådene, til en modell der fellesrådet gjør mindre justeringer og tilpasninger ut fra nåværende stillingsfordeling.

Framlagte fordelingsnøkkel tar utgangspunkt i Kirkelig årsstatistikk 2014 fra menighetene, som synliggjør menighetenes samlede aktiviteter.

Sola kirkelige fellesråd har i en årrekke fordelt kontanttilskudd til menighetene i Sola. De opprinnelig fastsatte kriteriene for fordelingen er i det siste vurdert som noe utdatert, og det ble

ifm. budsjett 2015 – behandlingen i januar 2015 drøftet behovet for å gjøre om på den gamle fordelingsnøkkelen. Fellesrådet landet etter en lang drøfting på at 2014-fordelingen på 440 000 kr. skulle for 2015 reduseres med 50 %, men med samme fordelingsnøkkel som tidligere. Reduksjonen på 50 % skyldtes fellesrådets generelle økonomiske situasjon som ble vurdert som noe strammere enn tidligere år.

Variable poengsum totalt	7,4	4,2	5,0	3,4	20,0	20	100 %
Andel variable poeng	37 %	21 %	25 %	17 %	100 %		
Basispoeng	4	4	4	4	16		
Andel basispoeng	25 %	25 %	25 %	25 %	100 %		
Vekt variable poeng	50 %	50 %	50 %	50 %			
Vekt faste poeng	50 %	50 %	50 %	50 %			
	Sola	Sørnes	Tananger	Ræge	SUM		
Total poengsum	5,7	4,1	4,5	3,7	18,0		
Andel av totalpoeng	32 %	23 %	25 %	21 %	100 %		

Følgende oversikt viser resultatet av hhv 2012 – og 2014, tall, som gi en marginal forskjell.

	2012	2014	2014 (2)	2010- 2014
Sola	30 %	31 %	31 %	32 %
Sørnes	21 %	22 %	23 %	23 %
Tananger	27 %	26 %	25 %	25 %
Ræge	21 %	21 %	21 %	21 %

Det vil være opp til det nye fellesrådet ifm budsjett 2016-behandlingen å fastsette endelig fordeling av mulige tilskuddsmidler for neste år.

Fordelingsnøkkelen synliggjør grad samt både bekrefter og delvis avkrefter det man kan tro og anta om dagens ressursfordeling. Fordelingsmodellen kan også brukes som utgangspunkt ifm drøftinger knyttet til framtidig fordeling / prioritering av stillinger ut over det fellesrådet betrakter som menighetenes grunnbemanning.

En fordelingsmodell vil aldri kunne være fasitsvar mht fordeling av ressurser og stillinger, men vil gi gode indikasjoner på aktivitet, tilbud og ressursbruk. Den vil peke på hvor det bør

settes inn mer stillingsressurser når det kommer friske driftsmidler eller fellesrådet finner det mulig å omgjøre stillingsinnhold fra administrasjon til strategisk arbeid i menigheten(e).

Sentrale signaler fra drøftingsmøte 24/9-15 mellom daglige lederne og fellesrådets arbeidsgruppe

- Det kan realistisk sett være mindre behov for de store endringene i stab/bemannings, jfr. tilsvarende innspill fra daglige lederne.
- Fellesrådets arbeid med å få til en felles vaktmesterordning vil være besparende og effektiviserende for daglige lederne og de 4 stabene. Det er krevende å klare å rekruttere gode folk til små lokale stillinger. Hvis det evt viser seg vanskelig å rekruttere til en slik stilling bør det kunne vurderes å leie inn vaktmestertjenester
- Større eller hele stillinger er mye mer robuste og varige og gir bedre arbeidsforhold for den som innehar stillingen.
- Menighetene driver relasjonsbygging! Det er av uvurderlig betydning at barn f.eks. i alderen 0 – 10 år møter samme personen i f.eks. trosopplæringsarbeidet over lang tid
- Nåværende ressursfordeling må ikke være en sovepute. Det vil være ulike balansepunkter mellom aktivitet og ressurstilgang i de ulike menighetene. Det vil nå være viktig å forsøke å møte bl.a. Ræge menighet i deres ressurs-knapphet.
- Fordelingsmodell kan brukes til fordeling av stillinger ut over en avtalt grunnbemanning i menighetene.
- Fordelingsmodell bør kunne brukes som en alternativ fordeling av fellesrådets økonomiske tilskudd til menighetene, fordi den tar utgangspunkt i den kirkelige årsstatistikk og i stor grad speiler menighetenes virkelighet

Avslutning – tilråding

Arbeidsgruppen sammen med daglige lederne ser det vil være uklokt å foreta en nærmest matematisk fordeling av stillinger. Når en gjør en skjønnsmessig vurdering av hva som bør være menighetens grunnbemanning av lønnede medarbeidere avdekkes det fort at det er ganske få stillingsressurser igjen å eventuelt fordele. Fagstillingene knyttet til diakoni og undervisning er få og også avhengig av statlig støtte for å kunne opprettholdes i nåværende stillingsstørrelse. Det som på mange måter gjenstår er de totale administrative ressursene og utnyttelsen av disse.

En fordelingsnøkkel vil også kunne indikere hvilke menigheter som bør stå først i «køen» hvis og når fellesrådet får tilgang til nye friske budsjettmidler tilstrekkelig store til å finansiere ny(e) stilling(er). Samme nøkkel vil også gi pekepinn på hvilke menigheter som bør prioriteres når og hvis administrative stillinger kan omgjøres til fagstillinger i menighetene, evt styrke eksisterende stillingshjemler.

Menighetene i Sola er preget av stor aktivitet, stort innslag av frivillighet og «uendelige behov». Behovene genereres i stor grad av stort og ekte menighetsengasjement. Samtidig må en stadig konstatere at det er begrensede tilgang til ressurser. Menighetene gjør i varierende grad noe med det i form av egen givertjeneste til egenfinansierte stillinger.

Fellesrådet bør jevnlig vurdere kravene til formell administrasjon i menighet og fellesråd samt innholdet i og behovene for administrative stillinger i forhold til menighetenes behov til strategisk og utadrettet innsats.

Drøftingsmøtet anbefaler overfor nytt fellesråd å videreføre arbeidet knyttet til ressurs – og personalfordeling når ny funksjonsperiode starter opp, der både fellesrådets oppnevnte representanter, daglige ledere og kirkevergeadministrasjonen arbeider deltar.

En ser at kommende mulige kommunesammenslåing og omorganisering av Den norske kirke både sentralt, regionalt og lokalt kan bli en krevende periode. Hvis disse prosessene kommer nært og sammen i tid bør fellesrådets omfordelingsprosess avvende resultatene av disse.

Arbeidet og prosessen omkring ressursfordelingen har mye positivt i seg, og det er viktig at bygge en endringsvillig organisasjonskultur. Fellesrådet må få lov til og ha fullmakt og autoritet til å være et styringsdyktig

Forslag til

VEDTAK:

Avtroppende Sola kirkelige fellesråd oppfordrer nytt Sola kirkelige fellesråd til å arbeide videre med ressurs – og stillingsfordelingen i fellesrådet / menighetene og påpeker viktigheten av at fellesrådets representanter og administrasjonen arbeider tett sammen med menighetene v/daglige lederne og MR-lederne i dette arbeidet.

VEDTAK:

a. Sola kirkelige fellesråd anser arbeidet med ressurs – og stillingsfordeling som svært viktig i årene som kommer og vedtar at dette videreføres så fort som mulig i det nye fellesrådet. Det påpekes videre viktigheten av at fellesrådets representanter og administrasjonen arbeider tett sammen med menighetene v/daglige lederne og MR-lederne i dette arbeidet.

b. Fellesrådet ber kirkevergeadministrasjonen legge til rette for at den avtroppende arbeidsgruppen vedr ressurs – og stillingsfordeling (FR-sak 42/2013) møter nytt ressursutvalg når det er oppnevnt for overlevering av status, vurderinger og anbefalinger for det videre arbeidet.

Personalmatrise i Sola kirkelige fellesråd per okt 2019. Tabellen viser antall årsverk, finansiering og fordeling

Finansiering	Ræge			Sola			Sørnes			Tananger			Fellesråd	Sum
	Stat	Fellesråd	Menighet	Stat	Fellesråd	Menighet	Stat	Fellesråd	Menighet	Stat	Fellesråd	Menighet		
Daglig leder		100,00 %			100,00 %			100,00 %			100,00 %			400,00 %
Kirkeverge, ass. kirkeverge													200,00 %	200,00 %
Sekretær											40,00 %	20,00 %	150,00 %	210,00 %
Sum administrasjon	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %	140,00 %	20,00 %	350,00 %	810,00 %
Trosopplæring	40,00 %			100,00 %			80,00 %			60,00 %				280,00 %
Prest	100,00 %			150,00 %			100,00 %			100,00 %				450,00 %
Diakon				50,00 %	50,00 %									100,00 %
Kateket										50,00 %	50,00 %			100,00 %
Kirkemusikk		40,00 %			100,00 %			50,00 %			50,00 %			240,00 %
Menighetsprest/ungdomsdiakon					50,00 %									50,00 %
Barnepastor/ungdomsarbeider			80,00 %					40,00 %	50,00 %			60,00 %		230,00 %
Barnehage, kommunalt tilskudd						56,96 %			60,00 %					116,96 %
Vaktmester													80,00 %	80,00 %
Kirketjener, gravferd														0,00 %
Sum årsverk	140,00 %	140,00 %	80,00 %	300,00 %	300,00 %	56,96 %	180,00 %	190,00 %	110,00 %	210,00 %	240,00 %	80,00 %	430,00 %	2456,96 %
Sum menighet		360,00 %			656,96 %			480,00 %			530,00 %			

Sum stat	830,00 %
Sum fellesråd	1300,00 %
Sum menighet	326,96 %

Årsverk ekskl. men.ans	17,00	2,80		6,00		3,70		4,50		4,30
Antall personer ekskl. men.ans	23,00	4		8		5		6		6
		16,5 %		35 %		21,8 %		26 %		

FR-sak 08/18 Godkjenning av økt stillingsstørrelse for ungdomsleder i Ræge menighet

SAKSDOKUMENT

Saksforelegg og vedtak frå Ræge MR datert 28.12.17. (unntatt offentlighet)

SAKSFORELEGG

Det er kirkelig fellesråd som ihht. kirkelovens § 14 pkt. c) oppretter og nedlegger stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett. Ifm gjeldende regelverk og etablerte ordninger opptrer også fellesrådet som arbeidsgiver på vegne av menighetsrådene i de tilfellene menighetene selv ønsker å opprette stillinger og ta ansvar for lønns – og personalutgifter. Saksforelegg fra Ræge MR er unntatt offentlighet, men vil bli gjort rede for i møtet ut over det som kommer frem i utdrag fra Ræge MRs saksforelegg gjengitt under:

Sak 62/17 Økning av stillingsprosent

... Det er da snakk om en 2 årig prosjektstilling ... hvor prosjektet handler om revisjon av Trosopplæringsplanen (2018). Dette arbeidet kommer uansett i 2018 sammen med utprøving av nye tiltak (2019), i samarbeid med ny barnepastor.

Hva vil dette koste menigheten?

Økning stilling

Kostnad 20 % stilling pr år   100 000

Rest trosopplæringsbudsjett   64 000

Behov givermidler   37 000

Vi ser for oss å bruke de resterende statlige trosopplæringsmidlene (kr 64 000) til lønn. Det er ikke uvanlig at menigheter bruker alt de får statlig til lønn. Nå har vi det meste av det utstyret vi trenger i ca 2 år frem i tid pga store innkjøp. Resten vil måtte dekkes av menighetens eget budsjett, noe som vil la seg gjøre.

I tillegg har vi et lønnsfond på kr 537 000,-. Dette er veldig mye penger som har bygget seg opp over flere år pga sykemeldinger.

Hva med eksisterende stillinger og givermidler?

Kostnad eksisterende stillinger

Årlig lønnstrekk   445 000

Friske givermidler   340 000

Differanse   -105 000

Vi ser her at vi fra 2018 vil ha et årlig underskudd på kr 105 000,- på eksisterende stillinger. Vi er altså nødt til å ta grep i forhold til givertjeneste og friske midler uansett. (Og det er et stort potensiale i menigheten til å få dette til ☺)!

Med eksisterende fond har vi dekning for dette underskuddet, samt økning av stilling, i 2 år. Og vi vil da sitte igjen med 200 000,- på fond, noe som er en kjempegod buffer!

Utgifter til utvidelse er tatt med i forslaget til budsjett 2017.

Vedtak: Menighetsrådet oppretter en midlertidig prosjektstilling på 20 % som skal dekke behovet for personalressurser i forbindelse med revisjon av trosopplæringsplanen og iverksetting av nye tiltak. Stillingen vil opprettes med virkning fra 01.02.2018- 31.12.2019. ... Stillingsbeskrivelse vil utarbeides av AU ...

Ræge MR redegjør for sin givertjeneste og har en plan for finansiering av ønsket utvidelse av stilling. Menighetsrådet er innforstått med sitt økonomiske ansvar for sin andel av stillingen.

Det vil for fellesrådet alltid være viktig å peke på at menighetsrådene ved slik godkjenning vil ha ansvar for sin andel av det økonomiske ansvaret for en stilling for prosjektperioden. Som arbeidsgiver på vegne av menighetsrådene er fellesrådet forpliktet til å følge arbeidslivets regelverk og tariffbestemmelser, også når en menighets givertjeneste eventuelt skulle svikte eller ikke innbringe nødvendige midler. Fellesrådet må derfor være veldig tydelig overfor menighetsrådene på at den forpliktelsen gjelder uansett, og at fellesrådet ikke kan «overta» et økonomisk ansvar for en stilling eller deler av en stilling av slike årsaker.

Lønnsutbetaling og personaladministrasjon vil bli håndtert som for øvrige andre fellesrådsansatte gjennom gjeldende ordning for regnskap og lønnsadministrasjon regulert i tjenesteytingsavtalen mellom Sola kommune og Sola kirkelige fellesråd.

Forslag til
VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd godkjenner en menighetsfinansiert toårig prosjektstilling på 20% fom 01.02.2018 i Ræge menighet.*
- b. *Ræge menighet er økonomisk ansvarlig for alle relaterte personalutgifter knyttet til egenfinansierte stillinger, inkludert tariffmessige justeringer, løpende og framtidige pensjonsforpliktelser, telefongodtgjørelse, reisegodtgjørelse mv.*

FR-sak 08/18 Godkjenning av økt stillingsstørrelse for ungdomsleder i Ræge menighet

VEDTAK:

- a. *Sola kirkelige fellesråd godkjenner en menighetsfinansiert toårig prosjektstilling på 20% fom. 01.02.2018 i Ræge menighet.*
- b. *Ræge menighet er økonomisk ansvarlig for alle relaterte personalutgifter knyttet til egenfinansierte stillinger, inkludert tariffmessige justeringer, løpende og framtidige pensjonsforpliktelser, telefongodtgjørelse, reisegodtgjørelse mv.*